

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TEMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10

GAZETA MAGHARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
 Trib. Timișoara
 Redactor resp. **Dr. VARNAY ELEMÉR**

A magyarság és az alkotmány

Egy évvel ezelőtt új alkotmány hozatalára volt szükség és a pártusákban elfaradt ország örömmel vette, hogy az állampolgári jogok kiéltése új formát nyert. Minden várakozás az új politikai renddel szemben az volt, hogy nyugalmat, a békés életlehetőséget teremtsen meg. Emlékeztet, hogy a februári alkotmányt megelőzte egy tömeglelkű betegség. Az ország szélsőséges tanoktól megbolygatott szellemi képet mutatott és ezzel az állapottal szemben a nyugodtan és higgadtan gondolkodó elemek gyökeres intézkedésre áhítottak. Ezt a megoldást jelentette a februári alkotmány. Ma, egy éves nyugodt munkát és megszervezés után, a várakozások kielégültnek látszanak és érezzük, hogy az élet melege nem hagyta el közéletünket, sőt újabb célkitűzések és munkaprogramok keletkeztek.

Ami bennünket az általánosságokon felül foglalkoztat, az az, hogy miképpen alakult az új rendszerben a népkisebbségi kérdés? A februári alkotmány éppen úgy biztosította a kisebbségi jogokat, mint I. Ferdinánd király alkotmánya. A román elem elsőbbségének alkotmányba iktatása sem adott aggodalomra okot, hiszen az a helyzet gravitációja folytán kialakult valóság volt, amelyet a helyzet komolyságához mért őszinteséggel, kölcsönösen jobb volt kifejezni. Mi történt a kisebbségi kérdés terén az alkotmány megvalósításaként? Calinescu miniszterelnök legújabbban a külföldi sajtónak adott nyilatkozatában a romániai kisebbségi kérdést mint befejezett problémát tünteti fel. Tény az, hogy az augusztusi rendelet törvény minden rövidsége mellett, elég kimerítően kodifikálja az állam és a népkisebbség viszonyát, tény, hogy ezzel részletes kisebbségi törvény meghozatala szinte feleslegesnek látszik. A törvény szavainak gyakorlati alkalmazása ad azoknak erőt és jelentőséget, „vim ac potestatem“, amit a római jogász minden írott törvény kiegészítésének tartott. A gyakorlati kívánalmakhoz való idomítás munkája a kisebbségi főköormánybiztosságra hárul. Tehát az egyesztendő jubileum után nemcsak a kisebbségi jogok törvényes rendszeresítéséhez, hanem önálló népkisebbségi fennhatósági szervhez jutottunk el, vagyis olyan elméleti és gyakorlati állomáshoz, amelyekhez 18 éves parlamentáris munka alatt a népkisebbségi élet járműve — a politikai gáncok és akadályok miatt — elérkezni nem tudott.

Az ország új politikai szervezete bizonyos tapintatos tervszerűséggel épül ki, tehát abban az ütemben, hogy az állampolgárok ne érezzék ismételtlen a politikai élet mindent behálózó jelentőségét és ne a politika, hanem a gazdasági tevékenység maradjon az élet küzdelmeinek céljává. Ezzel az ütemmel haladva ért el az ország az Ujjászületés Arcvonalának megalakításához, amely a népkisebbségi létezés és elhelyezés újabb alkalomnyilvánulása volt. A népkisebbségi csoportoknak önálló keretként a Frontba illesztése, a kulturális és vallási kérdés autonómiájának elismerése, jelentős fordulatot képez kisebbségi életükben. Minden népkisebbség életében a legkeservesebb az, ha tudni nem akarnak róla. A figyelembe nem vétel az illető népkisebbség léteinek elhallgatása egyaránt szomorú akár a beolvastás, akár a kizárás szándékával történik. A februári alkotmány egyéves rezsímje alatt, a magyar népkisebbség létezésére többrendbeli törvényes és még többszöri gyakorlati elismerést nyert úgy, hogy megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy az elhallgatással való megbénítás veszélye, nemhogy nem fenyeget, hanem új népi élet perspektívája tárul elénk. Ha tehát nem egy megoldott, befejezett kép a magyar ki-

A nemzeti diadal könyve: II. Carol király alkotmánya

1939. február 27-én egy éve, hogy a II. Carol király-alkotmány életbelépett. Az új alkotmány életbeléptetésének egyéves fordulóján az egész ország területén fényes ünnepségeket rendeznek. Ezen a napon Gyulafehérváron egész napra kiterjedő ünnepségek méltatják az új al-

térre vonul, ahol a gyűlést pontban 11 órakor nyitják meg. Elsőnek Erdély érsekei szólalnak fel, majd Papp Danila tartományi kormányzó mond ünnepi beszédet. Ezután sorban szólalnak fel az ortodox és görög katolikus klérus képviselői, a szellemiségi osztály, a munkásság és az iparosság megbízottai. A nemzeti nagygyűlésen résztvesznek Erdély, Bánság, Körösvidégre és Máramaros vidékek megyéinek kiküldöttjei. A gyűlés déli 1 órakor ér véget.

A nagyarányú ünnepségekkel kapcsolatban Erdély érsekei felhívást intéztek a hívekhez, amelyben minél nagyobb számban való megjelenésre szólítják fel a lakosságot. Kiragadunk néhány részletet ebből a nagyjelentőségű felhívásból.

„A múlt év kezdete erős forrongásban talált bennünket, testvérharc gyöngítette erőnket, kicsinyes vitakozások darabolták fel az egységet, ahelyett, hogy az elkallódott erőket az állam megszilárdításának szolgálatába állítottuk volna.

Nem volt egyetlen kormányhatározat, egyetlen személy, tekintély, erkölcsi erő, törvény, sőt alkotmány, amely ne okozott volna állandó surlódásokat és viszályokat.

A nagy békemunkában az egyház is résztvesz, mint minden időben, amikor nemzeti megmozdulásról volt szó. Most is szükség van arra, hogy a nemzeti ujjászületés nagy művének felelőtlenségénél erkölcsi súlyuknál fogva egyházaik is közreműködjenek. Az idő parancsszava és a külső fenyegető veszélyek az örök összefogására intenek bennünket. Álljunk nagy uralkodónk mellé, hogy boldogabb jövő felé vezesse népünket.

Jöjjetek főpásztoraitok közé, hogy ősi szokás szerint hódoljunk uralkodónknak, II. Carol királynak!”

Még élénk emlékezetében él mindenkinek a történelmi pillanat, amikor a múlt év február 27-én, miután II. Carol király öfelsége népszavazás által az egész ország véleményét is kikérte, szentesítette az új alkotmányt. A kihirdetés ünnepélyes külsőségek között történt. Ezen az ünnepségen, miután a miniszterek, Miron Cristea pátriárka-miniszterelnökkel az élen letették az esküt az új alkotmányra, Öfelsége a következő nyilatkozatot adta:

„Az alkotmányt a nemzet érdekei tették szükségessé — mondotta az uralkodó. — Elhatározásomat érett megfontolás előzte meg és kikértem mindazok tanácsát, akik boldogult

kotmány jelentőségét és országépítő jellegét.

Dél előtt 10 órakor ünnepélyes Te Deum lesz a koronázó templomban, valamint a görög katolikus templomban is, amelyen résztvesznek Erdély ortodox és görög katolikus érsekei. A templomból az ünnepi közönség a Mihai Viteazul-

sebbség életarcása, mégis olyan létalapot nyert, amelyen állva, a jövő jogvédelmi őrszemeit elhelyezheti és a nép széles rétegeire kiható gazdasági és szellemi munkába kezdhet. Nyilván más volna a helyzet és a jövő aktivitásának kontúrjai nem alakulhattak volna ki, ha a magyar népkisebbséget egyszerűen behívták volna a Frontba. Akkor ugyanazokkal az aggodalmakkal állanánk szemben, mint amilyenekkel mindig találkoztunk, ha egy román politikai párt, magyar híveket toborzott. De a magyar alosztály létesítése megadja a külön, kisebbségi életkeretet, amely nem bont egységet és mégis lehetővé teszi a sajátos magyar életszemponatok megvalósítását.

Egy esztendő után a kisebbségi élet jogi fejlődése bizonyos és le nem kicsinyelhető fejlődést mutat. Nem vitatkoztunk arról, hogy mennyi elég és az eddigi előrehaladás dacára is mennyi a hiány? Igazi tartalmat a jogi rendszerekben a valóság ad. Érjük be azzal, hogy bizo-

nyos cselekvési tér képződött ki, amelyet kölcsönös becsületességgel és őszinteséggel építeni lehet. Az új alkotmányos rendszer erkölcsi sulya abban áll, hogy a pártpolitikai érvényesülések és önző törekvések helyére, az államérdek, a közhaszon elvét helyezi. Nem volna elég sulyos ez az erkölcsi hatály, ha a kormány egyszerűen áttekintene a közérdek lényeges tényezőit képező népkisebbségen. A jubiláló alkotmány állam-bölcséleti értelméhez tartozik, hogy a kormány komolyan vegye azt, amit egy év alatt a népkisebbségi kérdésben tett és viszont a magyar népkisebbség tekintet az egyesztendő eredményt további cselekvései főszabályának. Eddig a pontig eljutottunk és ezt a pontot feladni nem szabad. Az egyesztendő évfordulón a magyar népkisebbség a maga sajátos léteirdekei szerint ad jelentőséget a napnak, azután pedig mint jó polgár, ünnepel az ország egész népével, amely ma sem akar mást, mint egy év előtt: békét, nyugalmat, munkát.

atyámmal, Ferdinand királlyal együtt közreműködtek a mai Románia megteremtésén. Az ország, amely elé jóváhagyás végett bocsátottam az alkotmányt, lelkesedéssel fogadta ezt és ez a körülmény örömmel tölti el lelkemet. Legelső védelmezője leszek ennek az alkotmánynak, hogy ezáltal a nemzet javát szolgáljam”.

Ezekben a történelmi percekben Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök üdvözlő beszédet intézett Őfelségéhez, aki az új alkotmánnyal az új Románia alapját vetette meg. Beszédében hangzott, hogy az új alkotmány a békés együttműködés és a keresztény együttérzés jelenti. Az új alkotmány hivatva van meghozni a rend, a nyugalom, a munka és a jólét korszakát és véget vet a választási hadiáratoknak, melyek széthúzást eredményeztek és a nép között a gyűlölködés magvait hintették el.

Miron Cristea pátriárka üdvözlő beszédére II. Carol király Őfelsége hosszabb beszédben válaszolt, amelynek kiemelkedő részét alább közöljük:

— Utamon eltökélt szándékkal haladok. Elsősorban a közügyek terén biztosítom a tiszt, becsületes munkát s az egész nép óhaját teljesítem akkor, amikor megszüntetem a közéletben az önző pártérdekek uralmát. Az új alkotmány révén a földműveseknek, a munkásoknak és az intellektuális munkásoknak módjukban lesz, hogy érdekeiket megvédhessék és hogy felemelhessék szavukat, mert az új parlamentben minden termelést és munkát bejuttathatja a maga képviselőjéig.

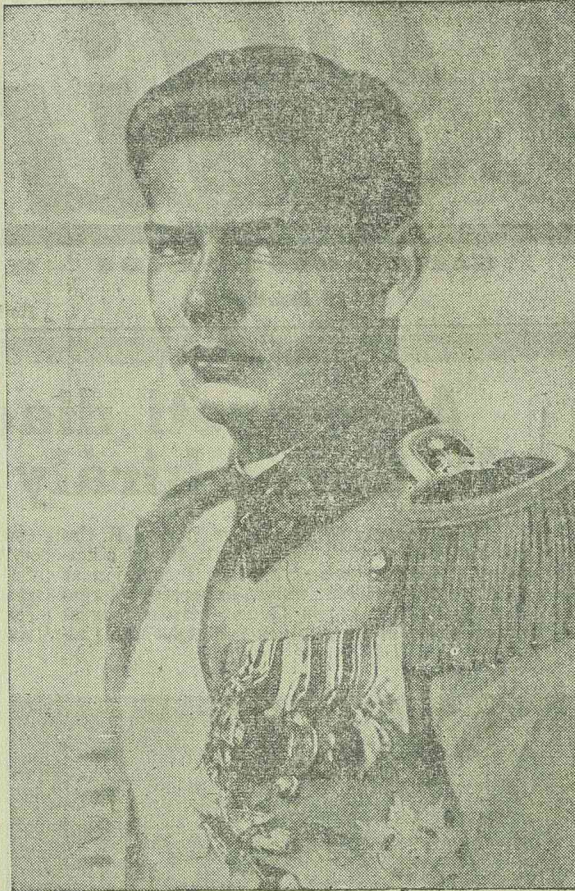
A jelenlévők viharos élénkezéssel fogadták a király beszédét, majd Casulo André pápai nuncius fordult az uralkodó felé és a diplomáciai kar jókívánságait tolmácsolta.

Őfelsége, II. Carol király mielőtt az új alkotmányt népszavazásnak vetette volna alá, — mint ismeretes — nagyjelentőségű kiáltvánnyal fordult az ország népéhez.

— Egvetlen gondolat, népem iránti szeretet, egvetlen óhaj, Románia jóléte vezet megindaghatatlanul azon az úton, amelyet országomnak fogadtam — mondotta Carol király a kiáltványban.

— A haza megmentése számomra az egyedüli parancs, amely ezekben az egyedülálló lelki nyugtalanságokkal telt időkben vezet. Ezért a mai napon népem elé terjesztem az új alkotmányt, amelynek célja, hogy szilárdabb alapokra fektesse országunkat.

— Az új alkotmány igazságosabb parlamenti képviselőket biztosít a földművesek, mun-

kások, a néptömegek és intellektuálisok számára.

— A kötelességteljesítés útjára állítom mindazokat, akik az országot szolgálják, mentesítve ezeket a politikai torzalkodások veszedelmes következményeitől.

— A közvagyon és közpénzek alapos és szigorú ellenőrzését vezeti be.

— Biztosítja a jogegyenlőséget mindazon másfajú nemzetiségek számára, amelyek évszázadok óta az egyesített Románia földjén laknak.

— Ezen az ünnepnapon, amely életető erővel hat Románia jövőjére, népem jóváhagyása alá vetem az új alkotmányt.

A múlt év február 24-én azután megtörtént a népszavazás és az ország népének 99,87 százaléka az új alkotmány elfogadása mellett döntött. A nép tehát megértette a király felhívását és egy emberként állott uralkodója mellé, hogy országépítő munkájában minden erejével támogassa. A nép hittet követte uralkodóját, aki az új kormány irányítását Miron Cristea, Románia pátriárkájára bízta.

Es azóta a király akaratából egy új országot teremtettek meg. Új öntudatot öntöttek a nép lelkébe, megerősödött az ország és a nemzet. És mindez egy rövid év leforgása alatt. Egy év múlt el a királyi kezdeményezés óta és ez alatt az idő alatt a román nép lélekben még jobban erősödött, hogy így hathatósabban közreműködjék az ország újjáépítésében. Románia méltóképpen áll a munka, ügyekben, irodákban, műhelyekben, üzletekben, iskolákban leáll a munka, hogy mindenki hiánytalanul résztvegyen a nemzeti újjászülésben. Egy év telt el az új alkotmány életbeléptetésétől. A megtett út hosszú volt, de eredményekben gazdag. Ez alatt az egy év alatt jelentős események játszódtak le, a román társadalom pedig nagy átalakuláson ment keresztül. Az 1937-es év zavaros és anarchikus állapota megszűnt, helyét az egészséges szellemben történt átszervezés foglalta el. A rend biztosított, a fegyvelm ma már meghonosodott a közfelfogásban. Ha összevetjük a múlt és a jelen állapotot, azonnal rájövünk arra a nagy különbségre, amely a jelenlegi és a múlt kormányzati rendszer között van. Senki sem kételkedik abban, hogy az eddigi megvalósítások nagy megerősödést jelentenek az állam szempontjából.

Ez az átszervezési munka az új alkotmány szellemében történt. Az új alkotmány magában foglalja a tekintély elvét is. A román állam nem honosított meg új eszméket, hanem a valóságok terére lépett és számolt az itteni adottságokkal. Az alkotmányos átszervezés idején a demokratikus rendszer csődöt mondott, a rend a felbomlás előtt állott, a végrehajtás megbénult, a nemzet pedig a széthullás veszélye fenyegette. A reakció, amint az természetes is, a legfelső vezetőtől jött, onnan, ahol állandóan éberen őrködnek az ország biztonsága felett. A monarchia lépett közbe, hogy megmentsse a szétdarabolással fenyegetett nemzeti egységet. A monarchia tekintély és nem erőszakkal lépett közbe. A monarchia a demokratikus és parlamentáris országot tekintélyállammá minősítette át. Ezt az idők parancsára írta elő. A tekintélyállamban a társadalmi szolidaritás eszméje uralkodik. Ezt a rendszert maga a nyugalom és egységet óhajító nemzet hozta létre. A múlt évi februári népszavazás egyöntetűségénél fogva méltóképpen kifejezte a nemzeti egységet. Maga a nép járult ehhez, anélkül, hogy külső befolyások erre kényszerítették volna. A különböző foglalkozású ágak megtalálták azt a társadalmi egyensúlyt, amelyet eddig nélkülöztek.

Ez a társadalmi egyensúlyt kitűnően bele lehet helyezni az új alkotmány keretében. Ez az alkotmány, amelyet Őfelsége adott az országnak, sorompóba állítja a nemzet termelő erőit, hogy felesleges vitaközök helyett az ország jövőjét építsék ki és helyezzék szilárd alapokra. A múltban a pártpolitika elvonta a polgár figyelmét az ország ügyeitől és kizárólag arra törekedett, hogy egy-egy párt — tekintet nélkül programjára — minél nagyobb tábor tömörítse maga köré. Az ország érdekei és ügyei másodrendű kérdésekké váltak. II. Carol király bölcsességénél fogva belátta azt, hogy hol és milyen eszközökkel kell a kérdéshez hozzányúlni. Formai beavatkozás nem sokat számított volna éppen ezért volt szükség arra, hogy az alapot magát az alkotmányt erősítse meg. Új alkotmányra volt szükség és ezt az új alkotmányt az ország népe lelkes egyhangúsággal megszavazta. Az ellentétet elsimultak, a látókör kitisztult, az érdekek nem ütköztek, hanem párhuzamosan haladva az ország javát szolgálják. Ezt az egybenhangzást minden vonalon tapasztalhatjuk. A szellemiségi, iparos és munkásszervi egy uton haladva tökéletesen együttműködnek a haza és a nemzet érdekében. Ez a lényege a tekintély államnak. Egy akarat, egy törekvés és egy cél: a haza és a nemzet sorsának előbbre vitele. Az ország ma olyan kormányzati rendszer irányítása alatt áll, amely erőszakos eszközök igénybevétele nélkül is biztosítani tudja a rendet és létrehozza az egyensúlyt, anélkül, hogy szembehelyezkednék az egyén akaratával.

Erdély görög keleti és görög katolikus érsekeinek felhívása országrészünk lakosságához

A nemzeti újjászülés munkájában az egyháznak is közre kell működnie

— A múlt év kezdete erős forrongásban tált bennünket, testvérek közötti harc gyengítette erőnket, kicsinyes vitaközök darabolták fel az egységet, ahelyett, hogy az elkallódott erőket az állam megszilárdításának szolgálatába állították volna. Nem volt egvetlen kormányhatározat, egvetlen személy, tekintély, erkölcsi erő, törvény, sőt alkotmány, amely nem okozott volna állandó sürölődásokat és viszályokat. Ilyen feltételek és ilyen viszonyok mellett szó sem lehetett az ország ügyeinek előbbreviteléről. Az egyesülés utáni időszakban szükség van arra, hogy gondolatainkat, erőnket a közös ügy, a nemzet és az állam létalapjainak lerögzítésére összpontosítsuk. A Mindenható kegyelme által, szeretett királyunk bölcsessége kivezette az országot és német a nemzetgyengítő széthúzások híriárból. Őfelsége megkezdett nagy művének felállításához az egész népet együttműködésére hívta fel.

— Hálát adva Istennek azért a bölcsességért, munkabírást és népe iránti szeretetért, a mellyel uralkodónkat megszolgáltuk, felhívunk Erdély német az új alkotmány életbeléptetése évfordulójának minél bensőségesebb megünneplésére, mely ünnepségek február 27-én, az ősi Gyulafehérvár várában zajlanak le.

— Egész Románia ünnepelni fogja egy évi megfizetett és kitartó munkának a gyümölcsét.

Minden város és falu ünnepi díszet ölt. Erősen méltóképpen áll meg újjászülésünk ezt a nevezetes napját. Ebben a nagy békemunkában, mint minden időben, ősi egyházunk is résztvesz, mert akárhányszor nemzeti megrögzülésről van szó, az egyház mindig jelen volt. Annál inkább szükség van arra, hogy a nemzeti újjászülés nagy művének felépítésénél erkölcsi súlyánál fogva, az egyház is közreműködjen.

Eppen ezért az egyház hív benneteket a béke és a megértés ünnepeire. Az idő parancsára az erők összefogására int benneteket. Amikor anynyi külső veszély fenyeget, álljunk nagy uralkodónk mellé, hogy boldogabb jövő felé vezesse néptünket.

— Gyulafehérváron találkoznak tehát mi, erdélyi románok, a legnagyobb és legkisebbig. Jöjjetek főnásztoraitok köré, hogy ősi szokások szerint hódoljunk uralkodónknak, II. Carol királynak.

— Megvívódásunk, hogy a mindannyiunk által óhajított nemzeti újjászülés életérős lesz. Főnásztori áldásunk szerezen lelketeknek igaz békét és erősítse meg szívetekben a nemzet, az ország és a király iránti szeretetet.

Kelt Nagyszomben és Balázsfalván, 1939. február 18-án.

NICOLAE

Erdély görög keleti érseke

ALEXANDRU

Erdély görög katolikus érseke

Az alkotmány 4-ik szakasza

MINDEN ROMÁN, SZÁRMAZÁSI ÉS FELEKEZETI KÜLÖNBESÉG NÉLKÜL, KÖTELES: A HAZÁJÁT ÉLETE LÉTALAPJÁNAK TEKINTENI, FELÁLDOZNI MAGÁT A HAZA FÜGGETLENSÉGÉNEK ÉS MÉLTÓSÁGÁNAK MEGVÉDÉSÉÉRT: MUNKÁJA ALTAL HOZZAJÁRULNI ANNAK ERKÖLCSI FEJLEMÉSEHEZ ÉS GAZDASÁGI ELŐREHALADÁSÁHOZ: TÖRVÉNY ÁLTAL ELŐÍRT KÖTELEZETTSÉGEINEK ELEGET TENNI: JÓ SZANDEKKAL HOZZAJÁRULNI A KÖZTARTEK VISELÉSÉHEZ, AMELY NÉLKÜL AZ ÁLLAM NEM ÉLHET.

Tejeskávé
mindenkinnek és
minden nap
Kneipp-ből
Franck-ből

Létrejött a megegyezés Franciaország és a Franco-kormány között

A köztársaságiak felhagynak az ellenállással, a kormány tagjai Mexikóba menekülnek

Hétfőn megtörténik a spanyol nemzeti kormány elismerése

Jordana és Berard már végleg megegyeztek a diplomáciai viszony rendezésére és helyreállítására Franciaország és a nemzeti Spanyolország között. Ez az egyezmény vonatkozik a postára, távirókra, telefonon és vasúti forgalom felvételére és a menekültek ügyének rendezésére.

A Daladier miniszterelnök által tett bejelentés, amely szerint a francia kormány az angol kormánnyal együtt elismeri a nemzeti Spanyolország kormányát, nagy meglepetést váltott ki az angol sajtóban. A Times azt írja, hogy az angol kormány olyan biztosítékot kapott Franco tábornoktól, hogy

nem fog megtörténi a politikai bűnösök ellen

és biztosítja Spanyolország függetlenségét.

Londonból jelentik: Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az angol kormány jegyzéket kapott Franco tábornoktól, amelyben a nemzetiek vezére feltétel nélküli megadás esetére széleskörű megkegyelmezést helyeztet kiltatásba a köztársasági spanyolok részére. Ugyancsak kihangsúlyozta Franco jegyzéke azt, hogy

a nemzetiek védik országuk politikai és területi függetlenségét.

Ezt a jegyzéket a hétfői minisztertanácson maga Chamberlain miniszterelnök olvassa fel, amikor sor kerül Franco kormányának de jure elismerésére is. Az angol politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy

a köztársasági spanyol vezetők óvakodni fognak attól, hogy tovább folytassák a felesleges vérontást.

BERARD LESZ FRANCIAORSZÁG BURGOSI KÖVETE

A Havas-ügynökség jelenti: Úgy tudják, hogy Azana spanyol köztársasági elnök már benyújtotta lemondását. Azana vasárnap este hagyta el a spanyol nagykövetséget és valószínűleg Collonge Sous Saleva helységben lakó barátja birtokára utazik. Ugyancsak a Havas távirati ügynökség jelenti, hogy

a spanyol köztársasági kormány már feladta a reményt, hogy további ellenállást fejthessen ki.

A köztársaság vezetői egymásután hagyják el Madridot és legutóbb Zuluete ezredes, aki szintén egyik vezetője volt a köztársasági csapatoknak, kérte, hogy állítsák ki útlevelét. Hír szerint Misis tábornok szintén visszaadta megbízatását.

Párisban úgy tudják, hogy Franciaország burgosai nagykövete Berard szenátort nevezik ki. Amennyiben ő nem hajlandó ezt a tisztséget vállalni, úgy az újonnan felállítandó nagykövetség élére valószínűleg Giraud tábornok, Metz katonai kormányzója kerül, aki köztudomás szerint Legrantey tábornok munkatársa volt.

Párisból jelentik: A képviselőház tegnapi ülésén felszólalt Izard szocialista és Bonte kommunista képviselő és kérték, hogy a Franco-kormányának elismerésére vonatkozó interpellációs vitát kezdjék meg. Ekkor jelentette Daladier, hogy

a francia kormány hétfőn elismeri Franco kormányát.

Senki sem kételkedik abban, hogy a köztársasági hadsereg nem képes néhány hétnél tovább ellenállni. Még Azana is tisztában van azzal, hogy ami most folyik, az reménytelen harc. Több ízben tanácsolta a Negrin-kormánynak, hogy béküljön ki Francoval. Az a 600 kilométeres közös határszakasz elhatárolóan befolyásolja a francia kormányt ebben a tekintetben. Február 22-én hivatalosan értesített az angol kormány, — folytatta beszédét Daladier miniszterelnök —, hogy Franco kormányának elismerésére elérkezett a kellő pillanat és rendkívül fontos, hogy ezt a pillanatot ne szalasszuk el. Jelenthetem, hogy az angol kormány az elismerést a jövő hétre halasztotta. Franciaországnak igen nagy érdekei vannak Spanyolországban és nemzeti biztonságunk azt kívánja, hogy képviselők legyenek Burgosban.

Amikor Daladier látta, hogy a kommunisták tiltakoznak, még a következőket mondotta:

— Nem akarom meggyőzni önöket és ezért kijelentem, hogy már határoztam és pedig úgy, hogy a spanyol kérdésben nem hagyhatom Franciaországot elszigetelve, mint ahogyan az egész világon sehol sem szabad Franciaországnak elszigetelve maradnia. Ez a politika párton felül áll és minden nyomás ellenére megvalósítandó. Nem gondolok másra, mint Franciaország biztonságára.

Daladier beszédét nagy tapsal fogadta a jobb, közép és a baloldal.

Rokonszenvtüntetés volt Varsóban Ciano gróf mellett

Az olasz külügyminiszter lengyelországi útja. A lengyel sajtó méltatja az olasz-lengyel barátságot

Varsóból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter hivatalos látogatásra felesége társaságában, tisztágy kíséretével, szombaton délelőn 12 órakor Varsóba érkezett. A pályaudvaron Beck ezredes, lengyel külügyminiszter feleségével, Varsó város főpolgármestere, a polgári és katonai hatóságok képviselői fogadták. A lengyel sajtó különben behatóan foglalkozik Ciano gróf útjával és a lapok hosszú cikkekben méltatják a lengyel-olasz barátságot.

Nagyarányú rokonszenvtüntetés zajlott le ma a varsói olasz követség előtt, ahol Ciano gróf tartózkodott. A lengyel egyetemi hallgatók sűrű sorokban vonultak fel a követség épülete elé, ahol Olaszországot és a Ducet éltették. Az olasz külügyminiszter megjelent az erkélyen és fogadta a lengyel ifjúság üdvözlését, amelyet lengyen nyelven, „Eljen Lengyelország!” kiáltással viszonozott.

GAFENCU külügyminiszter

AZANA LEMOND

Párisból jelentik: Spanyol köztársasági körökben azt állítják, hogy Azana lemond a köztársasági elnökségről és elhagyja Párisot. A lemondás akkor történik, amikor az angol és francia kormány elismerik Franco kormányát.

A FRANCIA SAJTÓ KRITIKÁJA

A La Populaire írja: Az 1936-ban megválasztott képviselőházban 60 szavazattöbbséggel elismerték Franco tábornok burgosai kormányát, olyan időben, amikor a köztársasági Spanyolország még létezik és

az olasz hadosztályok Barcelona uccáin vonulnak fel diadalmenetben.

Ezzel a ténnyel Franciaország kiadta kezéből mindazokat az eszközöket, amelyek Spanyolország függetlenségét megvédelmezhetnék volna a totális államokkal szemben és veszélyeztetik a birodalom tengeri közlekedési útjait.

A GAZDÁTLAN EZÜST

Párisból jelentik: Ivry állomás raktárában 1100 ládában 80 tonna ezüst fekszik, amelyet még nem váltottak ki. Az ezüst Spanyolországból származik és valószínűleg a köztársasági spanyol hatóságok adták fel. A kereskedelmi bizottság az egész szállítmányt lefoglalta.

Megérkeztek az

új tavaszi minták

öltöny- és felöltő-
szövetekben

RABONG & SCHNEIDER R. T.

TIMISOARA, I. Piata Bratianu, sarokhelyiség
a püspöki palotában

CALINESCU h. miniszterelnök

Elnapolták a Suciú-per tárgyalását, mert az ügyészség közvagyon hűtlen kezelése miatt vádát emelt az egyik tanu ellen

Suciú Adrian volt városi főmérnök és három vádottársa bűnperében a temesvári törvényszék tegnap folytatta a tanúk kihallgatását. A bíróság újból kihallgatta Ciuclea Ioant, a városi kötelep ellenőrt, aki az előző tárgyaláson zavaros válaszokat adott a feltett kérdésekre.

Amikor a védelem részéről a város által lefolytatott vizsgálat során történt kihallgatásáról kérdezték, még azt is kijelentette, hogy elbocsátását hejyezték kiállításba, ha nem azt vallja, amit neki mondanak.

Ezzel a kijelentésével kapcsolatban Oprea Gheorghe dr. ügyvéd, városi ügyész a tegnapi tárgyaláson a törvényszék elé terjesztette a Ciuclea Ioan által írt vallomást. Az elnök ezt kérdezte a tanutól:

— Hol írta ezt a vallomást?

Ciuclea: Otthon, a lakásomon, saját magam írtam!

Elnök: Diktálta valaki, hogy mit írjon?

Ciuclea: Nem.

Oprea: Mondták magának, hogyan írja és mit írjon?

Ciuclea: Azt mondták, írjam le, hogyan történtek a dolgok.

Oprea: Tegnap este azt mondta, hogy megfenygették?

Ciuclea:

Azt mondták, mindent írjak le. Ha nem úgy, ahogyan kell, akkor kibömbök az állásomból.

Elnök: Mondtak magának, hogy a valószínűleg meg nem felelő dolgokat írjon a vallomásában?

Ciuclea: Azt nem mondta senki.

Nistor dr. védő: Amikor a vallomást írta, volt valaki magánál?

Ciuclea: Nem.

Nistor dr.: Jegyzetek vagy feljegyzések alapján írta a vallomását?

Ciuclea: Nem.

Fenesan főügyész: Igaz az, amit írt?

Ciuclea: Igaz.

Utána Dengelegi György, a kötelep napszámosa tett vallomást. Elmondotta, hogy reggel és este a teheneket gondozta, a tejet széthordta a vevők között, a tejtért járó összeget a vevőktől felvette és azzal Ciucleának számolt el.

Elnök: Mit csinált egész nap?

Dengelegi: Reggel héttől, vagy félnyolctól délután három-nyégig a kötelepen dolgoztam.

Oprea dr.: Előfordult, hogy reggel elkésve érkezett munkára?

Dengelegi: Megtörtént.

Nistor dr.: Kapott-e utasítást, hogy a szolgálati időben ne menjen az istállóba?

Dengelegi: Nem kaptam ilyen utasítást.

Nistor dr.: A tehének gondozásáért és a tej széthordásáért kapott-e pénzt Suciútól?

Dengelegi: Az eladott tej literje után ötven banit kaptam, ezenkívül kétszer baksist kaptam Ciucleától.

Nistor dr.: Tejet kapott?

Dengelegi: Nem kaptam.

Nistor dr.: Láta azt a füvet, amellyel a teheneket etették?

Dengelegi:

Igen, a parkokból kaszált fű volt, de nagyobb részét eldobtuk.

Nistor dr.: Megtiltotta-e Suciú, hogy ezzel a fűvel etessék a teheneket?

Dengelegi: Igen.

Dengelegit szembesítették Ciucleával, aki kijelentette, hogy ő bízta meg Dengelegit a tehe-

nek gondozásával. Az erre vonatkozó utasítást Nicolae Ioan útnak kapta, aki még közölte, hogy ezért Suciú külön bért fizetett Dengeleginek.

Végül azt a kérdést akarták tisztázni, hogy Dengelegi a hivatalos időben is dolgozott-e az istállóban, de a tanu teljesen összezavarodott és nem tudott válaszolni, mire az elnök megjegyezte:

— Csodálom, hogyan lehetett ellenőr, ha még válaszolni sem tud a feltett kérdésekre.

A következő tanu Erdélyi György kötelepi munkás volt, aki a vizsgálóbíró előtt tett vallomásában kijelentette, hogy négy hónapig gondozta a teheneket.

Marte Nicolae kőbányai napszámosa volt a következő tanu. Azt vallotta, hogy gondozta Suciú mérnök disznóit, amiért Suciútól pénzt és ruhaneműt kapott.

Kröbl Emil volt kőbányai könyvelő felvilágosítást adott a városi kőbánya könyveléséről és számadásairól. Elmondotta, hogy

a Suciú mérnök számára teljesített szállításokat rendszeresen elszámolták,

azonban a számlákat nem a mérnöki hivatalhoz küldték, hanem Suciúnak adták át, hogy alkalmas legyen azokat kifizetni. Knöbl kihallgatásával a délelőtti tárgyalás véget ért.

KÖZSÉGI BÍRÓ, MINT VÁROSI SZELLEMI SZÜKSÉGMUNKÁS

Délután folytatták Knöbl Emil kihallgatását és ennek során megkérdezték tőle, hogy a tehének gondozására volt-e külön személyzet? Knöbl válaszában utalt arra, hogy amíg a kötelepi istállóit használták, csak Ciuclea felesége volt külön alkalmazott, de amikor az új istállót felépítették, akkor több embert alkalmazott Suciú a tehének gondozására.

Nistor dr. védő: Tudja, hogy Ciuclea volt megbízva a tehének gondozásával?

Knöbl: Csak a szolgálati időn kívül.

Elnök: De a vizsgálóbíró előtt mást mondtott. Most melyik az igaz?

Knöbl: Amit most mondtam.

Nistor dr.: A kötelep fizetési listáin szerepel több olyan munkás, akik másutt dolgoztak?

Knöbl: Igen.

Fenesan főügyész: Hogyan számolt el

Próbafüst szállott fel a római Szent-Péter téren

Kiválasztották a tesztöröket, akik a konkλάβéból kivetik az új pápát.
Háromszáz személynek van szerepe a konklávé körül

Rómából jelentik: A Vatikán városban teljesen elkészültek a konklávé előzetes munkálataival. Penteken megtartották a szokásos füstpróbát és a Szent Péter téren sétáló szokatlanul sűrű füstöt láttak felszállni. Ez a füstfelhő fogja jelzni talán március 2-án már, hogy eredménnyel járt a választás. Készen áll a konklávé tagjainak lakosztályai. Azokat a bíborosokat,

akik gyengélkednek és betegek, a Sixtusi kápolnához közelebb eső lakosztályokban fogják elhelyezni

és itt kap lakhelyiséget a két dél-amerikai bíboros is, akik az utolsó napokban érkeznek majd meg és a kiknek nem lesz idejük, hogy az új fűrészműt ki-phenjék. A konklávéba 62 bíboros vonul majd be és

azokkal a magánszemélyekkel, akik városi teherautót vettek igénybe különböző szállításoknál.

Knöbl: A szállítás után összeállítottuk az elszámolást és azt átadtuk a könyvelőségnek, hogy inkasszálják az összegeket.

Fenesan főügyész:

Miért nem történt ez meg a Suciú által megrendelt szállításoknál?

Knöbl: Mert közvetlenül neki mutattam be az elszámolást.

Erre vonatkozólag megkérdezték Suciút is, aki kijelentette, hogy ő maga kérte az elszámolást. Amikor azokat megkapta, közölte Knöbl Emillel, hogy megkísérli,

talán sikerül kieszaközölni, hogy ne számítsák fel neki a költségeket.

Még azt is mondtotta, hogy amennyiben ez nem sikerül, akkor a remunerációból fogja fizetni. Erre azonban nem kerülhetett sor, mert időközben elbocsátották. Akkor azt várta, hogy felszólítsák az összeg megfizetésére.

Nistor dr.: El lehetett volna titkolni ezeket az elszámolásokat?

Knöbl: Nem, mert bevezettük a könyvekbe.

Fenesan főügyész: Ki adott utasítást arra, hogy Crismariu Octavian a kötelep fizetési listáján szerepeltessen?

Knöbl: A szellemi munkanélküliekről készített listán szerepelt és ezen lista alapján került a fizetési laistromba.

Fenesan főügyész:

Tehát a mosncai hír szellemi munkanélküli volt?

Amikor Knöbl kihallgatását befejezték, szó lársra emelkedett Fenesan főügyész és bejelentette, hogy

a közvagyon védelmére vonatkozó törvény alapján vádat emel hűtlen kezelés címén Knöbl Emil ellen, mert a Suciú által elrendelt szállítások költségeinek elszámolásával kapcsolatban nem tartotta be a törvényes formázásokat.

Ezután Oprea dr. városi főügyész 61.500 leles kártérítési igényt jelentett be Knöbl Emillel szemben. Az elnök közölte ezután Knöbl Emillel, hogy a törvény módot ad arra, hogy védelmére felkészüljön. Amikor Knöbl ilyen iránvú kérelmét előterjesztette, az elnök a tárgyalást március elsőjére elnapolta.

124 tagból fog állani ezeknek szerzetesi és papi kísérete.

Ezenkívül ott nyer még elhelyezést a 111 tagú szolgaszemélyzet is. Így a konkλάβében összesen mintegy 300 személy kell, hogy elhelyezést kapjon Szombaton délelőtre hívták meg a konklávé helyiségeinek és a Sixtusi kápolna átalakításának megtekintésére a római sajtót. Ugyancsak szombaton délelőtt sorolták ki azokat a nemes gárdistákat is, akik szolgálatot teljesítenek a pápaválasztásnál.

Ezeknek nagy szerepe szokott lenni,

mert az új pápa mindig nagy figyelmet tanúsít azok zárdisták iránt, akik a konkλάβéból első útjára vezetnek be a Szent Péter bazilikába.

Németország nem mond le a gyarmatokról

Hitler vezérkancellár müncheni beszédében kifejtette, hogy a német hadsereg nem fog meghátrálni. Göbbels és a Relasiuni Internationali a demokrata hatalmak fegyverkezésében látják a háborus veszélyt

Münchenből jelentik: Hitler birodalmi vezér megjelent és beszédet mondott a nemzeti szocialista párt megalakulásának huszadik évfordulóján rendezett ünnepségen. Felidézte hallgatóságát az a nagy küzdelmet, amelyet a pártnak eddig folytatni kellett és emlékeztette a pártot arra, hogy

az egyik legfőbb program már valóra vált, a nagy német birodalom megvakult.

Közölte, hogy a zsidókérdés ma már európai kérdéssé vált. A nemzeti szocializmus Németországban új gazdaságpolitikát honosított meg, amely szerint a tőke van a gazdaságért és a gazdaság a népet. A nép szorgalma minden jólét forrása. Ezután a külpolitikai kérdésekre tért át és kijelentette, hogy

a kívülről jövő fenyegetésekkel Németország bátran néz szembe.

A német birodalmat semmi sem tudja megingatni. Ha pedig a népeket örült módon mégis háborúba kergetik, akkor a német hadsereg nem fog meghátrálni és nem adja meg magát.

A német történelemben sohasem fog megismétlődni az 1918.

„HÁBORU A LÁTHATÁRON”

Berlinből jelentik: Göbbels propagandaügyi miniszter tollából a Völkischer Beobachter mai számában „Háboru a láthatáron” címmel cikket közöl és ebben foglalkozik a külföldön Németország ellen folyó hadjáratral. Ha a külföldi sajtó hazudozásait olvassuk, azt gondolhatjuk — írja a propagandaminiszter — hogy Európa új világháború előtt áll. A demokrata államok nem fogadták el a vezér békeajánlatát, tehát nincs meg az ösztönük a nemzetközi helyzet megítélésére. A nyugateurópai demokrata hatalmak kijelentik, hogy népeiknek irányítást adozatot kell hozniuk, nehogy kénytelenek legyenek továbbra is eltűnni a tekintély államok tulajdonságait. Nyilvánvalóan elhatározták tehát, hogy a tekintély államokkal alkalmas pillanathoz végeznek. Mi a demokrata államokat nem akarjuk megtámadni és nem akarjuk őket nemzeti szocialista hitre terelni.

„FEGYVERREL LEHET A BÉKÉT BIZOSÍTANI” — ÍRJA AZ OLASZ KÜLPOLITIKAI FELHÍVATÁLOS

Rómából jelentik: A Relazione Internazionale folytatja támadó cikkeinek sorozatát Franciaország, Anglia és ezúttal az Egyesült Államok ellen is. A lap a következőket írja:

— Az olasz követelésekkel szemben, amelyeket Olaszország az elemi emberiség alapján támasztott, Franciaország és Anglia meggyorsították a fegyverkezést, amelyhez

az Egyesült Államok hozzájárulását is megnyerték, hogy ezáltal a totális államok le-döntésére törjenek.

Ha a francia—angol—amerikai demokraták úgy tetszik, hogy Európát háború felé vezessék, ne tegyenek mást, mint folytassák fegyverkezésüket, amelyet oly dícsérvással kezdtek, azonban figyelmükbe ajánljuk, hogy a tengely sem meg nem hajlik, sem meg nem hátrál. És ha az átkos fegyverkezés fegyveres összetűzésre vezetne, a tengelyhatalmak oly erős elhatározással állnának ellen, hogy ez még az ellenséget is csodálatba ejtené. A demokratikus hadseregek összehúzódnak a Róma—Berlin-tengely legyőzhetetlen erkölcsi és anyagi összetartásán.

A lap rámutat arra, hogy

a háborút Olaszország és Németország követeléseinek kielégítésével el lehetne kerülni.

A tengelyhatalmak követeléseiket a müncheni egyezmény szellemében terjesztették elő. Ugyan-csak a müncheni egyezmény szellemében jött létre az angol—olasz egyezmény is. A demokrata hatalmak

elkerülhetik a háborút, ha lemondanak a nagyarányú fegyverkezésről.

Ha Franciaország és Anglia azt hiszik, hogy katonai szövetség és fegyverkezés által a békét biztosíthatják, bizonyos, hogy a jövő keserű csalódást hoz a számukra. A demokrata államok ellenállásával szemben a totális hatalmak ugyan-olyan erőteljes ellenállást tanúsítanak, ez azonban végzetesen háború felé sodorja a népeket.

A Manchester Guardian jelentése szerint Aston Gwatkins, az angol kormány gazdasági főtanácsadójának berlini látogatása során

német részről kifejezetten hangsúlyozták a gyarmati kérdések megoldásának szükségességét.

Német körök erőlesen cáfolják, mintha olyan kijelentések hangzottak volna el, hogy a német gyarmatok nem jelentettek különösebb értéket Németország számára és azokat Németország tovább is könnyen tudná nélkülözni. Ellenkezőleg, azt hangoztatják, hogy

Németországnak létérdeke a gyarmati kérdés sürgős megoldása.

IAMANDI igazságügyminiszter

Erélyes kézzel törik le a magyar nyilasmozgalmat

Teleky magyar miniszterelnök rádióbeszédében az egységet emelte ki. Tárcacsereél a magyar kormányban

Budapestről jelentik: Gróf Teleky Pál miniszterelnök szombat este 7 órakor a rádióban tartott beszédét. A miniszterelnök beszédét a következőképen kezdte:

— Magyar Testvéreim! Rádióon beszélek és mégis szeretném úgy elképzelni, hogy a Rákos-mezején állók és ősi szokás szerint körülvesznek mindazok, akiknek szava van az ország ügyeiben. Sokan hallgatnak, akik olvastak a parlament két házában tartott beszédeimet, amikor kifejtettem programomat és kinyilvánítottam azt, hogy elődömmek beterveit törvényjavaslataim magam is fenntartom. Programom a keresztény nemzeti eszme, amelynek hű szolgálója vagyok és akarok maradni és amelynek zászlóját húsz évvel ezelőtől bontottuk ki. Elődöm, illetve elődeim ugyanezt az eszmét szolgálták és a nemzet felelősségteljes nehéz pillanataiban ahhoz hű akarok maradni. Sok személyes barátom szölk falvakban s városokban, akikkel közéleti pályámon barátságot kötöttem, főleg pedig a nemzeti kereszténypárt kiépítése alkalmával. De még ezeknél többhöz akarok szólni, azokhoz, akikhez személyes barátság nem kapcsol, akik egykor táborúteknél, ifjak és vének tanácskozásánál vetették meg a nemzet jövőjét. Különböző szervezet társaskör tagja és tisztviselője voltam és a látottak és hallottak erősítették meg bennem a hitet, hogy földrajzi, történelmi s nyelvkinés által adott egységünket meg kell őrizni s a magyarnak össze kell fognia mindazt, amit a magyar nemzetől kapott.

— A magyar politikus, nép, talán a puszták mélyéből hozta természetét, hogy inkább beszél és kevesebbet gondolkodik. Ez nem mehet tovább, komoly és kevés szó kell és cselekvésre van szükség. Húsz évvel ezelőtől már megmondtam, nem lehet mindent egyszerre megcselekedni és nem lehet az országnak csak a nevét kereszténnyé tenni, de a lényegét nem. A feladatok még mind előttünk állanak és a magyarnak közös áldozatot kell hozni, hogy helyét megállhassa. De jólétben dúskálni, áldozatot nem hozni és

mindent az államtól várni: ezt nem lehet.

Teleky gróf beszédét a következőképen fejezte be:

— Mindenkre szükség van és bízok abban, hogy mindenki velünk lesz és együttesen boldoggá tesz szük nemzedékünket és biztosítjuk gyermekeink szabadságát.

INTERNÁLNI FOGJAK A NYILASOKAT

A délutáni lapok értesülése szerint a betiltott nyilaskeresztes párt központjában a rendőség megtalálta azokat az eskümintákat, amelyeket a fekete front és egyéb pártvédelmi osztályok tagjaitól vettek ki. Az eskü halálbüntetés terhe alatt vakmerőséget fogad arra, hogy harcolni fognak a hungarista eszményekért és az utolsó csepp vérükig kitartanak céljaik mellett. A lapok úgy tudják, hogy

legközelebb egész sereg feltűnést keltő internálás fog bekövetkezni.

A vidékről érkezett jelentésekből megállapítják, hogy a párt feloszlata a vidéken és az egész országban simán ment végbe. A budapesti rendőrségen az ügyben tovább folynak a kihallgatások. Miután a rendőség bizalmas úton megállapította, hogy a mozgalom vezetői nem akarnak belenyugodni a párt feloszlataiba, hanem tovább tevékenység kifejtését tervezik és

elhatározták, hogy időről-időre titkos politikai összejöveteleket fognak tartani, a de-tekzívnek most azon dolgoznak, hogy az összejövetelek terveit már előre megszeressék.

A Pesti Ujság arról ad hírt, hogy a Teleky-kormány összetételében rövidesen változás történik. A lap szerint távozik a kereskedelmi tárca éléről Kunder Antal és valószínű, hogy Reményi Schneller pénzügyminiszter sem marad sokáig a kormányban. Ennek a kérdésnek a megoldását a jövő hétre várják a politikai körökben — a Pesti Ujság szerint.

SCALA!

Vasárnap és hétfőn 3, 5, 7, 9.15 órakor. A szezon legszenzációsabb filmje:

SCALA!

HARRY PIEL

Emberek, állatok és szenzációk

minden eddigi filmjét felülmúlja! Impozáns, eddig még nem látott cirkuszjelenetek, stb.

Figyelem!

Vasárnap és hétfőn 11—1-ig: KÖZKIVÁNT-RA! — 13 és 20 lejes matiné árakkal:

Figyelem!

Hófehérke és a het törpe

Utolsó alkalom ezt a világsodát megnézni!

KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE!

Utlevél nélkül 1939. március 9—15-ig! Csak fényképes személyazonossági igazolvánnyal, Részvételi díj 1490 lei. Saját érvényes utlevéllel 890 lei

Utolsó jelentkezés visszavonhatatlanul: 1939. március 2.

KÖZPONTI BANK Romania MENETJEGYIRODÁBAN Timisoara, I. Str. Alba Iulia 1. Telefon 15-15.
BIRDEV Timisoara, IV. Str. I. C. Bratianu 45. Telefon: 26—83.

Állásaikból elbocsátják, nyugdíjukat nem kaphatják az állampolgárság nélküli kisebbségek

Közel százezer magyart érint a rendelkezés. Bánffy Miklós gróf Calinescu miniszterelnöknél interveniál, hogy a jogos állampolgársági igényeket rövid úton ismerjék el

Súlyos, sok tízezer ember sorsára döntő befolyással bíró kérdés rendezését kezdte meg a kormány.

Az állampolgársági névjegyzékből kimaradt polgárokat összeírják,

hogy ezuttal tiszta képet kapjon az illetékes minisztérium ezeknek számáról és talán az összeírások után végleges rendezést nyerjen ez a szomorú ügy. Amikor az új állampolgársági törvény napvilágot látott, bizonyos családossal kellett megállapítanunk, hogy azokra a polgároknak vonatkozólag, akik valamilyen okból kimaradtak az állampolgársági névjegyzékből, nem tartalmaz pontos utasításokat és megoldási módokat. A február 1-én életbelépett új állampolgársági törvény kimondja, hogy a honpolgársági listából kimaradt etnikai románok lényegtelen formások elvégzése után „elismerés útján” minden további nélkül elnyerik a román állampolgárságot, míg

a kisebbségekre vonatkozóan már súlyosabb feltételeket szab.

Zavar: keltett az a körülmény is, hogy a múlt év folyamán rendeletileg

megvonták, a jogi szempontból csak nagyon laza kapcsolatot fenntartó, ugynevezett „dovada speciala” érvényét is.

Ezeknek birtokosai most ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint azok, akiknek semmilyen igazoló irat nem áll rendelkezésükre. Ezek az emberek egyik napról a másikra rádöbbentek arra, hogy az a föld, amelyen születtek, idegen lett számukra és így honatalanokká váltak. A tájékozatlanság első perceit a kétségbeesés és a bizonytalanság érzése váltotta fel. A gyárak, vállalatok vezetői, hogy az „idegen állampolgárok” alkalmazása címén meg ne bírságotják őket, nagyszámú elbocsátásokat eszközöltek.

A rendelkezés sok ezer munkáskézből ütötte ki a szerszámot, amellyel eddig családjaik megélhetéséről gondoskodtak.

Tekintve, hogy a kormánynak minden igyekezete oda irányul, hogy a szociális nyomort enyhítse és rossz irányított ügyeknek a menetet helyes vágyánba vezesse, természetesnek láttuk és már vártuk is, hogy ezen a téren gyors és radikális megoldási eszközökhöz nyul.

Jogos várakozásunk, reméljük, nem volt hiábavaló, mert két héttel ezelőtt a fővárosban a rendőrhatalóságok megkezdtek az állampolgársági bizonyítvánnyal nem rendelkező polgárok összeírását. A társadalom széles rétegeit érinti a kérdés, így következett be aztán, hogy most már fokozatosan

az ország minden részében megkezdődött a rendezetlen állampolgárságu polgárok összeírása.

Ez a körülmény is igazolja, hogy az összeírásnak nem csupán tájékozási jellege van, mert ezzel még nem lehet a bajon segíteni. Félmegoldás itt nem sokat számít.

Mindazon polgároknak — tulajdonképp magyarak — rendezni kell államjogi helyzetét, akik Erdély földjén születtek és önkéntesül kivül, vagy az összeíró hatóságok mulasztásából jogszfotottakká váltak.

A jogszfotottság állapota súlyos következményekkel jár, mert akinek nincsen állampolgársági bizonyítványa, nem vállalhat alkalmazást, nem folytathat önálló ipart, hivatalból eltávolítják, nyugdíját elvesztik. Ezáltal elvesztik a családfenntartáshoz és a megélhetéshez szükséges anyagi alapot. Elvesztik a mindennapi kenyér megszerzésének a lehetőségét.

Amikor a kormány képviselője és a magyarság kiküldöttje aláírták azt az egyezményt, amelynek értelmében a romániai magyarság vállalta az együttműködést, az állampárttal, sok szó esett felekezeti iskoláink bizonytalan sorsáról, sok ezer magyar rendezetlen állampolgárságról, egyezmény mindazon kérdésekről, amelyek évek óta súlyos teherként neheztedek a kisebbségi magyarság vállaira. Értsük meg jól. A magyarság képviselői nem feltételeket szabtak meg, amelyek alapján biztosították a magyarság együttműködését, hanem

jogos kéréseket és orvosolatlán sérelmeket terjesztettek Armand Calinescu belügyminiszter elé.

aki vállalta a sérelmek orvosolását. Ma már ott tartunk, hogy lajstromozzák magyarjainkat, akik közül — reméljük — mindazokat visszahelyezik állampolgári jogaikba, akik a föld szülőit. Mert hiszen, hol keressenek menedéket azok, akik itt születtek és akik közül igen sokan még szűkebb pátriájuk hátrát sem lépték át soha? Ezeket a bizonytalanságban élő embereket nem segít sem a naturalizálás, sem más átmeneti állapotot teremtő okirat (dovada speciala), hanem kizárólag az etnikai románok számára biztosított megoldás, az „elismerés”.

Hogy mennyi azoknak a magyaroknak száma, akik nem bírnak állampolgársági bizonyítvánnyal, igen nehéz lenne megállapítani. Tiszta képet csak akkor nyerhetünk, ha mindenfelé megtörténtenek az összeírások. Eddig csak Nagyváradon állapították meg azoknak létszámát, akiknek állampolgársága rendezetlen. Nagyvárad város főpolgármestere hivatalos jelentést adott ki, mely szerint

Rakéta hajó, mely bejárja velünk a világűr

Newyorkból írják: Az április 30-án megnyíló newyorki világkiállítás egyik legszenzációsabb látványossága

„Az idő és tér színháza” lesz. Az a páratlan élmény, amelyet ez a színház fog nyújtani, az amerikai természettudományi múzeum és a Longines-Wittnauer órágyár közös munkájának az eredménye.

A nézőtér fölött 15 méter magasságban hatalmas domb emelkedik, ez szolgál majd az idő és térszínház vetítővásznául. A nézők kényelmes karosszékekben foglalnak helyet és a karosszékek úgy vannak felállítva, hogy a közönség tekintete a magasba irányuljon. A nézőknek az lesz az érzésük, hogy

rakétahajó állnak, amely szédületes sebességgel bejárja velük a világűr.

Az utazás kezdetét rakéták robbanása és szélzugas vezetési be. A vetítővászonon Newyork felhőkarcolóinak gyorsan elmaradó vonala tűnik fel. Megjelenik a nap és egyre nagyobbá válik úgy, amint az „utazók” egyre jobban megközelítik. A nap egyszerre teljesen eltűnik és sötétetni kezd. Kigyulladnak a csillagok és a képzeletbeli rakéta

megérkezik a hold fölé.

A rakéta egészen alacsonyra ereszkedik és 2000 méteres képzeletbeli magasságból gyönyörködhetnek a nézők a hold hegyeiben és krátereiben.

Az utazás innen a Vénuszhoz és a Marshoz vezet, majd sorra következnek

Nagyváradnak jelenleg 86 ezer főnyi lakossága van, ebből mindössze 53.925 személy van felvéve az állampolgársági jegyzékbe.

19.268 családfőt nem rendelkezik állampolgársággal. Ha minden családfőt csak másodmagával számítunk, így is

harmincezen felül maradtak és élnek állampolgársági bizonyítvány nélkül.

Ebben a számban természetesen bennefoglaltatnak úgy a románok, mint a magyarok is, azonban az állampolgársági bizonyítvány nélküli magyarság számára jóval nagyobb a románok lélekszámánál. Egyszerű, földműves, vagy munkás emberek ezek, akik az 1924-es évi összeírásakor nem lettek kellőképpen felvilágosítva a nem jelentkezés súlyos következménye felől.

Hodor Victor tartományi vezértilkár szerint *Szamos tartományban mintegy 100 ezer állampolgársággal nem rendelkező lakos van.*

A legkilátásalanabb helyzetbe a nyugdíjasok kerültek, mert

a nyugdíjpenztár minden további nélkül megvonta a nyugdíjilletmények kiutalását.

Az állampolgársági igazolvány nélküli magyarság ügyének rendezését maga Bánffy Miklós, a Magyar Népközség szervező elnöke vette kezébe és így személyes közbenjárással is igyekszik minél előbb és minél gyökeresebb megoldást kieszközölni. Dragomir Silviu kisebbségi kormánybiztos legutóbbi bántási látogatásakor kijelentette, hogy az állampolgársági kérdés rendezését a saját hatáskörében is tanulmányozás tárgyává teszi és az illetékes minisztériummal karöltve

olyan megoldást hoznak, amely sok ezer családnak adja vissza a nyugalmát és biztonság érzését.

nem utolsó sorban pedig a mostoha körülmények következtében veszélyeztetett megélhetési lehetőséget.

Nem mehetünk el könnyűen a tízezerket és talán százezerket érintő, kényerüket féltő embertársaink sorsa mellett, hanem az írott betű és az élő szó erejével mindaddig foglalkozunk kétségbeesett helyzetükkel, amíg az végleges megoldást nyer.

Kovács György.

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt-ucca 6 sz.

(Pátria-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleg folyóvíz. Ragyogó tisztaság.

Mérsékelt árak!

a Tejut, az Orion és Szaturnusz.

A képzeletbeli rakéta ablakai mellett üstökösök suhannak el és időnként ragyogó meteorok tűzesőjén haladnak át az utazók.

Visszafelé jövet a Föld a messze távolban tűnik fel, majd a rakéta „észvesztő sebessége” folytán ijesztően növekedni kezd. Kezdenek ki-vehetővé válni a kontinensek,

feltűnik Amerika, majd kivehetővé válik Newyork is.

Öt másodperccel a „megérkezés” előtt már látszik az idő és térszínház kupoláján a világkiállítás egyre jobban kibontakozó képe és a páratlan élmény ezzel a képpel ér véget.

Az egész „utazás” 15 percig tart és az amerikai természettudományi múzeum legkiválóbb tudósai tartják a magyarázó előadásokat. Részletes elmondanak a közönségnek mindent azokról a csillagokról és bolygókról, amelyeket képzeletbeli utazásuk során felkeresnek.

Több mint egy esztendőbe telt az időtér színház tervezése és a legszélesebb eszközöket használták fel arra, hogy az illúziót minél teljesebbé tegyék. Aki beül az idő-tér-színház nézőtérére,

valóban úgy érzi, mintha beutazta volna a világegyetemet.

A színház körül órákiállítás rendeznek, amely bemutatja az időmérés egész történetét. A nézők eredetiben láthatják a híres utazók és repülőórának egész sorát.

Az igazi mágnás

Tegnap Kolozsváron egy nagyon előkelő erdélyi arisztokrata dámánál ebédeltem. Az ebédő mingyárt a régi ház boltívos kapubejárója alól nyílt, fogas volt benne a kabátoknak, a falnál, az ebédő kredenc mellett Wertheim kassza állt, ez még a régi világból maradt itt, lehet, hogy most fehéremű van benne. A szalonban a finom, ódon butorok közt, a kályha mellett kosár tojás volt a földre téve. Ahogy a szükség összeszűfoly egy fényes palotát három szobába. A megváltozott viszonyok azonban semmit nem rontottak a dáma energiáján és jókedvén. Általában az egész erdélyi arisztokrácia csodálatos rugalmasságról tett bizonyosságot az impériumváltozás után. Elvesztették jóformán minden vagyonukat, mégis megtartották a rangjukat, kedélyüket és büszkeségüket. Bizony, most már világos, hogy nem a negyvenezer hold tette őket urakká, hanem valami más, a belső lelki tartás, amely megmaradt akkor is, miután a pénz elapadt.

Furcsa emberek, sokkal érdekesebbek az orosz mágnásoknál, akik az ékszereikkel kiszöktek Párisba és amikor a gyémántok elfogytak, taxisofőrnek álltak. Ők helyben maradtak, dolgoztak, józanul számot vetettek az új állapottal, szívós erővel védik a talpalatnyi földet, amelyet meghagyott nekik a reform.

Mialatt ebédelek és hallgatom a háziasszony franciás-angolos és mégis oly tösgyökeres magyar beszédét, hirtelen eszembejut a régi történet, amikor először tapasztaltam, hogy az „erdélyi gróf” másféle szerzet, mint a „magyarországi gróf”.

Közel husz éve már, hogy egy este a kolozsvári magyar kaszinóban bemutatott gróf Bethlen Bálintnak. Hatalmas, magas, mélyhangú férfi volt, szőke-rózsaszín, a külső zsebében ács-mérce, a mellényzsebében töltőtoll. Eppen csak kezefogtunk, onnan kezdve csak a gróf hátát láttam. Leült ferblizni, láttam, hogy gusztál, hogy nyul oda néha nagy lustán a porhához, amelyben megfeketedett a borvizes fröccs.

Hajnali négykor indultam haza a kaszinóból. Amikor a komornyik feladta a kabátomat, észrevettem, hogy elfelhagyott a kapukulcsomat. Abban a házban, ahol laktam, nem volt házmeister, a vasalt kaput ostrom ellen építették. Reménytelen volt, hogy kulcs nélkül hazajuthassak. Hotelbe kellett menni aludni.

Elmentem a „Newyork”-ba.

Az álmos portás ásitott: „Nincs szoba”. A recepcióból körültelefonáltam az összes kolozsvári szállodákat. Sehhol nem volt szoba.

Ekkor érkezett meg a kaszinóból Bethlen Bálint. Beforgott a hotel üvegajtáján, bekecsben, prémes süvegben, letopogta lábáról a havat. Ő ugyanis falun élt, ha jól emlékszem, Keresden, ha bejött a városba, szállodában lakott.

Mialatt leakasztotta a kampórolt a kulcsát, figyelt, hogyan kinlódom a telefonnál.

Arca elszomorodott. Gyanakodva kérdezte:

— Nem hortyog maga?

— Miért? — kérdeztem vissza naivan.

— Azért, mert nekem kétágyas szobám van és ha nem hortyog, ott hálhat a másik ágyon, egye meg a fene a dolgát!

Csodálkoztam. Én nem szivesen osztanám meg valakivel a szobámat, akit alig ismerek. Sajnáltnám, de engedném, hogy segítsen magán másfelé. Ez a hatalmas, hosszú gróf azonban nem hagyott elveszni a félt hajnalban. Pedig látszott, hogy nem örül az ügynek. Fújt, dörmögött, mint a haragos medve, amíg fölfelé mentünk a lépcsőn. Nem nézett rám, nem volt hozzám egy barátságos szava. De embernek vett, segített rajtam. A kofferjéből kiszedett egy bojtos nyaku hálóinget, a párnámra lökte:

— Itt az éccakai ing! Felveheti!

Lefeküdtünk. A gróf olyan hosszú volt, hogy az ágy bababutorrá zsugorodott, amikor beléfeküdt. Az egyik karját lebecsátotta oldalt, leért egész a földig, a másik kezével eloltotta a villanyt. Sötét leit. „Óccakát!...” — hallatszott; dünnnyögő hangja a sötétben.

Kora reggel valami halk neszre ébredtem. Az ágy recsent meg, ahogy Bethlen Bálint felült rajta és a papucs után nyúlt. Tettem magam, hogy alszom, de kinyitottam a fél szemem, néztem, hogyan öltözik a gróf?

Nagyon csendesen öltözött. Néha felém sandított. Látszott, vigyáz, hogy föl ne ébresszen.

Megint bálunli kezdtem. Ez a híres, hatalmas, „reakciós” gróf, aki most is a saját várában lakik, akinek a neve ugy van benne Erdély történetében, mint az égen a legnagyobb csillag, lábujjhegyen jár és úgy mosdik a lavornál, hogy ne locsogjon a vízzel, mert nem akarja álmából fölverni azt a nagyhaju, lump, fiatal hírlapírót, kit egy kártyás éjszaka után vendégül fogadott szobájában.

Üvegek à Lei 62"
103" 164" 300" 475"

A SZÉPSÉG Iskolája

Kezdje a szépségápolás alapelemeivel! Tisztítsa meg arcát alaposan Scherk arcvízzel! Aztán olvassa el figyelmesen mindazt, amit a Scherk-arcvízhez mellékelte könyvecske ír: Csak a pórások legmélyéig megtisztított bőr szép! Polgja arcából mindennap Scherk-arcvízzel! Szép lesz!

SCHERK PARIS · BERLIN · NEW YORK

Kitört a szérum-háború Franciaországban

Léon Daudet a híres író, mint orvos a polémia-hadjárat élén

Párisból jelentik: Az örök Franciaország: ime, a világ összes ereztékeiben recseg-ropeg, a feldúlt földrészek országutjain fejvesztetten menekülő népek tolonganak s a Szajna partján, mintha csak a holdban lennének.

egy tudományos elv miatt verik agyba-főbe egymást az emberek.

A lepolitizáltabb, legszenvedélyesebb párisi politikai újság híres, harcok vezércikkirójának, az „Action Française” forróvérű Léon Daudetjének hetek óta nem érkezik a tolla politikai vezércikkirásra s épp úgy, mint egy emberöltővel ezelőtt, a Dreyfuss-per idején, ezerszámra borul fel a francia polgári családok békéje aszerint, hogy Ramon-párti az apa, vagy Ramon-ellenes a fiú.

AZ ÚJ SZÉRUM

Ramon professzor egy derék, szakállas orvosprofesszor, aki mint minden tudóstársa széles e földön, csak a laboratóriuma négy fala között érzi magát a helyén s valószínűleg megveti a hangos embereket. S mégis az ő tudási agyából pattant ki, az ő csendes laboratóriumában született meg az az orvosi felfedezés, amely közül most legalább olyan hatalmas, fülsiketítő lármá zajlik a közélet terein, mint annak idején a himnlőszérmok bevezetése körül.

Leon Daudet a porondon

A dolog úgy kezdődött, hogy a francia közegészségügyi minisztérium, a hadügyminisztérium beleegyezésével s a különböző tudományos tekintélyek sürgető ajánlására kötelezővé tették az összes katonai kórházakban a Ramon-szérum használatát. Az első kedvezőtlen jelentések ezektől a katonai fórumokból jutottak a tudományos körök fülébe. A szöbeszédnek tempója hihetetlenül gyors, megállíthatatlan s egy nap még a szerkeztőségbe is eljutott a hír: a Ramon-szérum nem gyógyít, hanem öl!

Elindult a hírek s állhírek vésses áradata, kitört a félelmetes polémiaháború. Az ügy szenzációs formájába attól a pillanattól fogva lendült, amikor megjelent a Ramon-támadók s Ramon-védők szenvedélyes pergőtűzében a híres rojalista polémikus: Léon Daudet közismert alakja. A nagy Alphonse Daudet fia s a francia rojalizmus lobogó véru, reménytelen harcra első pillanattól fogva a Ramon-szérum keményen vádló ügyészévé verkedte fel magát. Nemcsak mint polémista, nemcsak mint minden közügyért lelkesedő író fogott a harcba Daudet, hanem mint orvos

Ramon orvosprofesszor több évtizedig tartó tudományos munkálkodás után s továbbfejlesztve világhírű mesterei, halhatatlan Pasteur, Calmette és Roux professzorok eredményeit, feltalálta a difteritisz szérumát. Az új gyógyszer, mint minden frissen feltalált szérum, évekig ellenőrzések keresztüztében áll s mikor végre kikerült a közhasználatba, mindenki megbízhatott benne, mert hisz talán a világ legcsalhatatlanabb tudományos fóruma: a párisi Institute de Pasteur szérumgyártó laboratóriuma vállalta magára készítését.

A Ramon-féle antidifteriás szérumot sorra használatba vették Franciaország s a világ legnagyobb kórházai s egymásután futottak be az elért eredményekről a kedvező jelentések a párisi Pasteur Intézet-hez.

Ramon doktor nevét, az egyik legszörnyűbb gyermekgyilkos kór legyőzőjét már kezdték épp úgy az emberiség jótévőinek névsorában emlegetni, mint Pasteur, Koch, Röntgen, Ehrlich, Semmelweis, Claude-Bernard és társai halhatatlan neveit.

És ekkor hirtelen, alattomosan, miként ez a hirtelen, nagy botrányok természete,

kitört a Ramon-féle antidifteriás szérum fűléketítő zaju botránya.

is. Bár sose használta a párisi orvosi fakultáson szerzett, diplomáját, ezáltal azonban ezt a tekintélyes kutyabőr emelte maga elé pajzsként a Ramon-szérum ellen kezdett nagy csatájában.

A szenvedélyes polémiák hetek alatt felduzzasztották s természetesen eltorzították a nagy ügyet. Pro és contra klubok alakultak, újságírói s tudományos anketék indultak s a szenvedélyes nekiszabdult áradatában annyi ellentétes vélemény alakult ki, ahány véleményező csak akadt.

S közben, anélkül, hogy csak valaki meggyőződhetett volna a szöbeszédre bocsátott számok valódiságáról, nőtt szélsőben a „gyilkos szérum” halottaink száma.

Egy megcáfolhatatlan cáfolat már mindenesetre lesújtott a felelőtlen szöbeszédre: Daladier miniszterelnök s nemzetvédelmi miniszter erőlyes formában kijelentette, hogy

a katonai kórházakban nem történt egyetlen haláleset sem

az antidifteriás szérum használata következtében. ... Az egyik elmúlt este szérum-meetinget tartottak sokezer főnyi hallgatóság részvételével a híres párisi Salle Wagram-ban. A közönség s a szöbeszéd majd hogy ököre nem mentek. Amikor a szérum védelmében megjelent a tribünön a Pasteur Intézet egyik híres tudósának, Péron professzorának az alakja, az „antiramonisták” szavalókórusban kiáltották feléje:

— Al-lat-or-vo-s, ál-lat-or-vo-s!

A meeting után az uccán néhány antiramonista beverte néhány ramonista fejét.

S mindezt azért, hogy megvédjék egészségükét a kiátkozott szérum veszedelmétől.

G. J.

AZ IMPOTENCIA

legyőzhető

RETON
TABLETAKKAL

Rooseveltné naplója

Newyorkból írják: A napokban tíz-tizenkét éves iskoláslányokból álló kis csoport volt az elnök felesége vendége. Az iskoláslányok azért keresték fel az elnök feleségét, hogy „tanácsot kérjenek tőle az életre”.

TANÁCS KISLEANYOKNAK.

— Nagyon nehéz dolog felelni erre a kérdésre — mondotta szelíden mosolyogva Mrs. Roosevelt. — Egyet azonban mondhatok: igyekezzetek nemcsak könyvekből készülni az életre. Tudom, az ember nagyon sok szép és érdekes dolog tanul meg könyvekből. Az sem felesleges dolog, hogy időnkint a nagyok előadását hallgatva, az ő tapasztalataikból igyekezzetek okulni, felhasználva ezeket a tapasztalatokat.

— Csakhogy, ha visszaemlékszem arra az időre, amikor én is kislány voltam, eszembe jut, mennyi hatalmas órárt szerzett nekem, ha okos felnőttek előadását kellett hallgatnom. Nem mondom, ezek néha hasznosak, de mégis csak hatalmas mindig mások tapasztalataiból ismerkedni az élettel.

Az iskolának is megvan a maga hivatása, vannak dolgok, amikhez nem juthatok hozzá a magatok erejéből. Mégis, igyekezzetek már kora ifjuságotokban

közvetlen közelből szembekerülni az élettel. Keressetek meg a magatok kis körében a hibákat s igyekezzetek rajtuk segíteni.

A kislányok megköszönték a jó tanácsot és megígérték Mrs. Rooseveltnek, hogy egy hétig így fognak dolgozni. Egy hét múlva jelenteni fogják, mennyit javítottak az óriási Egyesült Államok mindennapi életének egy-egy kis területén a bajokon.

Csodálatos perspektívákra világít rá ez a kis történet, az az emberi község, amely lehetővé teszi, hogy a világ egyik leghatalmasabb államfőjének felesége ilyen egyszerű formában beszélgesse kis iskoláslányokkal és ilyen anyai tanácsokat adjon nekik.

Talán nincs a világnak még egy országa, ahol az államfő annyira a mindennapi élet közelségéből érintkeznek „polgártársaival”, mint itt. Nincs még egy államfő, akit olyan szabadon lehessen támadni, akár a legvadabb eszközökkel és aki a nagy szabadság mellett olyan drámaian aktív szerepet vigyen az ország életében, mint Franklin Delano Roosevelt.

Ezen a szabadságon, noha sok keserű órárt okoz nekik, sem az elnök, sem a felesége nem akar változtatni.

Ime, mit írt a mimap Mrs. Roosevelt egy cikkében:

Hitvallás a szabadság mellett

— Levelet kaptam a napokban egy washingtoni ismerősömtől, aki beküldötte nekem az egyik irodalmi revü egy példányát, amelyben egy vers jelent meg. A vers címe szabad fordításban: „Vissza még a pokolból is!” Nem túlságosan művészi formában, de annál brutálisabb nyelven azt írja ez a haragos poéta a versben, hogy Franklin Roosevelt, végigjárva az égi és földi paradicsomokat és sehová sem kapva bebecsülést, végre szerencsét próbált a pokolban. A sátán azonban, amikor meghallotta, ki kopogtat az alvilág kapuján, vadul kiszólt: Hord el innen az irhádát! Ha egyszer ide beteszed a lábad, szedhetem a sátorfámat, te leszel az úr itt is.

— Azt kérdezi tőlem — folytatja Mrs. Roosevelt — washingtoni ismerősöm, vajjon ez-e az a híres gondolatszabadság? Ebben az országban mindenkinek szabad joga, hogy kifejezze véleményét bárkiről. Még ha nem is értünk egyet ezzel a véleménnyel, épségben kell tartanunk magát a jogot.

Megériem, ha ön aggodalmasan gondolkodóba esik, minthogy önt arra tanították, hogy politikától függetlenül tisztelje az Egyesült Államok elnökének méltóságát. Csakhogy az ilyesmi, amiről fennebb írok, nem az elnöki méltóság, még csak nem is az elnök elleni támadás. Mindössze az ellen a férfi ellen szól, aki ezt a méltóságot jelenleg viseli. És talán még így is jobb, ha több a szabadság, mint a kikényszerítette tisztelést...

Ez a kis eszmefuttatás Mrs. Roosevelt minden napos cikkéből való, amely napról-napra az egyik nagy newyorki lapban jelenik meg. A rovat címe, amelyben az elnök felesége naponként beszámol napi tevékenységéről (és amelyért a honoráriumot jótékony célú intézmények kapják)

„My day”

„Az én napom”.

Banális történet

Írta: WODY B.

Kés és fél éve szerettek egymást, amikor egyik napról a másikra, hirtelen elmaradtak a fiu levelei. Az első napokban még reménykedett, hitetlenkedett: lehetetlen, hogy vége legyen, ennyi szerelem, ennyi lángoló ígért és forró vallomás után...

De a halk pletyka végre eljutott az ő fülébe is. A fiu, akit özvegy édesanyja rajongó szeretetével befolyásolni tud, mást akar elvenni. Gazdag, csinos, fiatal leányt...

Bájoszakkon át ült a tükör előtt és keserűen mosolygott arra a szomorú, összetört kicsi elvált asszonyra, aki még néhány évvel idősebb is volt a fiunál és akinek semmije se volt a világon, csak a nagy szerelme, rajongó szíve... és aki most sápadtan nézett szembe vele.

És multak a napok tehetetlen kétségbeesésben. Levél nem jött. Csak a pletyka fekete fátyla burkolta mind sötétebb életét.

Azután következett az a nap is, amikor a fiu édesanyja magához kérette.

— Drága gyermekem, maga okos asszony, nem kell sokat magyarázzak. Tudja jól, hogy nem illik a fiamhoz. Idősebb is nála. Ugye nem akarja boldogtalanul tenni sem őt, sem saját magát?... Meg fog nőszülni. Nem volt lelki ereje megmondani magának. Itt a levél, melyben megkér, hogy tudassam kiméletesen mindezt magával...

Rajongó tavaszi alkonyat volt. Szombat este,

Hivatásos ujságíró számára sem könnyű dolog naponta cikktemát találni. Bármit képzel az olvasó, az elnöké napja nem mindig eseménydús, hogy érdemes legyen sok millió ember számára megírni.

Arról van szó a naplóban, hogy mivel ebédelt, mivel vacsorázott, milyen szándarabot nézett meg, milyen könyvet olvasott. De ezek a részletek gyakran váltakoznak olyan megjegyzésekkel, intimitásokkal, amelyeknek már

világpolitikai háttérre

is van. Amikor arról ír az elnök, hogy egy kiváló hegedűművész (Mischa Elman) rendőri fedezettel kénytelen bevonulni a koncertterembe, mert a politikai menekültek számára adja koncertjeinek jövedelmét és ezért életveszélyes fenyegetéseknek van kitéve, akkor ez már a nagy politikának (és főképpen az amerikai belpolitikának) egyik fejezetét érinti.

Vagy arról ír, hogy a nemzetközi békegyűlésen talán több volt a lelkesedés, mint a pozitív békefenyegetől való beszámoló, ehhez is hozzáteszi: a lelkesedésre is szükség van és

még ha kilitástalanoknak látszik is a békeigyekezet, folytatni kell a végtelenségig.

Vagy kritizálja a tervet, hogy egy újabb „Boys Town”-t létesítsenek, ahol fiatalok büncselekedeteit szoktassanak egyenes útra.

— Szép terv ez, — írja Mrs. Roosevelt, — de véleményem szerint mélyebbre kell lenyulni, a baj gyökeréig.

Ott kell kezdeni, ahol a fiatalok a bűnözés útjára térnek.

Ezeket az állapotokat kell megjavítani.

Mrs. Roosevelt rövid cikkeiben, napi mondanivalójában mindig akad valami, amit érdemes elmondani.

A. L.

Másnap reggel fog hazajönni a fiu, hogy azzal a másikkal, a fiatal és gazdag leánnyal jegyet váltson.

Leroskadtt a parkban arra a rozoga padra, melyen anyi mámoros órárt töltöttek együtt. Elmézte a parkot, a várost, ahol minden, minden félével az ő harmonikus szereiműkről mesélt...

Fehér szobájt biborvörösre festette az alkonyi fény, amikor sorra elégette azt a temérdek sok szerelmes irást, amit extáziában írt hozzá a fiu. Nagyon sok volt. Késő éjszaka lett hamu belőlük.

Tágranyilt szemmel idézte az éjszaka csöndjébe az elmúlt évek mindent ígérő boldog napjait. Már nem is volt fájdalom az, amit érzett. A kin hideg, kegyetlen józansággá csöndesült.

Pazar fényű hajnalban indult el hazulról. Az anyját, aki még aludt, lágy csókkal bucsuztatta. Felébredt. Megkérdezte, hogy hova megy ilyen korán?

— Nagy sétát teszek, anyám, viseld jól magad... mondta kicsit övödvé. Aztán merev térdekkel, szinte önudatlanul ment a temető felé. A sarki virágüzletben minden pénzén piros rózsát vett. Őt szálát. Szépet se kevesebbet. De a legszebbeket.

A temető üres volt és barátságos. A sirokon harmatos virágok. A sírköveken, fák, vidám márdársereg. És áhítatos béke mindenkefélett.

A fiu édesapjának sírjához ment. A kővázából kiszedte az elhervadt virágokat. Friss vizet öntött a vázába és beletette az ő piros rózsát. Nekitámaszkodott a sír melletti fának és halkán elmondta a fiu apjának, hogy ma lesz a fia eljegyzése... más-

KOLYNOS
NAGYON
GAZDAGSÁGOS

merl egy
tubus
KOLYNOS
kétszer annyi
ideig tart!

KOLYNOS tudományos tapasztalatok alapján készített olyan koncentrált fogkrém, amelynek alkotóelemei nem tartalmaznak vizet, sem más felesleges és ártalmas anyagokat. Egy centiméternyi ebből a koncentrált fogkrémből száraz kefére tenve elegendő fogai epésen és ragyogóan tisztázására. Tegyen még ma kísérletet Kolyonos-szal és tapasztalni fogja: Kolyonos kegyekben tisztít, felesleges és ártalmas anyagokat. Kolyonos nem tartalmaz sem igát sem színezéket. Kolyonos a leggyógyosabb.

TAKARÉKOSAN
MOSOLYÁK KOLYNOS ÁLTAL
VEGYÉN NAGY TUBUS

Séta az órásboltban — élelveszedelemmel

Egy fiatalember zsebében véletlenül elsült a revolver, amely egy másik vevőt megsebesített.

Bucurestiből jelentik: Különös baleset történt tegnap délután Bucurestiben a Bulevardul Ferdinand 110. szám alatt lévő órásüzletben. Nyomban a délutáni nyitás után megjelent az üzletben Novac Vasile volt magántisztviselő, aki egy ébresztőórához valamilyen hiányzó alkatrészt akart vásárolni. Közben két újabb vevő érkezett: Anghel és Jean Dumitrescu fivérek. Alig lépett be a két fivér, amikor váratlanul revolverdörrenés hallatszott és Dumitrescu Anghel vérző lábbal a földre zuhant. Mint kiderült, Novac Vasile, akinek töltött revolver volt, belenyúlt zsebébe, hogy zsebkendőjét elővegye. Ugylátszik azonban, hogy a fegyver biztonsági zárja nyitva volt, Novac pedig véletlenségből hozzáérhetett a ravaszhoz és így történt, hogy a revolver elsült. A golyó a tisztviselő nadrágzsebébe keresztülfurva hatolt be a mellette álló Dumitrescu Anghel lábába. A szerencsétlenül járt fiatalembert fivére, a balesetet előidéző Novac Vasile és egy rendőr társaságában bérgepkocsin a Colentina kórházba szállította, majd pedig a kerületi rendőrségre mentek. Még mielőtt a kihallgatás megtörtént volna, a tisztviselő egy őrizetlen pillanatban eltűnt az órásboltból. Kézrekerítésére megtették a szükséges intézkedéseket.

sal. Aztán belenyúlt a zsebébe, lassan, minden izgalom nélkül, szívére szorította az apró revolver csövét és megnyomta a ravaszt.

Halkan csejtent valami, gyöngye ütést érzett a szívében, aztán sűrű fátoly borult a temetőkeretre. Térdrehullott a sírkő mellett, feje rákoccant a köburok alós peremére. A feje felett éppen akkor kezdett boldog tirádába egy bohó rigó.

A főkapu elé bérautó kanyarodott pár perc múlva, melyből a fiu és édesanyja szálltak ki. Eljöttek az apa sírjához, hogy mielőtt elindulnának az eljegyzésre, elmondhassák az elpihent családfeleket is a nagy eseményt.

A temetőcsész éppen akkor rohant kikelt arccal az iroda felé, messziről kiabálva:

— A mentőket és rendőrséget értesíteni, valaki öngyilkos lett.

Amikor a csész elmondta, hogy „fiatal nő” az, aki szíven lötte magát, a fiut valami vad remegés járta át és anyjával együtt elindult a temetőcsész nyomában.

Mindkettőjük megdöbbenésére ahhoz a sírhoz értek, melyet meglátogtni jöttek. A fiu egyetlen pillantással felismerte az előrehullott kicsi alakot. Szinte üvöltve kapta karjaiba a még meleg testet és minden erejével, vad csókjával visszarángatta egy pillanatra az életbe az asszonyt. Szava már nem volt, csak egy megtört tekintet és egy hálás, szomorú mosoly, aztán merev lett minden vonás az arcán és ki nyult a teste is.

Az orvos hiába rázta tábolyult tekintettel a fiut az csökönnyösen csak annyit mondott:

Mind nehezebb

Mindt nehezebb a sűrűfelhős égen megtalálni, hogy hol a kicsi rés, amelyen át a végtelennyi kékből megfürdhetnek. Ó, szomorúan kevés a lehetőség, de a vágy oly szomjas, hogy nem látom bár számát és szerit az akadálnak, azt a rést meglelni, egy mély sóvárgás mégis kényszerít.

Megmágnesezem lelmem, hogy a kékség vonzerejéhez röppenjen oda a kis periszkóppá építem a vágyam, hogy lássam, hol nyílik a kaloda, kiéheztetem ínyem, hogy az édes béke malasztja tapadjon meg ott s hogy amikor a megváltás kitáruul, a legendára kész legyek legott.

E szertartáson át nő fel a lélek alázatossá, hogy a rés megett ne oxgyénben szegény semmit lásson, hanem csodákkal telített eget; így szépül meg a színtelen kis sorsunk, ha nem látjuk, hogy az a kicsi rés oly messze van, hogy kárhözástól véd bár de üdvözülni mégiscsak kevés.

BÁRD OSZKÁR

A földézés nem babona

Berlinből jelentik: Most vezettek eredményre azok az évek óta tartó kutatások, amelyek a primitív népkéltapaszalt különös szokásnak, a földézésnek (geophagia) magyarázatát keresték. A megállapítások szerint

a földézésnek bizonyos esetekben gyógyító hatása van.

A tudományos expedíciók gyakran tapasztalták a primitív népkélt, különösen a forró égvől lakóknál a földézés különös szokását. Tüzetesebb vizsgálat során kiderült, hogy a trópusi vidékek lakói igen sokat szenvednek emésztési zavaroktól és a gyomorból kivezető bélesatorna megbetegedésétől. Középfokú volt a gondolat, hogy a földézés és eközött a gyakori megbetegedés között valamilyen kapcsolat állhat fenn.

A szabatos élettani és kémiai vizsgálatok a legteljesebb mértékben igazolták ezt a feltevést. Az élettani vizsgálatok fényt vetettek az emésztési processzusra és ennek során kiderült, hogy emésztés közben a gyomorból kivezető bélesatornában bizonyos anyagok keletkeznek, amelyek a szervezet betegsége esetén olyan tömegben halmozódnak fel, hogy a testre mérgező hatást gyakorolnak. Előáll tehát a szervezetnek a belekből kiinduló önmérgezése, tudományos néven: intesztinális auto-intoxikációja.

A kémiai vizsgálatok során kiderült, hogy ezeknek a mérgező anyagoknak a gyomorból kivezető bélesatornából való eltávolítása igen sikeresen történhetik

az úgynevezett „gyógyföld” adagolásával, azaz földézésrel.

A löszből és másodlagos kőzetekből álló gyógyföld ugyanis egyszerűen felszívja a bélesatornában előállott mérgező anyagokat, másrészt a bélnedvek kémiai hatása folytán lúgos természetű anyagokat termelnek, amelyek gyógyító hatást fejtenek ki a beteg bélre is.

— Meghalt...

Anyja lassan hozzálépett, átölelte a vállát és hívta. De a fiú szemében olyan vak gyűlölet és annyira tébolyult fájdalom látott, hogy önkéntelenül hátrább lépett és utat engedett a fiának, akit csak messziről mert követni. Egyszerre megállt és hátra-szólt anyjának:

— A dolgaikat küld ki az állomásra. Megöltük. Nem tudok emberek közé menni. És abból... semmi se lesz. Az ő hulláján gázolnék keresztül ebbe a házasságba... Bitang ember vagyok anyám. Nem haragszom rád, te jót akartál... De most menj, hagyj magamra... jobb lesz.

Amikor visszautazott a fővárosba, már csaknem teljesen ősz volt a haja és két kegyetlen mély ránc húzódott meg a szája szögletében. Barátja meredten nézte ezt az aggyást, aki pár nap előtt még reménytelenül vélegényjelölt volt, aztán halkan, félve, gyanakodva kérdezte, hogy mi történt? Amikor megtudta a valóságot, összeesett. Mert titkon, fájón szerelmes volt abba az asszonyba, aki a barátjáért az életet adta.

Másnap elköltözött a közös lakásból, az asztalon csak egyetlen mondatból álló bucsulevelet hagyva ott:

— Meggyilkoltad, nem tudnék többé a szemedbe nézni...

Az elkövetkező hetek és hónapok állandó alkoholmámorban multak. De a szesz gőzén át mindig két szomorú szem, bágyadtan mosolygó száj nézett vissza rá...

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

Ismét letartóztatták

a fejedelmi családok egykori híres ékszerészét

A kettős életű Atatzky újra orgazdasággal akarta gyarapítani krózsusi vagyonát. Az országban bűnös uton eltulajdonított milliós értékek mind az orgazda ékszerészhez kerültek

Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrhatalóságok még mindig lázasan nyomoznak a brassói Ofa favállalat betörőinek ügyében. Annak idején megírtuk, négy betörő, Samy Saraga, ismertnevű nemzetközi betörő vezérletével behatolt az Ofa brassói irodájába, kibontotta a pénzeszközöket, ahonnan öt és félmillió leit zsákmányoltak.

A betörők elegáns si-kosztümben hajtották végre a vakmerő fosztogatást, melynek befejezésével az ezres kötegeket hátizsákba rakták, ami nagyszerűen pázolt a si-kosztümhöz és

mint elégáns sportolók, feltűnést nem keltve, elhagyták Brassót és Bucurestibe utaztak vissza.

Itt a betörőbanda tagjai összeveszték egymással az osztzkodásnál és így jutott nyomra a rendőrség, amely rövid idő alatt letartóztatta a betörőket, akiknél

megtaláltak mintegy 3 millió leinyi összeget.

Ekkor megkezdődött a nyomozás a hátralevő pénz rejtékhelye után és néhány nap múlva sikerült azt is megtudni, hogy az előrelátó Saraga a pénzt több rokonánál rejtette el, részint Bucurestiben, részint Chisinauban. A rendőrség felfedezte ezekben a pénzeszközök rejtékhelyét is, úgy, hogy

az 5 és fél millióból mintegy 5.400.000 lei megkerült.

A hiányzó 100.000 leit elköltötték a betörők. A rendőrségen természetesen nem elégedtek meg az Ofa-féle betörésre vonatkozó vallomással és alaposan kifaggatták Saragát az utóbbi időkben történt tevékenységéről. Ekkor derült ki az is, hogy Saraga a legutóbbi időben szorgalmasan dolgozott és mintegy 40 betörést követett el, amelyeknél főképpen nagyértékű ékszereket zsákmányolt.

ATATZKY, A HÍRES ÉKSZERÉSZ, EURÓPA SZERTE ISMERT ORGAZDA

Hiába faggatták Saragát, hogy hová tették a betörésből származó ékszereket, mert arra nem adott választ. Végre a nyomozást vezető Alfréd Paximade bucurestii rendőrkvesztornak jó ötlete támadt: eszöbe jutott, hogy Saraga chisinaui, tehát bizonyosan ismeri Atatzkyt, a híres ékszerészt, az európai hírű

Pár hónap után végérvényesen elszállt. Állását elvesztette, pénzét alkoholba ölte és amikor már úgy érezte, hogy méltó módon megszegényedett, még egy utolsó erőfeszítéssel dolgozni kezdett...

Annny pénzt szerzett, hogy megvehette a harmadik sirlhelyét is apja mellett. Aztán csináltatott egy furcsa sirkövet. Csak öt szál rózsza és egy indiai szerelmi dal első pár taktusa volt belevésve. Nagy volt, két sirt borított be.

Azon a keddös reggelen, amikor átlótt szízzel megtalálták a sirköre borulva, alig járt valaki a temetőben. Már merev volt a teste, amikor a halottkém felvette a jegyzőkönyvet.

Abban a levélben melyet az anyjának írt, megmagyarázta, hogy így kellett tennie:

— Összetartoztunk, anyám... együtt kell maradnunk. Rendelkezz úgy, hogy egy sirtba temessenek bennünket. Így kívánom és te megteszed, ennyivel tartozol nekünk...

A temetésen sok fiatal pár zokogott. Halkan, zsebkendőbe fojtott sóhajokkal, hogy ne zavarják azt a pillanatot, amikor két eltévedt ember az életen túl összetalálkozik...

Sok esemény dűbörgött végig a világon azóta. Megremegett a föld és évtizedek suhantak el felette. De ott a temető bal sarkában ma is változatlanul áll büszkén, a szerelem jogát hirdető az öt rózsás sirkő, melyhez áhítozás szízzel zárandokolnak el a szerelmes párok, mert az a hit járja, hogy csodatevő erővel bír az a fohász, melyet ott elszuttognak...

orgazdát. Saraga tagadta az ismeretséget, úgyszintén Atatzky is, akit ez ügyben megkérdeztek, de a rendőrkvesztor tovább nyomozott ezirányban, mindaddig, míg bizonyítékokat kapott rá, hogy

Atatzky több ízben találkozott a betörővel. Az ékszerészt erre letartóztatták és Bucurestibe szállították, ahol most folyik kihallgatása és szembesítése Saragával.

A vizsgálat során nem akarta bevallani, hogy hol rejtette ezeket az ékszereket és két házkutatás során azonban

megtalálák a háza falába elrejtve a különböző saféket.

A konyhában is több ilyen elrejtett páncélszekrényt találtak. Amikor kinyitották a saféket, óriási mennyiségű és mesébeillő ékszerek kerültek napvilágra. Atatzky a 20 év óta elkövetett nagyobb betörésekből származó zsákmányokat rejtette el. A Bucurestiben, Iasiban, Brailában, Galatiban, Temesváron, Kolozsváron, Chisinauban és Cernăuiban elkövetett betörések nagyrészt zsákmányai mind hozzávándoroltak.

KETTŐS ÉLETŰ EMBER

Atatzky egyike Basarabia laggazdagabb embe-reinek. Chisinauban gyönyörű ékszerüzlete van, a mely egész Keleteurópában híres és Atatzky egyike a legkiválóbb ékszerész iparművészeknek. Nagy üzleteket bonyolít, le. A Keleteurópai fővárosokban mindenütt ismerték Atatzkyt, aki csodálatos szépségű ékszerekkel kereskedett és

vevői közé tartozott annak idején a cári udvar is.

Atatzky kezén megfordultak már Mária Terézia és Ferenc József ékszeréi is. A cári ékszerek közül is több volt a birtokában, de ez a mestersége csak a külvilág felé szolgált paravánul, hogy

elleplezze az igazi orgazdaságát.

Ugyanis a nagy betörők orgazdájának lenni a legnagyobb üzlet. A nagy betörők rendszerint nagyértékű ékszereket vadásznak, ezeket pedig nehéz értékesíteni. Atatzky azonban értette a módját. A drágaköveket új formára csiszolta, nemcsak fém tartalmukat átöntötte és újabb művészi keretet készített az ékszereknek. Így még csak sejtani sem lehetett, hogy honnan kerülnek ki a csodálatos ékszerek. A nagy betörők potom áron kellett átadják az ékszereket, Atatzky pedig megfizette magát duplán egyrészt, mint orgazda, másrészt pedig, mint ékszerész és ötvösművész. A nemzetközi betörők Párisból is eljötték már a jó békeidőkben Atatzky mesterhez, akiknek vagyona így igen érthető módon óriásra növekedett. Mint ékszerész is nagy vagyont szerezhettek volna a művészetével, de ugylátszik neki az izgatott volt, mert nem valószínű, hogy egyedül a haszonért tette volna, mert rendkívül szerény és viszályonként életét élt, habár utazásai során mindig a legelőkelőbb szállodákban és éttermekben fordult meg.

BŐRTONBE KERÜLT A LEGENDÁS HIRŰ ATATZKY

Atatzky kincses kamrája a háború után zsufolva volt értékes drágaságokkal. A Szovjetoroszországból menekülők nála adták el ékszereiket és az egykori orosz arisztokrátáktól csodálatos szépségű ékszereket vásárolt. Közben folytatta az orgazdaságot is és 1931-ben több betörő vallomása alapján letartóztatták. Atatzky körömszakadtaig tapadt, de a betörők ellene vallottak és

a bíróság többévi börtönre ítélte, amit Atatzky ki is töltött.

Kiszabadulása után ugylátszott, hogy a jövőben az ékszerész hivatásának fog élni, azonban mindenki tévedett, mert mint a Saraga esetéből kiderül, Atatzky most is tagad. Ugylátszik azonban, hogy megismétlődik vele az 1931-es baleset és ismét betörő cimborái fognak rávallani.

Az élet napos oldala

Zoltán a kritika, Attila a kard nagymestere volt. Azért mégis békésen éltek egymás közelében egy nagy folyam partján, egy nagy város közepén lévő üvegkalkában. Egy napon azonban Attila kritizált, Zoltán tehát kardot ragadott. Ha a kritika olyan jó volt, mint amilyen jól vívott a Zoltán, akkor elmondhatjuk, hogy úgy vívott Zoltán, mint Attila a kard és kritika nagymesterei.

Kérdés azonban, hogy jó volt-e az a kritika, amelyet Attila egy Katalin nevű művésznőről mondott? Ezt Zoltán sohasem fogja elismerni, mert ha a kritika szerinte is megálta a helyét, akkor mire való lett volna egy hatásköri ösz-szeültkezés miatt vére vinni a dolgot? A művésznő, akiről szó van, nem egy Duse vagy Varsányi, tehát nem szabad olimpiai kardokhoz szokott kezekkel kritikát írni róla. A nagy, híres művésznők minden kritikát elbirnak, a Zoltánét és Attilát egyaránt, de a kis, fiatal Katalinokra vigyázni kell, mint a gyengeszarú rózsákra, nem szabad karddal szelést csinálni körülöttük, legfeljebb a költő áhítatos lélegzetével szabad a kellő légiforgalmat felidézni. Hát tisztán ezért ragadott kardot Zoltán, a hivatásos hétfői kritikus. Nem nézhette, hogy míg neki a színpad kiválóságainak új fejlődési komplikáltságait kell hétről-hétre gyönyörű szavakban érzékeltetni, akkor jöjjön egy olimpiai Attila és ott fogja meg a kritikus mesterséget, ahol az a legkönnyebb, egy kislány lobogó hajánál, ahol nem kritizálni, hanem utat egyengetni igaz írói és kritikus hivatás.

Egymásnak mentek tehát tizenhétszer, de vér nem folyt, titkos könny nem pergett és az orvos megállapította, hogy a nagy Katalin-harcnak vége, Zoltán és Attila harcceptelenek. A jelen pillanatban Zoltán nem tudja — mondá az orvos — egy kritikát megírni, Attila egy mulinét lekanyarítani. Erre a felek kibékültek.

Hát ez romantikus, remek. Olyan ez gverek, mintha harminc év előtt olvasnánk. Költő, világba jönni, művésznő, mámor, dicsőség Zoltának, Attilának, Katalinnak, jaj csak bekerüljön a lapokba! Ahogy harminc év előtt Mucsán történt, amikor a sétakerti pavilonban a színkerület társulata — teljes taglétszámmal — tartja négyhetes nyári ciklusát, de kívánatra meg lesz hosszabbítva, bérlet hat hétre előre váltható. Olyan ez, ha a századeleji regények stílusára akarnak fordítani: a vidék legjobb verkedője azt mondja az Otthon-kávéházban, hogy a Sárbogárdi Ica jó színész, csak kár, hogy a háta mélyén lévő lenesétől, már nem tudja elég könnyedén emelni a lábát, mire a helyi szerkesztő felugrik az asztaltól, hogy hát „lenese ide, lenese oda, de hogy a városban más kritizáljon, azt már nem tűröm el“.

Gyönyörű idők voltak ezek. A párbajról a rendőrkapitány tudott legelőször. De a társadalmi illem úgy kívánta, hogy csak az eset után hallja meg, azután elmentek a párbajhősök Szegre, egy pakli kártyát elfogyasztottak. A billiárd ott maradt a későbbi államfogházásoknak.

Ezek a kedves reminiscenciák bukkannak fel, amikor olvassuk, hogy egy szellemi és egy testi kiválóság eljuttassa a tizenkilencedik századnak a szerelmi párbajra vonatkozó uralkodó eszméit. Azt hittük, hogy már eltemették a pár-

bajhősködést és a színésznőért hullatott vér romantikáját. Nem így van. Finom lelkek magukban hordozzák a mult két virágait. Csak egyed kell hozzá, aki a multakat új életre élesse. És a derék Chamberlain bácsi éjjelenként odaszól hitvestársának, hogy megint egymásnak rohanó emberekről álmodott és ő az esernyőjével vágott az emberek kezeire, nem, ezt nem lehet kibírni, hogy néhány százezer négyzetkilométerért fegyverrel menjenek egymásnak az emberek... Hát drága miniszterelnök úr, alázatosan kérdelem, hát nem látja, hogy már nem lehet őket visszatartani, hát a Zoltán és az Attila...? Nem ismeri? Ezek nem valami B-listás pestiek, nem végkielégített családapák, nem járnak véres fejfel és talán éppen ezért már alig várják, hogy véres fejjel szaladgáljanak. Hol a boldogság mostanában? Kis lak áll a nagy Duna mentében. Nem kell a világot olyan sötétben látni.

Nem kell mindig azokra a véres fejekre gondolni, amelyekre új kötéseknek raknak Le Perthusban, nem kell mindig a három és félszázezer hazátlan spanyolra gondolni, vannak az életnek derűs eseményei: amikor Katalin miatt Zoltán és Attila összecsap és Zoltán kidüllesztett mellel vonul a kávéházba, hogy ötvenedik párbajának jubileumát megüljék. Az ötvenediket tartogatta az olimpiai bajnoknak. Nem fogott rajta a vas, nem fogyott belőle a vér. Jöhet a tinta, jöhet a mesterség, a kard és kritika egyensúlya helyreállt.

Hát ez szórványos dolog, de mégis létezik. Okos, finomtollú, vérbeli író és hasonlóképpen intelligens kardbajnok, nem veszik észre, hogy lemaradtak a világtól. A toll és a kard kezelése mindkettőtől elsőrendűen modern. Az életforma huszonöt év előtt. Nem veszik észre, hogy huszonöt év óta az emberek úgy belekomolyodtak az életbe, hogy egyszerűen idejét multa a párbajprobléma. Egy negyedszázad előtt volt párbajjelenes liga. Vasárnaponként agitációs üléseket tartottak. Ha most olvasnánk, hogy vasárnap megint ülést tart a liga, úgy nevetnék, mintha valaki napos délben kifeszítené az esernyőjét. Azután lemaradtak azzal is, hogy a melodráma főszereplője a kis, de nagy jövőjű színész... A jövőt ma nem karddal egyengetik. A színész rendes polgári szerelem, azért nem kell verekedni. A hasztalanul elfolyt vérek nincsen poézise. Akinek pedig sok a vére, annak becses rendelkezésére állanak az állandósított frontok, ahol jobb- és baloldali zsöllyek szerint lehet színházat csinálni. Nekünk, akik életörömben vérszegényebbek vagyunk, mint a volt világba jönnök, moziművészek és hétfői kritikusok, egyéb dolgok miatt fő a fejünk, mint Katalinokért. Mi nem tudjuk a moderkeretbe a háborúelőtti romantikus stílust beilleszteni, mert mindig a jövő képét akarjuk kirajzolni. Ez pedig nehéz munka, kritikával meg sem lehet oldani, legfeljebb karddal, ahogy a macedónok királya a maga gordiusi csomóját megoldotta. Ahogy azok oldják meg az életük konfliktusát, akik mindig csak magukkal párbajoznak és nekik a villamosnak, lepotyognak az ötödik emeletről, vagy a Dunahídról! Hát ilyen párbaj is van és ezekhez képest nemcsak antik, hanem bárányzöld az a harc, amely a vezetőség Rajta vezényszavára „filmszerűen“ leperog.

Az ideges és nyugtalan emberek korszaka

A ma embere beteg, idegbeállítottsága a gyors tempó, a gyors evés, a gyors futás, a le nem maradás, amely lassankint felőrli az idegeket és a különböző megbetegedéseknek sorozatát teremti meg.

Az emberiségnek vissza kell térni a természethez, ahova őt ősi őstöne köti, de a mai civilizáció felhasználásával. Az egész kultúremberiség, napról-napra, mindjobban kezd felismerni, hogy az élő növényekben oly csodálatos bőségben adja meg a természet gyógyható anyagát, hogy soha semmiféle előállított vegyszer pótolni nem tudja és nem is fogja tudni.

Nemrégben is egy élő növényben fedezték fel Amerikában az a világhírű gyógyanyagot, a melyből a GASTRO-D készül s amely azért olyan népszerű és nélkülözhetetlen minden családban, mert 10—15 éves krónikus gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedések, valamint szé-ülések, görcsök esetében úgy befoly, mint a külföldi klinikákon GASTRO-D használata által kitűnő eredményeket mutattak fel, már rövid kúra után is.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

A VILÁG

„EGY KITÜNŐ ÉS KEDVES egyiptomi fakir“ — amint a Times írja — szerepel a londoni Queen's Hallban. Előadásának főmótványa, hogy füllét, orrát és száját vattával tömi be s így hat-hét perere koporsóba zárhatja és eltemettheti magát. Mindezt rendkívül vidám modorban cselekszi; előadásának célja állítólag a halálfelelem csökkentése. A Times így ír a fakir, dr. Tahra Bey előadásáról: A mutatvány célja homályos, ha csak nem annak bizonyítása, hogy ilyen erők birtokában is közvetlen és vidám maradt valaki. Minden nézőnek feltűnt a szokatlannul jövedvű légkör, melyben a fakir előadása végbement. Dr. Tahara Bey egyáltalán nem törekedett innepélyes komorságra. Jövedve és megnyerő modora a legfélelmebb számok között sem hagyja el. Telepatikus kísérletei közben a közönség oly természetesen viselkedett, mintha családi összejövetelen lett volna.

W. LEACH, angol munkáspárti képviselő azt indítványozta az alsóházban, kötelezzék a tőzsdéket, hogy női tőzsdeiügynököknek is adjanak működési engedélyt. Bradfordban egy tehetséges és kitűnő tőzsdeiügynököt csak azért nem vettek fel a tőzsde tagjai közé, mert nő — mondotta a képviselő. — Ez az áthághatatlan korlát megelhetését veszélyeztette s hogy mégis boldoguljon, társult egy férfival. Később ez a férfi kérte felvételét, a tőzsde azonban megtagadta azzal az indoklással, hogy nő a cégfőnök. Az alsóház 180 szavazattal 104 ellenében elvetette Leach indítványát.

A. B. LATTE, a bombai tartomány pénzügyminisztere bejelentette, hogy augusztustól kezdve Bombay városában és közvetlen környékén életbe léptetik a szesztilalmat. Az európaiakat bizonyos tekintetben kivesszik a tilalom alól: külön engedéllyel vásárolhatnak szeszitalokat, otthoni fogyasztásra.

NEM ELÜNK a dráma nagy korszakában, — mondta Berthold Viertel londoni előadásában. — A tragédia ritka vendég lett a színházban. Az emberek azért járnak színházba, hogy az élet tragikus látványától szabaduljanak, ezért vonzzák a tömegeket a filmek, mert szórakozást és áldramát kínálnak nekik, mely elkeni a konfliktust és azt bizonyítja, hogy mindennek ellenére mégis csak minden lehető világok legjobbjának élünk.

A REPÜLÉS TÖRTÉNETÉBEN állítólag most esett meg először, hogy repülőgépet rabszállításra használtak. Jersey angol szigetéről szállították Londonba repülőgépen két kasszafuró betörőt.

E. BALDRY angol mérnök dagenhami kertjében negyvenszeres keresztvezés eredményeként kibontoztatta a biborszékfiut. Baldry első biborszékfiúje még olyan kicsi volt, mint egy félpenny pénzdarab, de most már szép nagy biborszékfiúket termel.

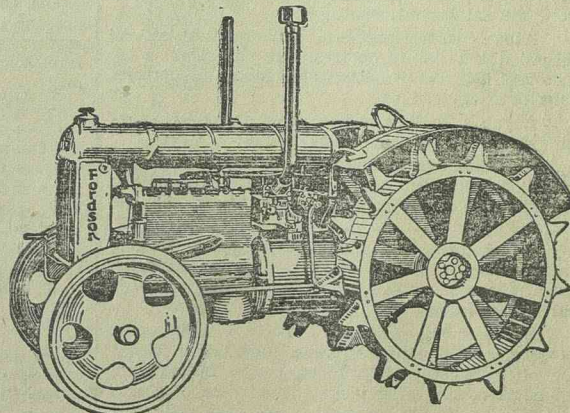
Az új

FORDSON-tractör 1933

31 PS, súlyban nehezebb, fűtőanyagban takarékosabb, kezelésben könnyebb. — Tartalékreszek állan doán raktáron! Javítások különleges üzemünkben, eredeti részekkel, jótállás mellett végeztetnek. — Előnyös fizetési feltételek!

BANAT MOTOR

Vezérképviselő: Temesvár, I. Bul. I. G. Duca 8. szám. — Műhely: Temesvár, III. Odobescu-ucca 18.

Mi az, hogy bibornok?

Azoknak a főpapoknak, akiket mi bibornoknak hívunk, minden más nyelven *kardinalis* a neve.

Miért hívjuk mi őket mégis bibornoknak? Tudom is én, talán azért, mert nem járnak bíborban.

Az igaz, hogy a középkor vége felé, VII. Gergely pápától IV. Inceig (pontosabban: 1245-ig), bíboroszinű ruhát viseltek, mint a régi római birodalomban a császárok és császári hercegek, de ez már nagyon régen volt, — a bibornok szó pedig évszázadokkal később keletkezett, mint amikor IV. Ince elrendelte, hogy a kardinálisok ne járjanak bíboros, hanem csak skarlatszínű ruhában.

De ebből még csak azt tudjuk, hogy a bíbornok tulajdonképpen kardinális, de hogy mi a kardinális, azt még nem tudjuk.

Miután a latin nyelvben a *cardo* szó annyit jelent, mint *ajtósarok*, a kardinális szó azt akarja kifejezni, hogy az ilyen pap „az Egyház ajtószarka”, azaz olyan ember, akinek sarkalatos, azaz főfontosságú szerepe van az Egyház életében.

Az ősi hagyományok szerint a bíbornokok a Róma közvetlen közelében levő egyházmegyék püspökei és a Rómában levő templomok plébánosai, illetve szerpapjai (diakonusai).

A hat környékbeli (szuburbikárius) püspök alkotja a bíbornokok püspöki rendjét; ötven bíbornok egy-egy római templom áldozópapjának titulusát viseli (ezek az áldozópap-bíbornokok, más néven: presbíter-bíbornokok rendjét alkotják), míg tizennégy más bíbornok olyan római templom titulusát viseli, amely templomnak eredetileg nem volt áldozópapja, csak szerpapja (diakonusa); ez a tizennégy bíbornok alkotja a diakonusbíbornokok rendjét.

Észerint a bíbornoki testület (kollegium) tagjainak száma, ha minden hely be van töltve, hetven. A bíbornoki joga egyenlő, de rangja nem: a püspök-bíbornok rangban megelőzi a presbíter-bíbornokot, ez pedig a diakonus-bíbornokot.

A bíbornokot a pápa nevezi ki, — legjobb belátása szerint. Az Egyházban csak egy olyan hivatal van, melynek viselőjét ki kell nevezni bíbornokká: ez a lisszaboni érsek, aki ezt a kiváltságot V. János király kívánságára XI. Kelemen pápától kapta 1716-ban. A lisszaboni pátriárka is hármas koronát (tiarát) visel, mint a pápa, de a kulcsok nélkül... Nem azért, mintha erre kötelezve volna, hanem azért, mert szokás: a párisi, mehelni, kölni, bécsi, prágai, esztergomi és quesen-poseni érsek is a bíbornokok sorába lép, legkésőbb néhány hónappal az érseki székhely elfoglalása után.

A rómakörnyéki hat püspök-bíbornok Rómában lakik, úgyisint a diakonus-bíbornokok is. Ezek az úgynevezett kurialis bíbornokok, akikhez még presbíteri rendű bíbornokok is járulnak. Azoknak a bíbornokoknak is, akik nem lésnek Rómában, feltétlenül kell lenni templomuknak Rómában, de ezt, illetve a hozzájuk tartozó plébániát a bíbornok által alkalmazott helynek (vikárius) gondolja. A nem Rómában lakó bíbornok címere ki van függesztve templomának ajtaja fölé, belül a templom falán pedig ott kell függenie olajfestsű képeinek.

A Rómában lakó bíbornokok mindegyikének van valami hivatala az Egyház kormányzásában: államtitkár, nagy-penitenciárius, könyvtáros, stb. és minden kongregáció (körülbelül: minisztérium) élén egy-egy bíbornok áll. 1870 előtt, míg az Egyházi Alakalmak nagy vagyona volt, fejedelmi jómódban éltek a kúriai bíbornokok. 1870 óta azonban a vatikáni pénztárból havonként kétez aranyfrankot kapnak, amiből lehetetlenség főúri módon élni. Általában a Vatikán egyházi tisztviselőinek fizetése kevesebb, mint a hasonló rangú állami tisztviselő fizetésének fele.

A kúriai bíbornok lakása azonban főúri; mindnek külön palotája van, mely a Vatikán tulajdona és a lakás, legalább is a beosztásban fejedelmi. Hiszen a bíbornok „fejedelem” és 1630 óta, amikor VIII. Urbán pápa ezt a címet adta nekik, mindnyájan Eminenciás urak.

Ha az ember kihallgatásra megy egy római bíbornokhoz, legelőször egy nagy előszobába nyit be, ahol egy skarlátpiros terítővel bevont oltár fölött a bíbornok címere függ a falon. Egy széken a bíbornok violaszínű ülővánkosza van, melyet a szertartásokra magával visz és két hosszúnyelű, violaszínű selyemernyő áll az egyik sarokban; ezzel a két ernyővel védik a nap ellen a bíbornokot a nagy ünnepek alkalmával. Az előszobában egy pápai zsanár áll. A következő szobában a bíbornok titkára fogadja a vendéget. Innen a „nemesei előszobába” kerül az ember, ahol egy alacsony szekrényben egy feszület előtt fekszik a bíbornok díszkalapja. A negyedik szobában, a trónteremben történik a kihallgatás. Ez valóban trónterem: ekkor a mennyezet alatt, kétlépcsős emelvényen van a trónszék a fal felé fordítva, — támlájával kifelé. A trónszékbe nem a bíbornok ül, hanem a pápa, ha esetleg meglátogatja a bíbornokot, ami a legtöbb bíbornokkal sohasem történik meg. Mikor a pápa megérkezik, csak akkor fordítják rendes helyzetbe a trónszéket.

Az 1939-es newyorki

VILÁGKIALLITÁS

meghívja önt

Utazzon a

NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN

hajózással

„Bremen“, „Europa“, „Kolumbus“ hajóival

Változatos programok — 5 naptól 13 napig —

Utazási költség, az USA-ban való tartózkodás ideje alatt ellátással együtt 31.150 leltől.

— Felvilágosítást ad és prospektust küld:

Bucuresti, Calca Victoriei 114. Tel.: 3—29—68.

Temesvár, I. C. Bratianu 39. Telefon 28—25.

Nagyszombat, Regina Maria-uca 26. Telefon: 180

Supka Géza: „1848“

Supka Géza ritkán szólal meg, de ha valamilyen írása könyvalakban lát napvilágot, élményt jelent a magyar olvasó számára. Könyveinek nagy részére tragikus sors várt. A „Nagy Drámát” elköszönték, míg a Habsburgokról írott könyve még most is valahol a ládáiában fekszik, kiszedve. Supka Géza azon kevesek közé tartozik, akik nem térnek át a simább utra, amikor elveik előző országtánjának mesterséges akadályait találkoznak. Éveken át tapasztot, igen rögös út végállomása az „1848.” és mint emberi dokumentum, éppen olyan felmérhetően értékű, mint amennyi történelmi kincset foglal magában.

Szigorúan tárgyilagos könyv ez. Pergő, néhol riportszerűen színes stílusát sehol sem az indulatok irányítják, hatalmas adatszűjteménye nem hat nyomásztól, mert a perdülő mese ritmusába csöppentve, elszórtan, észrevétlenül szivódik fel az olvasó agyába. Mindez pedig olyan színes, zengetes magyarsággal megírott keretben, amilyennel a mai magyar irodalomban csak igen kevésszer találkozunk már.

Nemcsak azért időszerű Supka Géza könyve, mert a magyar forradalom kilencvenedik évfordulóján jelent meg, hanem főként azért, mert az 1848-as szociális megmozdulást olyan oldalról világítja meg, amely nemcsak, hogy pártját ritkítja a magyar nyelven megjelenő történelmi irodalomban, de egyben az aktualitás asztalára teregeti a magyar föld régi problémáit. Kifejti, hogy minden hasonlóság dacára az 1848-as forradalom nem mása az 1918. évbelinek. Mindez csak „hasonlóság”, de nem „ismétlődés”, a történelem nem ismétli önmagát. Ezért kell újra meg újra a népeknek és egyéneknek tanulniok. 1848-nak alapvető nagy hibái voltak, mert egyrészt még mindig pusztán külpolitikai (főleg a francia megmozdulások által felidézett) kérdések tekintette a népjogok kiterjesztésének szükségességét, a földosztást, a regálék megszüntetését, és sok más egyébét, holott ez már régóta belpolitikai szükségesség lett volna. Kimutatja és bizonyítja a nemesség érthetetlen önféjűségét, amellyel önző módra bizonyos kiváltságokhoz (adómentesség, stb.) ragaszkodott és ezzel aláasta azt az egységet, amelyre a magyar népnek a bécsi kamarilla árnyékoskodásai ellen leinte, fegyveres erőszakoskodásai ellen, később, szükségé lett volna. Táblázatokat közöl, amely szerint 1848-ban Csehországban minden 823-ik ember volt nemes, Felsőausztriában minden 535-ik, Galiciában minden 68, Erdélyben minden 23-ik és Magyarországon minden 20-ik! Ezzel szemben beszédes számonkötés bizonyítja, hogy 617.000 nemesnek 32 millió hold földje volt, míg 12 millió nem nemesnek csak 13 millió hold föld jutott. Ehhez járultak még a nemesi földbirtokkal egybetartozó kiváltságok, mint adómentesség, kizárólagos választói jog, stb.

Kimutatja, hogy az igazi forradalmat a diákok csinálták meg a „Pilvax”-ban, a pozsonyi kormány végig csak erélytelenségével tüntette ki magát és beklövésre halmozva, odáig fejlesztette a dolgokat, hogy amikor Jellacsich délről felvegyvertett hadaival betört az országba, a magyar határok védelmére egyáltalában nem állott rendelkezésre hadsereg. Ad-dig ugyanis, nem merték a pozsonyi urak a honvéd-

ség toborzását elrendelni, mert félték a bécsi kamarilla haragjától. Ez a kamarilla pedig kihasználta a pozsonyi diéta baklövésait. Május közepén a dinasztia tagjai elutaztak Innsbruckba. Ez volt a jeladás arra, hogy most már az egész vonalon megindulhat a rendcsinálás a „lázdók” ellen. Jellacsich, aki még néhány hét előtt királyi kézirat lemondattott, megindult a határok felé. Amíg alig néhány hónappal előbb főleg magyar ezredek segítségével verték le az olaszok szabadságharcát, a kamarilla, az itáliai gondokat, lerázva, teljes erejével a „magyar rendbontók” ellen fordult. Radetzky a custozai ütközet után, a mely pontot tett az olasz forradalom végére, így szól a 25-ik magyar ezred katonáihoz:

— Na, magyar fiuk, ha így harcoltok, akkor Olaszország — volt. Hálából azután, az olasz hadjárat lezárása után, 24 zászlójait köldött Jellacsich támogatására — Magyarországra ellen.

Igazi pompás történelem ez a könyv. Tárgyilagossága pontos, de nem hideg, mert végigvonul benne a hibák maradócsinálás felismerésének fájdalma. Mert a hibákat nemcsak észreveszi és regisztrálja, hanem érzi is. Ennyi benne a regény, az irodalmi rész. A többi szintiszta történelem.

1848-ról eddig patetikus leírások, dicsőítő esztaképek maradtak vissza. De azok valamennyien 1849-ről szóltak. Supka így magyarázza erre vonatkozó csejtűzéseit: 1848. eddig nálunk ugyszólván kizáróan csak egyoldalú megítélésben részesült, mert a napi politika országutjára vonszolták. Jókaiék, Grószék többé-kevésbé romantikus meseköde a tömjénfüst édes illatába borította a valódi eseményeket, de ezzel együtt bizonyos kliséatlaggá szűrítették a sokkal drámaibb valóságot.

A szabadságharc minden alakja éles bírálat tárgya lesz Supka hozzáféréstől, objektív tolla alatt. Kosuthól kezdve Deák Ferencen át egészen Széchenyi-ig, a forradalmi évek minden férfiáról döbbenetesen hű portrét kap az olvasó. Egyetlen újdelgetett alak van csak a könyvben, akiről nem tergeteg udat tud mondani Supka Géza: Petőfi Sándor. A lobogóhaju, lelkes, igaz forradalmár-költő, a reakció sötéttségébe fátylaként világító proféta. Mikor a Pilvax-kávéház fiatalágát a pozsonyi kormány háttérébe szorítja és maga kezd diktálni, Petőfi keserű szemrehányással fakad ki ellene:

*Kik nem voltak a csatán,
Díadalhoz jöttek,
S elszedék a koszorúkat,
Mert a szóhoz értenek.*

De ugyanígy írta akkor, amikor a nemesség egészen felülkerekedett és a forradalmi újításokat megnyomortva, a kormányon át diktálni kezdett:

*Jegyezd fel az égre
Örök tanulságot:
Habár fölül a dályka,
S alul a víznek árja,
Azért a víz az ur.*

A könyv szépségeiről csakis szuperlatívuszokban lehet beszélni.

Azódó János

Mit várhat Európa Amerikától?

Írta: AIGNER LÁSZLO

Newyorkból írják: Az európai nyomásztó, gonderthes atmoszférából érkező újságírók az első napokban lenyűgözi a megdöbbentő megalapítás: mennyit foglalkozik az Egyesült Államok közvéleménye a forrongó óvilág ügyeivel.

Öles címlapokon lángoló betűk: Madrid, Barcelona, Mussolini, Franco, Hitler. A vasárnapi megszámlláthatatlan oldalszámú mellékletek cikkeinek nagyrésze is az európai problémákról szól.

Ennek a nagy Európa-dívatnak láttára érthető, ha ellenállhatatlan erővel nyomul az érkező utas öntudatába az izgalmas szorongó, reménykedő kérdés: mi lesz ennek a nagy érdeklődésnek az eredménye?

MIT VÁRHATUNK AMERIKÁTÓL?

Nem vállalkozhatunk arra, hogy erre a millió arcú kérdésre egyetlen cikkben keressük a választ. Mást vár, mást remél, másra óhajtozik, akárcsak a Rajnán innen vagy a Rajnán túl is, az ucca embere és a diplomata. Más a válasz az európai kérdésre ennek a 130 milliós világbirodalomnak különböző részein is. Elégedjünk meg azzal, hogy a döntő és mindent domináló kérdésekre keressünk választ:

beleavatkozik-e Amerika az európai népek konfliktusaiába és kész-e arra, hogy vitáikban állást foglaljon, egészen a fegyveres beavatkozásig?

Az Egyesült Államok elnökének beszédeit olvasva, szinte periodikus rendszerességgel nyomul előtérbe a nagy nyugati országok közvéleményében a hit: Amerika kiáll a nyugati demokráciák mellé. A három nagy demokrácia egységfrontjának reménye olyan lidérefény, amely megújuló intenzitással fel-fellobban Európa horizontján. De igazi lidérefény csak, a melyről senki sem tudja megmondani, mennyi belőle a káprázat és mi benne a valóság. Időnkint felvillan Roosevelt elnök egy-egy beszédének szípközé mondaitában. De ha a hideg analízis szavaira bontjuk a mondatot, mérlegre tesszük szavait, legtöbbszörre kiderül róla, hogy

távolról sem az a sziklazilárd, egyértelmű biztonság, amire a népek politikáját építeni lehet.

KET NAGY KERDES

Hogy ezt megérthesük, elsősorban tisztában kell lennünk a két vezérlő gondolattal és és azokkal az erőkkkel, amelyek megszabják Amerika külpolitikájának irányát. Amerikát, érzelmi momentumoktól eltekintve, két kérdés érdekli Európával kapcsolatban: milyenek a businesskilátások és lesz-e háború?

Mivel a százharminc milliós nemzet soraiiban megtalálható minte kivétel nélkül a földkeresség valamennyi fajtájának és nemzetének fia, érthető, ha sok a disszonancia, az egymással ellentéletes elméleteket hirdeti.

A nagy többség az emberi szabadság, függetlenség és az emberi jogok tétes kiáltás.

Bármennyire jelentős is ez a hangos és messzehallatszó tüntető megnyilatkozás,

az állam cselekedeteit józanabb motívumok határozzák meg.

Az amerikai polgár nagy emberi önértékét, szabadságérzetét, az általános emberi ideálért való hevültni tudását a történelem során általában annak köszönhetette, hogy anyagilag függetlenebb, szabadabb volt egyéb embertársainál.

Azok az európai események, amelyek sérítik az amerikai polgár tradicionális liberalizmusát, kétségtelenül sokat foglalkoztatják a legkülönbözőbb rangú és rendű szónokokat és publicistákat. De az amerikai üzletembert még ennél jobban is foglalkoztatja az a probléma, milyen következményekkel jár bizonyos európai országok megerősödése vagy legyengülése az Amerikai Egyesült Államok világpiaci helyzetére.

Az a vita, amely hetek óta izgalomban tartja Amerikát, ebből a szempontból nagyon tanulságos.

Az egyik katonai repülőterén néhány héttel ezelőtt próbarepülés közben lezuhant az amerikai hadsereg egyik legújabb típusú gépe. A pilóta szörnyethalt, de szörnyethalt utitársa is, akiről a vizsgálat kiderítette, hogy a francia hadügyminiszterium kiküldötte volt.

Egy titkos misszió tagjaként azért jött Amerikába, hogy a francia kormány megbízásából (az amerikai kormány hozzájárulásával) néhány száz legújabb típusú amerikai hadirepülőgépet vásároljon a francia hadsereg számára. A dologból nagy botrány lett, de nem azért, mert kiderült, hogy Franciaország az amerikai hadsereg legújabb típusú gépeiből akar vásárolni, hanem főképpen azért, mert az derült ki, hogy az Egyesült Államok kormánya bizonyos

titokzatos pénzügyi manőverrel

akarja megkönnyíteni, hogy a francia kormány ezeket a gépeket hitelbe vásárolhassa.

A közvélemény felbuzdulása nagyjából elcsendesedett, amikor a francia kormány bejelentette, hogy a gépekért

készpénzben, aranyban fog fizetni.

ROSSZ ÜZLET A HÁBORU

A botrány néhány nappal később ismét fellángolt ugyan és szele alighanem kavarni fogja az amerikai politika hullámain, de ez már az amerikai politikának másik nagy fejezetébe tartozik, amelynek címe: Amerika nem akar háborút.

Az elmúlt háború tapasztalataiból megtanulta, hogy

a háború rossz üzlet

Husz év felelőssége

Igy azután négy napos titokzatos hallgatás után egy olyan konferenciára hívta össze Roosevelt a nagy amerikai lapok diplomáciai munkatársait, amelyet az egész amerikai sajtó a háború utáni évek legnevezetesebb sajtó-konferenciájának nevezett. Meghívta a Szenátus külügyi bizottságának elnökét is, hogy fedezze magát esetleges „félreértések” vagy félremagyarázások ellen. És eltérve a tradicionális szabályoktól, amelyek értelmében a Fehér Ház sajtó-konferenciáján mondottakat sohasem szokás mint az elnök egyenes kijelentéseit ismételni, felhatalmazta az újságírókat, hogy ez alkalommal

mint az elnök nyilatkozatát

közöljék ország-világgal a következőket:

— Amerika tradicionális külügyi politikája nem változott és nem is fog megváltozni. Ez a politika négy sarkalatos ponton nyugszik:

1. Elutasít minden szövetséget, amely idegen országok ügyeibe belekeverhet az Egyesült Államokat.

2. Ideálja a világkereskedelem szabadságának fentartása, mindenki számára, beleértve önmagunkat.

3. Teljesen egyetért minden olyan igyekezettel, amely a fegyverkezés csökkentésére irányul.

4. Az amerikai nemzet és az amerikai nép a világ valamennyi nemzetének politikai, gazdasági és társadalmi függetlensége mellett foglalt állást.

Ha részleteiben analizáljuk ezt az elnöki enunciaciót, könnyen megérthetjük, hogy távolról sem zárja le a kérdést. Az USA külpoli-

azoknak, akik viselik, de rossz üzlet azoknak is, akik eleinte abban reménykednek, hogy kiharadhatnak belőle és kiélvezhetik üzleti előnyeit. Az üzleti bekapcsolódásból előbb-utóbb menthetlenül háborús bekapcsolódás válik és a vállalkozásnak ebben a stádiumában nemcsak a korábbi haszon uszik el, de a mérleg hatalmas veszteséggel zárul. A háborúból kiharadni, ha egyszer elindul, manapság már lehetetlenség és ezért lesi aggódo nyugtalansággal:

lesz-e háború Európában.

A francia hadirepülőgép vásárlás titkának kipattanása után Roosevelt elnök, hogy a belpolitikai támadásoknak elejét vegye, összehívta a szenátus hadügyi bizottságának tagjait, hogy egy titkos konferencián informálja őket a világpolitikai helyzetéről és megértesse velük, miért érdeke Amerikának, hogy segítse Franciaországot és Angliát a gyors felfegyverkezésben. A titokzatos konferencia természetesen megriasztotta a nyugtalan közvéleményt, amely drámai és izgalmas szenzációkat kutatott az elnöki közlések hátterében.

Eltérőek a vélemények arról, hogy mi volt a szándéka Roosevelt elnöknek a titkos konferenciával. Egyesek szerint az elnök tisztában volt azzal, hogy husz résztvevő közül (ennyien jelentek meg a konferencián)

valaki feltétlenül elszólja magát.

Ki fognak tehát szivárogni azok a súlyos információk, amelyek az elnök közölt az európai helyzet fenyegető voltáról. Csak hogy Roosevelt állítólag azt remélte, hogy ez az indiszkrécio megkönnyíti számára azt a politikát, amelynek lényege Franciaország és Anglia morális támogatása és célja az elnök bizalmasai szerint az európai béke és egyensúly fentartása.

Csak hogy az indiszkrécio máshogyan történt, mint ahogy az elnök várta és másképpen reagált a közvélemény is.

titkájának ez olyan tömör és általános megfogalmazása, amellyel pártkülönbség nélkül minden amerikai egyetért. De ha az elvben mindenki megegyezik is, az elvek értelmezéséről már nagyon különbözők a vélemények. És ezeket a véleményeket egyéni véleménykülönbségen túl a belpolitikai célok határozzák meg.

Az Egyesült Államok képviselőházának legközelebbi napirendjén szerepel a nagy kérdés:

megváltoztassák-e a híres Semlegességi

Törvényt,

amelynek értelmében Amerika nem szállíthat hadviselő államnak hadiszert.

A vita során megismétlődik majd a nagy mérkőzés, amely husz esztendővel ezelőtt Amerika visszavonulásával végződött az európai ügyektől. Visszavonulással, amely megtorpedózta Wilson elnök világboldogító terveit.

Magában Amerikában sokan vannak, akik azt állítják, hogy

ez a visszavonulás a felelős nagy részben a háború utáni husz esztendő európai politikájának tragikus csődjéért.

Ezek a politikusok megkísérik majd, hogy rávegyék Amerikát: tegye jóvá a husz év előtti hibát. De más bátor politikusok viszont nem kevesebb ékesszólással azért harcolnak majd, ne kövessen el új, az eddigienél is végzetesebb hibát.

A drámai mérkőzést, a humanista és lelkiismereti argumentumokon túl a két nagy bevalótt vagy be nem vallott igazság dominálja majd:

Amerika business-t akar, de nem akar háborút.

Egy volt prefektus lopással vádolt meg egy ismert ügyvédet

Nagyváradról jelentik: Feltűnést keltő ügyben indították meg a bünvádi eljárást dr. Ion Picu Bancila volt biharmegyei prefektus ellen. Hetekig tartó vizsgálat után a nagyváradi ügyészség hatóság előtti rágalmozás címén vád alá helyezte.

Az előzmények még az elmúlt év szeptember 28-ra nyulnak vissza, amikor Bancila volt prefektus a nagyváradi ügyészségen betöréses lopás címén bünvádi feljelentést tett Olteanu Alexandru ügyvéd és Galdau Octavian ellen. A feljelentés szerint az ügyvéd és társa a volt prefektus nyári szabadságon való tartózkodását kihasználva, behatoltak lakásába, ahonnan különböző okmányokat és értéktárgyakat vittek magukkal.

A feljelentés annak idején Nagyváradon és az egész megyében nagy feltűnést keltett és természetesen mindenki élénk érdeklődéssel figyelte a nyomban megindult bünyügyi vizsgálat kime-

netelét. Miután azonban

Bancila dr. állításait nem tudta igazolni, a nagyváradi ügyészség végül is megszüntette az eljárást. Ekkor a súlyosan meggyanusított két férfi, hatóság előtti rágalmozás címén tett az egykori prefektus ellen bünvádi feljelentést, ugyanakkor pedig 1,200.000 lei erkölcsi kártérítést követelnek. Kiderült, hogy azok az okmányok, amelyeket a volt prefektus szerint a lakásba behatolt Olteanu Alexandru és Galdau Octavian „elloptak”, sohasem volt Bancila dr. birtokában, hanem azok még ma is a nagyváradi államügyvédnél találhatók. A Bancila dr. feljelentésének más célja nem volt, — a vádirat szerint — mint Olteanu és Galdau becsületének aláása, azért, mert ezek a hatóságok tudomására hozták a törvénytelenségeket, amelyeket Bancila, mint biharmegye vezetője, elkövetett. Ezen megállapítások után emelt vádat az ügyészség Bancila dr., volt prefektus ellen.

Johannes könyvnyomtató és Johanna a párja

Írta: KUBAN ENDRE

(Február 25-én volt négyszázhetven-egyedik évfordulója annak, hogy Gutenberg János, a könyvnyomtatás feltalálója meghalt. Ebből az alkalomból bemutatok egy fejezetet Johannes, a betűfaragó mester című készülő életregényemből.)

Strassburg város bírósága az 1448. év husvétja utáni kedden összeült és a rótszakállas városbíró zordon hangon kérdezte a vádlottól:

— Mi a neve?

— Johannes Gensfleisch zum Gutenberg.

A vádlott, aki bő, rancos köpenyt viselt, fekete szakállu, halvány arcú, égő szemű, magas férfiú volt, aki keményen viszonzta a bírő szuró pillantását.

— Mi a foglalkozása? — kérdezte tovább a bírő.

— Titkos és csodálatos művészetek birtokosa vagyok. Feltaláltam a könyvkészítés mesterségét.

— Ne kérkedjék a vádlott idegen tollakkal, — utasította rendre a szigorú bírő — a könyvet nem készítik, hanem írják és a könyvirást már a régi rómaiak üzték és jelenleg a kolostorokban a szerzetesek folytatják.

A vádlott fölkapogott:

— En a könyvet nem írom, hanem nyomtatom és annyit csinálók egyből-egyből, amennyit akarok és mindannyi egyforma, a betűkben hajszaínyi eltérés sincsen.

— Magyarázza meg nekünk ezt a hihetetlen dolgot a vádlott.

— Ezt nem teszem. Ez az én találmányom. Ha elmondom, nem titok többé.

— Szóval vonakodik elmondani a vádlott az ugynevezett könyvnyomtatást?

— Vonakodom.

— Vonakodása csak kifogás. A könyvnyomtatás mestersége csak mese, csalás.

— Igenis, csalás, — szolt közbe Dryzehn György tisztességes strassburgi polgárember, a vádló.

— Dryzehn Georg tisztességes polgár, aki a vádlottat csalásért jelentette föl és nyolcvan tallér visszafizetését követeli tőle, — mondotta a bírő — beszélje el a tényállást.

Es Dryzehn Georg nyelve fűrgén pörgött:

— A vádlott, mélytekintetű bíróság, aki Johannes Gensfleisch zum Gutenberg néven szerepel, állítólag Mainz városából való, ahol született. Bebojlyogott egy csomó német várost és nyilván sehol sem viselkedett dicséretesen és erkölcsösen, mert sehol nem volt hosszabb maradás. Az Ur 1436-ik esztendejében, valószínűleg a Belzeub vezetésével Strassburgba került. A sörházban, ahol egy némbér társaságában állandóan tanyázott, az iránt érdeklődött, hogy kik a város módosabb polgárai? Így tudta meg Istenben megboldogult bátyám, Dryzehn Andrásnak, ismert és tiszteltben álló strassburgi iparosnak a nevét. Felkereste és titkos tudományairól és a könyvnyomtatás művészetéről annyit beszélt neki, míg az hajlandó volt vele szerződést kötni. A szerződésben való részvételre a bátyám, néhai Dryzehn András ennek a Johannes Gensfleisch zum Gutenbergnek a rábeszélésére rábirta több polgártársát is. Ime, itt vannak ők, mint tanúk. A tisztelt Hirschbrüh Petrus becsületes timár, a tisztelt Braunschau Gottlieb becsületes vásznas és a tisztelt Remmerer Josephus becsületes sörfőző. Kérdezze meg őket a mélytekintetű bíróság, vajjon igazat mondok-e?

A bírő felemelte az asztalon álló feszület alatt fekvő kicsiny fekete pálcát, azzal rámutatott a három megnevezett polgárianura és kérdést intézett hozzájuk:

— Az igazság van-e a becsületes és tisztelt Dryzehn Georg szavaiban?

Hirschbrüh Petrus, Braunschau Gottlieb és Remmerer Josephus ajkáról hármas hangon egyszerre röppent el a szó:

— Az igazat mondja Dryzehn Georg becsületes polgártásunk.

A bírő most a vádlóra mutatott:

— Dryzehn Georg becsületes polgár, aki igazságával Isten árnyékában áll és a bíróság védelmébe helyezkedett, folytassa szavait.

Dryzehn Georg tovább beszélt:

— Ez a Johannes Gensfleisch zum Gutenberg a szerződésben arra kötelezte magát, hogy bátyámat, az immár tulvilági lakos Dryzehn Andrást és társait megtanítsa a könyvnyomtatás mesterségére, amiből nagy haszon fakad majd és abban részesíti őket. A szerződés megkötése után egy szobában, amelyet rendelkezésére bocsátottak, rajzokat csinált furcsa és irdomtalan gépekről, azonkívül bükkfabo-

toscskák végére élesre fent biciskával figurákat faragott. Egyszer megmutatta nekik, hogy mire valók ezek a faragott végű bükkfabotoscskák. Bemártotta azokat fekete festékbe és azután rányomta végüket papírra. En is jelen voltam egy ilyen büvészi mutatványánál. Mit gondol a mélytekintetű bíróság, mi maradt vissza a papíron, miután azt a vádlott a bükkfabotoscskával megérintette?

Feddőn szolt a főbíró:

— A bíróság nem találgat. Mondja el a vádló, mi maradt vissza a papíron?

— Amikor a vádlott a bükkfabotoscskát a papírról felemelte, ott egy G betű látszott. Ott volt a valóságos G betű, mondom, pedig nem volt a vádlott kezében lúdtoll, sem csertinta nem volt a kezében. Mindnyájan sorban kézbe vettük a papírost és csakugyan ott láttuk a G betűt. A szemünk káprázott. A vádlott pedig azt mondta, ne csodálkozzunk, mert ez a könyvnyomtatás, amelyet ő talált föl. Aztán fogott egy másik bükkfabotoscskát, azt is a festékbe mártotta és a papírra nyomta. Mikor a botocska fölémelt, ott maradt a G mellett az o betű. Még magunkhoz sem térünk kábulatunkból, amikor hirtelen fogott egy harmadik botocskát, megmártotta a festékbe és ezt már kétszer egymásután nyomta rá a papírra. Minden odaérintés után ott maradt egy-egy t betű. Johannes Gensfleisch zum Gutenberg akkor azt mondta nekünk, olvassuk el a papíron mutatkozott betűket. Akik jelent voltunk, egyszerűen elolvastuk hangosan a Gott szót. Hirtelen keresztet vetettünk magunkra. A vádlott Isten szent nevét nyomtatta le a papírra. Ugy gondoltuk, hogy ez nem lehet a természet rendje szerint való dolog. És újból a kereszt jelével illetük a homlokunkat, ajkunkat és mellünket. Ahitatosan ismételtük: Gott! És bocsánatot kértünk Istenőtől, amiért tanui voltunk ennek a boszorkányságnak. Mert igenis boszorkányság volt, mondom, Isten nevét lúdtoll és tinta nélkül, hosszas fáradozás nélkül leírni a papírra. De tudott dolog, hogy a büvészek és boszorkánymesterek a gyarló emberek megévesztésére rendszerint Isten nevét használják csaló-fantaságaiknál. Boszorkányság volt az, mélytekintetű bíróság, boszorkányság volt.

Es a bírő újfent felemelte fekete pálcikáját, rámutatott a három polgártanura és kérdezte:

— Ti is boszorkányságnak tartottátok a dolgot?

— Mi is, — felelte a három egybenhangzóan.

— Hát akkor miért nem tettetek jelentést az egyházi és világi hatóságoknak?

A kérdezettek helyett a vádló Dryzehn György válaszolt:

— Csak azért, mert Dryzehn András, akkor még élő bátyám megtiltotta. Dryzehn András, akit ez az ördögös fickó mázos szavaival teljesen behálózott, azt állította, hogy a dolog eszépán látszik boszorkányságnak, de a valóságban nem az, hanem tulajdonképpen isteni kinyilatkoztatás az emberiség számára, minő Jézus Krisztus Urunk által volt az Ige. Azt is állította, hogy Isten azért adta a vádlott fe-

jebe a könyvnyomtatás művészetét, hogy a halandók számára a Bibliát sokszorosítsa vele.

— És mi lett tovább?

— Johannes Gensfleisch zum Gutenberg tovább dolgozott a műhelyében és már nekifogott, hogy megacsojla a maga könyvnyomtató gépét is, hogy aztán azt ott elhelyezendő betűvégű bükkfabotoscskák-
kal kinyomassa az első könyvet, a Könyvek Könyvét, a Bibliát. De aztán 1438-ban hirtelen meghalt testvérbátyám, aki a vádlottat pártolta. A vádlott újabb pénzeket követelt, a szerződésbeli fársak pedig nem akartak adni. Erre Gensfleisch zum Gutenberg beszüntette a munkát, a készülő gépet, annak minden rajzát s a sok betűvégű bükkfabotoscskát eldugta és minden követelésünk és fenyegetésünk ellenére sem adta ki. Ennélfogva becsapott minket, mert nem nyomtatott könyvet. Tehát csalást követett el. Es nem akarja visszadni a nyolcvan tallért sem, amelyet részletekben kapott.

A bírő a vádlóhoz fordult:

— Igy van-e?

— Igy, de nem egészen így. Dryzehn András halála után nem tartották be a szerződést és nem adtak további pénzt a gépkészítésre, a betűfaragásra és a megélhetésre. Ezért megszaktítottam velük az összes kapcsolatot. Betűimet, rajzaimat és gépalkatrészeimet jogom volt elvinni. A pénz pedig felhasználódott.

— Miért nem hajlandó visszaadni a vádlott a nyolcvan tallért?

— Pro primo, mert nem jár nekik és pro secundo, mert nincsen egy fityingem se.

A bíróság intett:

— Vádlott Gensfleisch zum Gutenberg köteles a vádló Dryzehn Georgnak és társainak nyolcvan tallért visszatéríteni. A csalásért, minthogy az ígért könyvnyomtatást nem tudta megcsinálni, hat hónappra a város börtönébe kerül. Van valami megjegyzése?

Johannes Gensfleisch zum Gutenberg összeszorította ajkát és néma maradt.

Annál nagyobb sivalkodást vitt véghez egy aszszonyi személy, aki eddig az ajtóban állott. A terembe rontott, a bíróság széklete elé ugrott és visított:

— Nem engedem Johannest a börtönbe! Nem engedem! Ha elhurcolják, velem megyek én is!

Ujjaival a haját zilálta, majd megölelte és megcsókolta a vádlottat, végül a földre vetette magát és keservesen zokogott.

A bíróság bámulata, ámulata nagy volt. Mikor az aszszonyi állat már csak hangtalan zokogásban fuldoklott, a főbíró szolt a vádlótnak:

— Ismered vajjon ez a némbert?

— Ismerem.

— Kicsoda ő?

— Johanna, az én párom.

— A feleséged? Így akarod mondani? Van esküveléi leveletek a paptól?

— Nincsen.

— Akkor nem a feleséged.

— Mondom, uram, a párom.

A bíróság ezt a dolgot nem firtatta tovább. A főbíró intett az emelvény mellett álló poroszloknak:

— Vigyék a börtönbe!

Azok megragadták Johannes Gensfleisch zum Gutenberget és maguk előtt taszigálták.

Az aszszony talpra szökkent és belesimpaszkodott a vádlott köpenyébe. A poroszlok a főbíróra néztek. Az legyintett:

— Hagyjátok! Hadd kövesse a börtönbe.

Sikerült feltalálni a plasztikus filmet

Budapestről jelentik: Szakkörökben sokat beszélnek egy fiatal tisztviselő sikeres kísérletéről, aki megoldotta a plasztikus film régi problémáját. Az érdekes találmányról egy előkelő technikai szaklap a következőket írja:

A plasztikus film terén már néhány évvel ezelőtt is volt egy jelentékeny, de nem tökéletes megoldás magyar találmány. Éppen akkoriban járt Budapestén Zukor Adolf, az amerikai filmkirály, akit meghívtak az első magyar plasztikus filmtalálmány bemutatására. Az első találmány Bálint I. Dezső műszaki tisztviselő, egy liftgyár alkalmazottja nevéhez fűződik. A filmbemutató után Zukor Adolf kijelentette, hogy az eddigi törekvések között

ez a magyar találmány a legkétségtelenebb,

de végleges megoldásnak mégsem tekinthető, mert csak bizonyos segédeszközzel — egy tárcsaszűrő készülékkel a szem előtt való gyors forgatásával — idézi fel a szemlélőben a filmek plasztikus hatásait.

Ilyen előzmények után fokozott érdeklődés mutatkozott filmtechnikai körökben egy magyar magántisztviselőnek — aki a nevét gazdasági okokból a nyilvánossággal egyelőre közölni nem kívánja —

ujabb és most már tökéletesnek látszó találmánya,

amely megoldja a filmek plasztikuságát, minden segédeszköz alkalmazása nélkül. Az első film már el is készült. Az anyagi eszközök hiánya miatt ez a bemutató célra megvalósított kísérlet egyelőre kezdetleges, mert hiszen a felvevő-és vetítőkészleteket, valamint az első filmfelvételt is meg kellett valósítani. Ez a háromirányú kísérleti befektetés a mostani pénzügyi viszonyok mellett nem tette lehetővé a jobb kivitelezést. Azok a technikai szakemberek azonban, akik az első plasztikus film kísérleti bemutatóin résztvettek, azt állítják, hogy a megantisztviselő találmánya feltétlenül a plasztikus film tökéletes megoldásához vezet.

A találmány ügyében a feltaláló megbízottja a napokban utazik Londonba, hogy illetékes pénzügyi körök figyelmét a plasztikus film előállításai lehetőségére felhívja és a gyártásra tökéletes lehetőséget hozzanak össze. A találmány a hangossággal és a színességgel egyaránt összeegyeztethető. Vagyis a szem és a fül számára tökéletes illúziót keltő filmek előállítását teszi lehetővé.

= HIREK =

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magasoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közintézményeknek és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A gentleman

Maurice Muret, a francia tudományos akadémia tagja könyvet írt a különféle korok „úriembereiről”. Szerepel könyvében az athéni, a római polgár, a reneszánsz férfi, a francia „honnete homme”, az angol gentleman.

Az utóbbiról többek közt a következőket írja:

Készségkívül nem kis dolog megfelelő definíciót keresni a gentlemanre, hiszen a legtöbb angol történetíró és moralista meghatározatlannak mondja. Szerpe azonban oly tevékeny, varázsa oly élénk volt, az ideál, amelyet megtestesít még ma is annyira egész Anglia ideálja, hogy e társadalmi típusnak legalább főbb vonásait mégis illő leszögezni, de nem szabad elfelejteni, hogy a szó értelme változott abban a mértékben, amint változott maga az angol társadalma s ez a változás ma is tovább folyik.

A gentleman szó története az angol demokráta fejlődés története és Viktória királynő uralkodása alatt olyanok is kiérdemelték a gentleman címet, a kik azelőtt nem kaphatták meg. Mégis e nagy királyné uralkodása idején diadalmaskodott a gentleman s vált ügyszólván nemzeti ideállá, tökéletes típusává a legjobbnak, amit az angol történelem, az angol föld és éghajlat kitermel.

A gentlemannek mindenekelőtt „fellépésének” kell lennie. Fogalmához szorosan hozzátartozik a gazdagság is. A hatalmas angol gyarmatbirodalom sok gazdagodási lehetőséget ad fiainak. A gentleman nagylábon él. Nemcsak szép, kényelmes lakással, sok személyzettel kell rendelkeznie (az angol személyzet különben legendásan lusta), de szép ruhákkal is. Az angol nők rossz ízlése szinte közmondásos; a gentleman felesége, a lady, legfeljebb helyesen, a gentleman azonban általában jól öltözködik. Carlyle híres könyvében rögzítette meg az öltözködés filozófiáját. Ilyen könyv elképzelhetetlen a kontinensen, különösen Franciaországban, ahol tetszelegve hirdetik, hogy nem a ruha teszi az embert. Az angol gentleman, el ne felejtjük, tiszteltetelmőt férfiú s aki rosszul öltözködik, az nem tiszteli önmagát.

A gentleman igen szigorúan veszi kötelességét, minden kötelességét: Isten, a felebarát és önmaga iránt. A gentleman vezére a kötelesség és kódexét a Bibliában találja meg. Természetesen vannak gentlemanek, akik híjjával vannak a bibliai és evangéliumi erkölcsnek. Az angol képmutatás kedves témája az öt világrész nem angol moralistáinak. Mégis bizonyos, hogy az átlagos angol gentleman ragaszkodása a Bibliához az erkölcsiség és illendőség szilárd alapját adja az angol életnek.

Az a kötelesség, hogy méltóságát megőrizze, arra kényszeríti a gentlemant, hogy a nagy indulatok óráiban a szenvtelenség álarcát öltse fel. Nem szabad elárulnia sem testi, sem lelki szenvedését. Különösen tilos a nyilvános érzélgés!

— **IDŐJÁRÁS:** Délnyugati szél, nedves, ködös idő várható.

— **Változások a diplomáciai karban.** Bucurestiből jelentik: Királyi rendelettel Vasile Stoicat Ankarába, Radu Djuvarat Athénbe nagyköveteleknek, Radu Crutescut meghatalmazott miniszternek nevezték ki.

— **Egyiptom ezer ágyút rendelt Csehszlovákiában.** Kairóból jelentik: Egyiptom kormánya ezer ágyút rendelt Csehszlovákiában, amelynek ellenértékét már ki is fizette és az ágyúkat 10 hónap alatt kell leszállítani. Gort tábornok, az angol nagyvezérkar főnökének egyiptomi látogatása után elhatározták a katonai szempontokból fontos utak kijavítását.

Február 26
Vasárnap
Margit, Sándor,
Portiúre

1802. február 26-án született Hugo Viktor francia regényíró. Legnevezetesebb munkái A notredamei toronyőr és a Nyomorultak.

1857. február 26-án született Bárd Miklós költő, akinek családi neve Leveledi Kozma Ferenc. Elvégezte a budapesti műegyetemet, majd huszártsízt lett. A költészettel már műegyetemi hallgató korában kezdett foglalkozni. Erzelmes versei hamarosan nagy figyelmet keltettek. Több kötet verse jelent meg. A Kisfaludy Társaság tagjai közé választotta.

1902. február 26-án halt meg Szigeti József színész és zineműri. Kiváló jellemszínész volt és művészetében férfias erő és humor nyilvánult meg. Mint színműri a népies iránynak hódolt. Több darabja ma is műsoron van. Nevezetesebb népszínművei: A vén bakancsos és fia, a huszár, Viola, Csizmadia, mint kísértet, Szerelem és örökeg, Rang és mód, A szép juhász.

Február 27
Hétfő
Gábor, Ákos,
Prokonia Leander

1843. február 27-én született Fraknoi Vilmos történetíró. Teológiát végzett, majd a pesti egyetemen bölcsészettét hallgató. Már abban az időben tünt fel történeti munkáival. Különösen a Hunyadiak korával foglalkozott. Erdemeli elismerésűl címzetes püspök, az Akadémia és a Kisfaludy Társaság tagja lett.

1865. február 27-én halt meg Drezdában Jósika Miklós báró regényíró. Iskoláit Kolozsvárott végezte, majd katonáskodott. Hosszabb időt töltött Párisban és Bécsben. Első regénye Abafi címmel 1836-ban jelent meg Pesten és egy csapásra meghódította az olvasóközönséget. Az Akadémia és a Kisfaludy Társaság nyomban beválasztották tagjaik sorába. Majd következtek Zólyomi, Könyelműiek, A csehek Magyarországon és más regényei. A szabadságharcban folytatott politikája miatt az osztrák önkény elől külföldre menekült és előbb Brüsszelben, majd Drezdában élt. Külföldön is sok regényt írt, amelyek mind igen olvasottak voltak. Munkáival nagy hatással volt a magyar történeti regény fejlődésére

— **Amerikai filmvállalatok bojkott-mozgalma Németország ellen.** Newyorkból jelentik: Ötvenhat filmvállalat igazgatóiból, írókból és művészekből álló bizottság Newyorkban megbeszélést tartott annak a tervnek a megvalósítása érdekében, hogy Newyork államban ötmillió aláírást gyűjtenek össze a német árucikkek bojkottálására. Ez a szervezet az Egyesült Államok 24 városában albizottságokat állított fel.

— **A VÉGVÁRI REFORMATUS EGYHAZI DALKÖR MŰKEDVELŐI** a napokban igen szép sikerrel mutatták be „A vén gazember”-t, Mikszáth regényéből átdolgozott színdarabot. Az egyes szerepeket kitűnően alakították: Karkus Bözsi, Juhász Baba, Leózné, Bujdosóné, Csász L., Lehocz M., Müller V., Knöbl A., Tóth J., Kies Gy., Szabó A., Karkus L., Kádár A., Balogh L., Lehocz J., Karszú J. Az előadást gondosan és sikerrel Korsós Péter rendezte.

— **Aludtak az égő házban.** Cernautiból jelentik: Halálösvegi tüzszerencsétlenség áldozata lett a Hotin megyei Coteala községben egy asszony és ennek 11 esztendő leánya. Credinta Vera 40 éves paraszt asszony házában a késő éjszakai órákban tűz keletkezett. Az anya és leánya ekkor már aludtak és csak a szomszédok kiabálására ébredtek fel. Közben azonban az épületet valóságos lángtenger vette körül és a két szerencsétlen teremtés már sem az ajtón, sem pedig az ablakon nem tudott az égő házból kimenekülni. A tűz elfojtása után csak megszenesedett holttestüket találták meg.

— **AZ EMÉSZTŐSZERVEK MEGBÉTEGÉSEINEK KEZELÉSÉNÉL** reggel éhgyomorra egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűviz abszolút megbízható hashajtó, amelynek hatása igen kellemes. Kérdezze meg orvosát.

— **Elkészült az első óriási méretű óceáni személyesített repülőgép.** Baltimoreból jelentik: Az az óriási hidropán, amely az óceánon át való személyforgalmat fogja lebonyolítani. Kaliforniából Baltimoreba érkezett. A hidropánt március 3-án Rooseveltné a Yankee Clipper névre fogja megkeresztelni. Gray kapitány, aki a repülőgépet próbautjain vezette, kijelentette, hogy a teljesítményekkel meg van elégedve, mert óránként 275 kilométer sebességet ért el. Az óriási gépet négy, egyenkint 1500 lóerős motor hajtja. A szárnytavolsága 46 méter, a gép hossza 33 méter és teljesítménye 6840 kilométer. A hidropán belseje kétemeletes, amelyek közül az egyik 74 utas rendelkezésére áll a legnagyobb luxussal berendezve, a másik emelet a személyzet és a csomagok elhelyezésére szolgál.

BUTOR modelleinket a szezon végétével nagyon olcsón árúszítjuk:

INTERIOR

Mobile moderne III. Bu'ev. Carol I. em. Tel. 21-54

(—) **NEMZETGYALÁZÁSÉRT ELITÉLT HETVENHÁROM ÉVES HAZMESTER.** 1937. június 20-án éjszaka az egyik belvárosi házban, amelynek Tamás József a házmestere, vidám és hangos mulatozás volt. A mulatság színhelye az egyik emeleti lakás volt. Reggel Tamás József házmester beszélgetni kezdett egy cselédleánnyal és rosszul állt fejezte ki a hangos mulatozás miatt. Közben azonban olyan kijelentéseket is tett, amelyek miatt a ház egyik lakójának feljelentésére a román nemzet megsértéséért eljárás indult meg ellene. Tamás József a temesvári katonai törvényszék elé került, amely tegnap ítélezte le. Védelmében Radulescu Victor dr. ügyvéd jelent meg a tárgyaláson, aki lendületes beszédben igyekezett a súlyos vádat enyhíteni. Ervései alapján a katonai törvényszék figyelembe vette az enyhítő körülményeket és a hetvenhárom éves vádlottat kétezer lei pénzbüntetéssel sújtotta.

— **Ötven kínai repülő lőttek le.** Tokióból jelentik: Lancescu helység felett nagyarányú bojkott harc fejlődött ki, amelyek során — miként a japánok jelentik — 50 kínai repülőgépet lőttek le és 20-at a repülőtéren megsemmisítettek.

GHELMERGEANU miniszter

(—) **A NAPKÖZI GYERMEKOTTHON MŰKÖDÉSE.** Tieran Emil dr. főpolgármester az elmúlt napokban sorra meglátogatta az egyes városrészekben működő napközi gyermekotthonokat. Az otthonokban egész napon át tartózkodnak munkába járó anyák kis gyermekei, akiket ott felügyelnek és élelemmel is ellátják őket. Az otthonokban a legnagyobb rend és tisztaság van és éppen erre való tekintettel kívánatos volna, hogy a gyárakba járó szülők nagyobb mértékben vegyék igénybe a napközi gyermekotthonokat annál is inkább, mert ott a gyermekekért semmi díjat nem kell fizetni és biztosak felőle, hogy az apróságok nincsenek felügyelet és kellő gondozás nélkül.

Az izmok edzésére Diana sóborszesz be-dörzslés nélkülözhetetlen.

(—) **A TEMESVÁRI UJSÁGÍRÓK CÉHÉNEK** a harmadik sajtótája, szerdán, március 1-én este 9 órakor az Ujságíróklub emeleti termeiben lesz. Előadó Bancaulescu Ioan szerkesztő. Az előadás után műsor: operariák és dalok, szólótánc és zene.

(—) **A MAGYAR DALÁRDA PRÓBÁI.** A Magyar Dalárda elnöksége közli működő tagjaival, hogy a dalárda rendszeres próbái újból megkezdődnek a szokott időben, vagyis szerdán és pénteken este 9 órakor a Valkay-féle tánciskola helyiségében I. Piata Unirii 3 szám alatt. Első próba március elején, szerdán este, melyre az összes működő tagok feltétlen megjelenését kéri az Elnökség.

— **ELMARAD AZ IDEI MONAKÓI NAGY NEMZETKÖZI AUTÓVERSENY.** Párisból jelentik: Az Auto című lap azt a szenzációs hírt közli, hogy a monakói nagy autóverseny, amelynek időpontját április 16-ban állapították meg és amit eddig minden évben megtartottak, az idén elmarad. Ebben a versenyben nagy számmal vettek részt, a külföldi vezetők, akiknek egy része idén nem hajlandó startolni. A rendezőség ugyanis arra való hivatkozással, hogy a jelenlegi körülmények mellett nem biztos, hogy miként a múltban, számítani lehet az összes résztvevőkre, ellátott a verseny megrendezéséről. Ezt a határozatot azért kellett meghozni, mert bár a két nagy német autógyár benevezése biztosítva volt, az olasz cégek részvételére nem lehetett számítani.

Hétfőn csak a közhivatalok és iskolák tartanak ünnepi szünetet

Közöltük tegnap a hétfői ünnepre vonatkozó munkaszüneti rendelkezéseket. E szerint február 27-én általános munkaszünetet rendeltek el és a munkaügyi felügyelőség a fővárosból nyert értesülés alapján ilyen értelemben értesítette a kerékeskedelmi és iparkamarát. Ez az intézkedés most megváltozott és amint a félhivatalos Rador távirati iroda is közli,

február huszonehetedikén az üzletekben, irodákban és gyárakban folyik a munka, szünet csak az iskolákban és a közhivatalokban lesz.

Ennek nyomán érdeklődtünk a munkaügyi felügyelőségénél, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a hétfői munkaszünetre vonatkozó intézkedéseket visszavonták és hétfőn rendszeren folyik a munka. A közhivatalok és iskolák szünete természetesen megmarad.

A KÖZHIVATALOK SZÜNETE MIATT — DACÁRA A FELFÜGGESZTETT MUNKASZÜNETNEK — A „DÉLI HÍRLAP” LEGKÖZELLEBBI SZÁMA CSAK SZERDÁN REGGEL, A RENDES IDŐBEN JELENHET MEG.

(—) SZEGÉNYEK SEGÉLYEZÉSE. Megírjuk, hogy Tieran Emil dr. főpolgármester személyesen vizsgálja meg a város által rendszeresen segélyezett szegények ügyét. Ugy találta, hogy egyes szegények havonta mindössze nyolcvan lejt, mások négyszáz lejt, vagy némelyek még ennél is magasabb összeget kapnak. A főpolgármester elhatározta, hogy ezentul a város által havi segélyben részesülők támogatása legkevesebb kétszáz lejt lesz, de háromszáznál nem lesz magasabb. Ezzel nemcsak azt akarja elérni, hogy megszűnjön a nyolcvan lejes jelentéktelen havi segély-összegek, hanem azt is, hogy a város több szegényt segíthessen, mint eddig. A havi segélyes városi szegények ezenkívül a városi népkonyhákban ingyenes ebédet is kapnak.

(—) Eljegyzés. Kovács Ernő dr. nőorvos, a temesvári ifjú orvosi nemzedék rokonszenves és közismert tagja, tegnap eljegyezte Gross Margit úrhölgyet, Gross Simon temesvári fűszer-nyagkereskedő hájas leányát.

— A LÉTERT VALÓ KÜZDELEMBEN gyakran hathatós segítségére van a dolgozó egyéneknek egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűviz reggel éhgyomorra bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Kérdezze meg orvosát!

(—) KÉSZÜL A VÁROSI KÖLTSEGVETÉS. Temesvár város költségvetése most van készülében. Tieran Emil dr. főpolgármester jelenleg tanulmányozza az egyes ügyosztályok és városi vállalatok költségvetési tervezetét. Disela Pavel pénzügyi tanácsnok jelenleg Bucarestben tartózkodik, ahol a belügyminisztériumban és a pénzügyminisztériumban tárgyalásokat folytat a költségvetéssel kapcsolatosan. Szerdán visszatér Temesvárra és Tieran dr. főpolgármesterrel és az osztályfőnökökkel együtt megkezdődik a költségvetés végleges összeállítás. A költségvetést március második felében bemutatják jóváhagyás végett a belügyminisztériumnak. Az új költségvetés április elsején lép hatályba.

(—) UNITÁRIUS ISTENTISZTELET. Az unitárius egyházokosság ma délután fél öt órai kezdettel az evangélikus templomban istentiszteletet tart.

— NEGYEDMILLIÓ ZSIDÓ HAGYTA EL NÉMETORSZÁGOT. Berlinből jelentik: Jól informált helyről származó és hivatalosnak tekinthető jelentés szerint 1938 novemberéig mintegy 140 ezer zsidó hagyta el a Harmadik Birodalom területét. Ettől az időtől kezdve máig újabb 100 ezer emigráns vándorolt ki, akiknek nagyrésze ugyancsak zsidó volt. A kivándorlók különösen az Egyesült Államokban, Dél-amerikában, Franciaországban, Angliában, Belgiumban, Hollandiában, Svájcban és Kínában telepedtek le.

— HÁROMEZER OLASZ HAGYJA EL FRANCIAORSZÁGOT. Rómából jelentik: A Messagero értesülése szerint a közeljövőben mintegy háromezer olasz állampolgár hagyja el véglegesen Franciaországot és tér vissza Olaszországba. Ezek már huzamosabb ideje telepedtek meg Franciaország területén. Hasonlóképpen 500 olasz tér vissza Korszikából az anyaországba.

Mozi

M Ű S O R:

VASÁRNAP ÉS HÉTFŐ

APOLLÓ: Az álarcos ember (angol film) II. rész.

ATLANTIC: A véres gyönyögt (angol film) és Kalózok saszony (német film).

CAPITOL: Újvilág hajnalán (angol film).

RIVOLI: A vakmerő (német film).

SCALA: Emberek, állatok, szencziók (német film).

— MÁRCIUS 31-IG BE KELL FEJEZNI AZ ALLAMPOLGÁRSÁGI PEREKET. Bucarestből jelentik: Tekintettel arra, hogy különböző okok folytán számos romániai lakos állampolgárságát, a bíróságok még nem tudták felülvizsgálni, az igazságügyi minisztérium közzétette az igazságtétel intézett a törvényszékekhez, amelyek felkészültek, hogy a felülvizsgálatokat március 31-ig feltétlenül fejezzék be.

— SZERVEZIK A ZSIDÓ KIVÁNDORLÁS ELŐSEGÍTÉSÉT. Bucarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium közli, hogy a romániai zsidó kivándorlás megkönnyítése érdekében a közeljövőben nagy bizottság alakul, amelyben valamennyi cionista, nem cionista, zsidó kulturális és jótékonyági egyesületek képviseltetik magukat. Ennek a hivatalos bizottságnak megalakulásáig az esetleges adakozókat felkérlik, hogy jótékonykodásaikat fűgessék fel. A régebben elismerő cionista és nem cionista, valamint a megalkulandó nagy bizottságon kívül mások számára szigorúan tilos erre a célra gyűjteni. A kivándorlást elősegítő nagybizottság az ország minden részében fiókokat állít fel.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Zoltán Bernát, Zoltán Hermann, Gheorghin Monica Victoria, Cosma Estera.

— TIZENEGYÉVES GYILKOS. Râmnicul Vâlceából jelentik: Egy elhagyott kútban 9 éves kisleány holttestét találták meg és az volt a gyanú, hogy a kisleány, egyik barátjáné, a 11 éves Adriana Teodorescu dobta a kútba. Mindkét gyermek árva volt. A vizsgálat során Adriana Teodorescu a legnagyobb cinizmussal bevallotta, hogy ő gyilkolta meg barátjánét, mert az elrontotta szánkját. Miután hipnotikus befolyást gyakorolt barátjára, odavezette a kúthoz és ráparancsolt, hogy vetkőzzön le és ugorjon a kútba. A kisleány kérte, hogy bocsásson meg neki, de miután ő hajthatatlan volt, engedelmességet a parancsokat, levetkőzött és a mélységbe vetette magát.

Esernyővel táncolják a „chamberlain”-et

Az Angriff támadása a híres esernyő ellen

Két külföldi jelentés is foglalkozik Chamberlain világhírű esernyőjével. Mint Rouenből jelentik, egy ottani balon új táncot mutatnak be. Neve: „chamberlain”. A következőképpen járják:

Mialatt a zenekar onestepet játszik és a párok táncolnak, egy tancos jobbkarjára akasztott esernyővel sétál közöttük. Az esernyős ember kivánszt egy táncosnőt s úgy rabolja el lovagjától, hogy ez utóbbinak a karjába akasztja az esernyőt és maga táncaperdül a hölgygel. Az új esernyős hasonlóképpen cselekszik.

A „chamberlainé”-nek valószínűleg igen nagy jövője van, máris terbe vetik, hogy Párisban is táncolni fogják.

A másik hír: berlini jelentés szerint az Angriff támadást intéz Chamberlain esernyője ellen.

— Egy idő óta sok szó esik az újságokban egy esernyőről — írja az Angriff. — Az az esernyő ez, amelyet Chamberlain angol miniszterelnök állította Müncheni megérkezésekor hordott. A dolog egy esernyőkiállításról kezdődött, amelyen Chamberlain úr esernyőjét is be akarták mutatni. Azóta ez az esernyő úgy látszik a békegalumbával akar versenyre kelni.

— Chamberlain úr Münchenben valószínűleg hordott esernyőt. A legtöbb újságról, aki közvetlen közelből látta, nem tűnt fel a dolog. Hiszen esős napokon sokan hordanak esernyőt. Hogy történik hát, hogy éppen Chamberlain „békeesernyője” él a rossz időt?

— München óta az angol világgpropaganda egészen ügyesen operál Chamberlain békenyőjével. Az esernyő nagyon alkalmas, hogy erről beszéljenek anélkül, hogy megemléskés... Esernyője alatt, mint a müncheni békeoper, vonul be Chamberlain úr a kor történetébe...

A Katolikus Népszövetség gátaljai tagozatának lelkes munkája

A Katolikus Népszövetség gátaljai tagozata igen lelkes kulturmunkát végez és — mint már közöltük — sikerült rendezésekkel felel meg hivatásának. Balog István segédlelkész és Rác István rendezésében a tagozat műkedvelő-gárdája nagy sikerrel mutatta be a Falurossza című népszínművet, legutóbb pedig estély volt a katolikus otthonban, amely alkalommal Balog István gazdag műsorral lepte meg a közönséget. Rigó Sándor esperes és Mischenko József nagyszámú plébános beszédeket mondtak, majd énekművek és szavaltatok következtek. Farsang alatt vidám bálait is rendeztek a Kopornai-féle teremben. Tizennyolc táncos pár magyar viseletben vonult be Rác Kálmán zenekarának hangjai mellett a szépen feldíszített terembe, majd kezdetét vette a csárdás, táncra perdült fiatalöreg egyaránt és reggelig állott a bál. A rendezés Csapó Péter és a Katolikus Népszövetség választmányának érdeme. A felvonuló párok voltak: Menyhárt József—Vizhány Agnes, Csapó Ferenc—Kiss Erzsébet, Rác József—Somodi Vera, Nász József—Csapó Katica, Kocsis János—Csörgő Agnes, Nász Ferenc—Tóth Julis, Molnár József—Galbács Maris, Magyar Mihály—Horváth Julis, Hervi István—Bence Maris, Kopornyai József—Gilezani Julis, Komlósi József—Sánta Rózi, Apró Pál—Molnár Maris, Csapó József—Salgári Julis, Dobó András—Velicsek Julis, Nász István—Pataki Rózi, Suhajda János—Juhász Rózi, Endrődi György—Orendi Ilonka, Búbos Pál—Márton Anna.

— KIVÉGEZTEK EGY GYERMEKRABLÓ GANGSZTERT. Newyorkból jelentik: Raiforban (Florida állam) villamoszékben kivégezték Macal Franklint, aki 1937-ben elrabolta és meggyilkolta James Cash ismert amerikai petroléumkirály 5 éves gyermekét. Az eset annak idején az Egyesült Államokban nagy felháborodást keltett.

(—) KÖZGYŰLÉSEK. Ma, vasárnap kilenc órakor a vsúti nyugdíjasok temetkezési segélyegylete a Forgács-teremben, délelőtt tíz órakor a háztulajdonosok egyesülete a Lloyd termében, délelőtt tizenegy órakor a Gyárvárosi Római Katolikus Ifjúsági Egyesület a Bonilla utca 7. szám alatti helyiségben és délután három órakor a rónáci Haladó-kör a Szeles-féle vendéglőben évi közgyűlést tart

GYÓGYSZERTARAK ÉJJEI SZOLGÁLATA:

Vasárnap, február 26-án a szolgálati beosztás a következő:

A I. kerületben a 10 Mai utcában levő Blumberg gyógyszerár.

A II. kerületben a Traian téren levő Kigyó gyógyszerár.

A III. kerületben a Miron Costin utcában levő Merker gyógyszerár.

A IV. kerületben a Preyer utcában levő Ungvári gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Hétfőn, február 27-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Unirii téren levő Weisz gyógyszerár.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszerár és a Sefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszerár.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerár.

A IV. kerületben a Vacerascu utcában levő Braun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Kedden, február 28-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Sft. Ioan utcában levő Irgalmasok gyógyszerára.

A II. kerületben a Stefan cel Mare uton levő Jahner R. gyógyszerár.

A III. kerületben a Carol uton levő Mária gyógyszerár.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

— KINEVEZÉSEK A NEMZETI UJJASZU-
LETES FRONTJA VEZETŐSÉGEBE. *Bucaresti-*
ből jelentik: A február 25-én megjelent 875 számú
királyi kézirat alapján A. C. Cuzat és Istrate Mi-
csut a Nemzeti Ujjászületés Frontja értelmiségi al-
osztályának vezetőségébe tagként kinevezték.

(—) A városi járásbíróság új vezetője hi-
vatalában. Rusalin Ion dr., a temesvári városi já-
rásbíróság vezetője, aki azelőtt Nagyszentmiklós-
son teljesített szolgálatot, tegnap átvette hivata-
lát. Az új vezető járásbíró tisztelő látogatást
tett Poparlan Alexandru táblabíró, törvényszéki
főelnöknel és Dimitrescu Emil ítélőtáblai főel-
nöknel. Rusalin Ion dr. lugosi származású, aki a
bánsági viszonyokat és nyelveket ismeri és ed-
digi bírói működésével már jó hírnevet szerzett
magának.

(—) Németh Kálmán gyásza. Súlyos csapás
érte Németh Kálmán aradi katolikus igazgató-
helyettes tanítót, a megszünt Magyar Párt bán-
sági tagozata volt alelnökét. Édesanyja, özvegy
Németh Györgyné, született Ajtay-Gáspáry Ana,
75 éves korában, Bontila-ucca 2. szám alatti
lakásán meghalt. Temetése ma, vasárnap dél-
után négy órakor megy végbe a gyárvárosi tem-
ető kapornájából.

(—) Adományok. A volt tanítónő javára
tegnap a Déli Hírlap kiadóhivatalába a követke-
ző adományok érkeztek: egy földije 100 lei, dr.
K. F.-né 100 lei. Az adományokat rendeltetésük
helyére juttatjuk.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Kiss Imre
János három hónapos, Kerekes István huszonny-
napos, Kühn János hetvenöt éves kőműves, Carparici
Ioan tizenhat éves inas, Schneider Helmut nyolcvan-
egy éves földműves.

(—) A Filharmónia dalegyület közgyűlése
hétfn. e hó 27-én, este 9 órakor lesz a Zenélő-
óra vendéglő helyiségében.

(—) Negra Victor nyugalmazott ezredes a
kalapgyár igazgatója. A temesvári kalapgyár
részenyártársaság Negra Victor nyugalmazott
ezredes, a tarsadalom közbecsült tagját, a vál-
alati igazgatójává nevezte ki.

(—) Özvegy Zikeli Mihályné meghalt. Öz-
vegy Zikeli Mihályné, született Schnabl Auguszt-
ta, 62 éves korában, hosszas szenvedés után, er-
zsébetvárosi, T. Cipariu-ucca 11. szám alatti la-
kásán meghalt. Az elhunyt férje alig egy év
előtt halt meg és özvegye most követte a sír-
ba. Halálát gyászolja öreg édesanyja, két fia,
Zikeli Mihály és Zikeli Erich, nővérei és fiverei,
valamint kiterjedt rokonság. Temetése ma, va-
sárnap, délután négy órakor lesz az evangélikus
egyház szertartása szerint az erzsébetvárosi tem-
ető kapornájából.

(—) A Harmonia dalegyület közgyűlése febr-
uár 28-án, kedden este 9 órakor lesz a Szlavik-
féle vendéglőben (Blaskovics-telep, Gemi-u. 2.),
melyre az egyesület alapító- és pártoló tagjait,
valamint barátait tisztelettel meghívják.

(—) A véletlenül elsült puská megölt egy
legényt. Gheorghe David 51 éves, Szirbó köz-
ségbeni erdőőr az elmúlt évben, február 10-én
Luchescu Nicolae 19 éves legény segítségével
az erdőben kitért fátörzseket fűrészelt el. A
mikor befejezték a munkát, elindultak a község
felé. Gheorghe David balvállán a vadászfegyver-
rel vitte, amelynek csőve előre irányult, míg
jobbkezében egy fűrészt tartott. Utközben a fűrészt
beleakadt az útszéli cserjésbe. Az erdőőr lehajolt,
hogy a fűrészt kiszabadítsa a cserjésből, de köz-
ben a fegyver ravasza beleakadt egy ágba és a
töltött fegyver eldőrdült. A lövés az erdőőr előtt
haladó Luchescut érte, aki a sérülés következté-
ből okozott emberölés miatt indult meg az eljá-
rás és a törvényszék tegnap két hónapi fogházra
ítélte.

(—) Aradi kereskedő halála. Plank Pál te-
kintélyes aradi kereskedő 72 éves korában Ara-
don elhunyt. Halálát fia, Plank Pál dr. temes-
vári ügyvéd, fivére, Plank Frigyes nyugalmazott
rendőrközmisztáros és kiterjedt rokonság gyászol-
ja. Temetése ma, vasárnap délután felöt órakor
megy végbe az aradi Pomenirea-temető halottas
házából.

— LEVERTEK EGY LAZADÁST MEXIKÓ-
BAN. *Mexikóból jelentik:* Mazaplan közelében, Sina-
lon faluban a lakosság fellázadt a fegyvert fogott
a hatóságok ellen. Több óráig tartó harc után a kor-
mány csapatai szétverték a lázadókat. A csapat ves-
tesége egy ezredes, egy őrnagy, egy hadnagy és hat
katonája volt, míg a lázadók 18 holttestet hagytak a
csatatéren.

— ELTÜNT EGY NÉMET REPÜLŐGÉP.
Berlinből jelentik: A Dalus nevű német repülőgép
amely földközti tengeri úton volt, szerencsétlenül járt.
A DNB jelentése szerint sem a gép, sem pedig a
vénységét nem lehetett megmenteni.

(—) Templomtelket kért a várostól az uni-
tárius egyház. A temesvári unitárius egyház ne-
vében Nagy Zoltán lelkes, László Aron és Dar-
kó Tibor presbiterek felkeresték Tieran Emil dr.
főpolgármestert. Előadták, hogy az unitárius
egyházközség templomot kíván építeni és erre a
célra ingyen telket kér a várostól. Tieran dr. fő-
polgármester szívesen fogadta a küldöttséget és
biztosította, hogy a kérelmet, amelyet írásban
is átvett, kedvezően fogja elintézni.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatal-
ban a következő mátkapárok kötötték házassá-
got: Cobilas Vasile munkás és Bozici Paraschi-
va, Kohn Sándor és Perényi Mária, Bunaciu Moi-
se munkás és Ciuliac Ana, Szász Lajos és Lő-
rinczy Erzsébet, Kovács András kereskedő és
Imre Jolán, Keller János fodrász és Wratny
Eleonóra.

(—) Elettűnt diák. Soma Manó, a karán-
sebesi líceum hetedik osztályának húszéves nö-
vendéke, golyót röpített mellébe és életveszélyes
sérülést szenvedett. Szülei internátusba akarták
elhelyezni és ezért kisérelte meg az öngyilkossá-
got. A lugosi kórházba szállították.

Kihülés helyett hó-korszak!

A Föld melegszik. Ez ugyan nem látszik
szenciós megállapításnak, így tavasz idején,
amikor kifelé gördül az öreg golyóbis a téből.
Pedig a tudományos megfigyelések a legkomo-
lyabban arra mutatnak, hogy

**a Földet körülvevő levegőburkok hőmérsék-
lete évek óta emelkedő irányt mutat.**

Ezen a téren a legértékesebb megfigyelése-
ket az Északi-sarkon lévő meteorológiai állomá-
sok szolgáltatják. Ugyanis az elmúlt húsz év
alatt az Északi-sarkon az orosz, angol és ame-
rikai kormányok körülbelül 60 darab megfigyelő-
állomást állítottak fel. Ezekre a meteorológiai
előőrökre főleg a repülés fejlődése miatt volt
nagy szükség. De ettől eltekintve, talán a leg-
érdekesebb korszakban született meg a rádió,
a mely lehetővé tette a sarki megfigyelőállomások
működését.

A tudományos világban régóta folynak vi-
ták és eldöntetlen elméleti harcok a körül, vajjon
a Föld kifelé tart-e a jégkorszakból, vagy pedig
egy újabb jégkorszak felé közeledik? Nos, az el-
mult hat esztendő megfigyelései arra engednek
következtetni, hogy a Földön egyre melegebb
lesz az éghajlat.

MELEGSZIK AZ ÉSZAKI-SARK

Különösen a sarki tájakon tettek ezirány-
ban meglepő észleleteket. Most számolt be nem-
régiben Berg moszkvai egyetemi tanár az Észa-
ki-sark szemmel látható felmelegedéséről. E tu-
dományos értekezésből kitűnik, hogy

A trópusokon egyre melegebb lesz!

De itt van a Mezen nevű kis szibériai vá-
ros esete, amelynek átlagos hőmérséklete na-
gyon is emelkedett. Szinte

**annyira, hogy már megváltoztatta a vá-
ros lakóinak hétköznapi életét.**

Égész pontosan kiszámították, hogy a várostól
az úrvnevezett jéghegy hatvan kilométerrel
eltolódott. Mezen városában egészen 1921-ig
az év bármely szakaszában, ha földmunkát akar-
tak végezni, sziklakeményre fagyott talajjal
kell dolgozni. Most három olyan hónapja van az
esztendőnek, amelyben épp oly nyugodtan ás-
hatnak a földben, mint bármely meleg éghajlat
alatt.

Az egyre fokozódó felmelegedés azonban
nemcsak az Északi sarkon, a kimondott jéges
vidékeken tapasztalható, hanem a trópusi vi-
dékeken is. Az átlagos hőmérséklet emelkedett
Európa valamennyi országában, Északameriká-
ban és az Eszaki-amerikai alatti vidékeken szintén.
Így Santiago-Chilében, Buenos Airesben, azután
a trópusi nagy szigeteken: Jávában és Bor-
neóban. Sainos, a Déli-sarkra vonatkozólag nin-
csenek megbízható megfigyelések, illetve, amit
eddig tettek, azt nem dolgozták fel.

Természetesen megindultak a találgatások,
vajjon mi okozhatja ezt az általános tavasz-
odást? Maga a föld melegedik-e, vagy a levegő-
rétegben történt elváltozás s így ellenállása a Nap
sugarairaival szemben gyengült?

MEGVÁLTOZOTT A FÖLD TENGELE- NEK ÁLLÁSA?

Nagyon sokan a Golfáramlat eltéréseivel
akarják megmagyarázni az átlagos hőmérséklet
emelkedését.

De ez téves feltevés, ugyanis a Golf-áramlat
hatása legfeljebb az Északi-sark környékén
okozhat éghajlati elváltozást. De úgyszólván

Grönland keleti határán a jégtakaró 1936.
nyarán egészen a hetvenkettedik folig el-
olvadt.

Erre emberemlékezet óta nem volt példa. Ebben
az évben ugyancsak Szentpéterváron a június
és július hónapok páratlanul langyosak voltak.
De itt van a kis Knipovics nevű orosz sark-
kutató hajójának a hajózás történetében párat-
lan teljesítménye, amelyhez igazán csakis az eny-
hülő időjárás segítette. 1932-ben ez a hajó telje-
sen szabad vizen megkerülte a Ferenc József
földet, amit a régi sarkkutatók képtelenek tar-
tottak. De ugyanebben az esztendőben a Sibi-
riakov nevű orosz hajó megkerülte az egész
Északi földet, szintén teljesen jégmentes vizen.

1935-ben a Satko nevű hajó pedig a Novaja
Zemlja legészakibb csúcsától egészen az Északi
földig ment szabad vizen és a nyolcvenkettedik
fok negyvenkettedik percéig semiféle jéggel nem
találkozott. A sarki felmelegedést 1921. óta vala-
mennyi tudományos megfigyelés alátámasztja.
Igy a szibériai folyók később fagynak be és ko-
rábban dobják le a jégpáncéljukat. A növényzet
és az állatvilág kezd megváltozni és olyan ész-
aki határokiig terjed már, amire eddig nem volt
példa.

Többek között a növények előbb virágza-
nak és oly madarak ütnék tanyát ezeken a haj-
dan jéggel borított, kietlen tájakon, amelyeket
erre felé sohasem láttak.

A trópusokon egyre melegebb lesz!

semiféle befolyása nem lehet Indiára és a tró-
puskörnyéki szigeteket éghajlatának felmelege-
désére. Azt sem tudták bizonyosan megállapi-
tani, hogy az egyenlítő tájáról jövő Golf-áram-
lat az Északi-sarknál eltért-e évezredes irányá-
tól, vagy feljebb vette az utját? Tehát a Golf-
áramlattal való magyarázás egyrészt hibás,
másképp be nem bizonyított. Berg egyetemi ta-
nár szerint az egész tüneményben az a biztos,
hogy

**az egész földgolyó területén melegedés
irányzat mutatható ki.**

Nem megyünk egy újabb jégkorszak elébe,
hanem a biztos felmelegedés felé közelítünk.

MENNYI IDEIG TART A MELEGEDÉS?

Persze, senki sem tudja azt megjósolni,
hogy ez a meleg korszak milyen arányokig fej-
lődhetik és mennyi ideig tart. Éppugy lehet majd
évszázados az élettartama, mint évezredes. Azon-
ban ettől

**a néhány fokos átlagos hőmérséklet javu-
lástól több jót várhat az emberiség, mint
az összes duló politikai és tényleges hábo-
rúktól.**

Talán a harmadik, vagy negyedik generáció
megéri azt, hogy az Északi sarkon is megterem-
a zab, vagy a krumpli és Európa közönsős ré-
szén az üvegházakból kilép a palma, hogy he-
lyet foglaljon a természetben. A fenyő- és a
bükkfák elköltöznek távolabbi vidékekre. Szó-
val új növényzetet és állatvilágot kapna a Föld
minden tájéka. És mindez néhány fok melegtől
függ csupán.

De addig bizonyára még nagyon sok esz-
tendő mulik el és egyelőre reménykedjünk ab-
ban, hogy ez a szép februári tavaszi időjárás az
elkövetkezendő paradicsomi világnak az előfü-
tárja.

Mécs Alajos.

KÖZGAZDASÁG

Csak feltételesen vámmentesek az állam részére importált cikkek

Az országban is kapható árut nem lehet állami szállításhoz külföldről behozni

Az állam részére történő szállításoknál a minisztertanács naplóval rendszerint vám- és illetékmentességet biztosít. 1937—1938-ban

fél milliárd lejt tett ki az ekként be nem szedett vám és illeték,

sőt a most lezáródó pénzügyi évben ez az összeg kétszeresre emelkedett. Így voltaképpen az állam többet fizetett — közvetett úton — az áruért, mint amennyi az árlejtségi ár volt. Mutatkozott még egy érdekes jelenség és pedig, hogy a vámmentesek által egyszerre olyan áruk is behozhatóak lettek, amelyekbe bőséges ipari termelés van az országban és olcsóbban kaphatók belföldön, mint a vámmal megterhelt kül-

földi áru. Így vas, cement, kötél, táblaüveg, tégla, jött be az országba a különböző hatóságok részére és így

a belföldi ipar súlyos veszteséget szenvedett.

Ennek a visszas helyzetnek megszűnését jelenti az a rendelet törvény, amely már a törvényhozó tanács előtt fekszik és amely szerint

a minisztertanács csak rendkívül indokolt esetben adhat vámleszállítást

és mindenkor az ipari bizottság véleményét kéri ki arra nézve, hogy az áru kapható-e, vagy sem belföldi gyáraknál.

Temesvári cégjegyzési kérvényeket tárgyal legközelebb a működési engedélyt megadó bizottság

Az új cégjegyzési törvény értelmében, — mint ismeretes, — az egyes cégek működési engedélyt külön bizottság hivatott megadni. Ez a bizottság Ionescu Agricola táblabíró elnökléte alatt; a temesi helytartóság területén már megkezdte működését és legutóbb az aradi kereskedelmi és iparkamarától küldött: több cégjegyzési kérvényt tárgyalta. Ezek közül kettőt kiegészítés céljából visszaadott, mert nem voltak kellőképpen felszerelve. A jövő hét szombatián, március negyedikén a bizottság ismét ülést tart és ekkor számos temesvári cégjegyzési ügy kerül elbírálásra. A szombati ülés a következők cégjegyzési

kérvényét tárgyalja: Filip Viktor import-export, képviselőt és kereskedelmi ügynökség, Branca Vasilie sörlerakot, Neagru Elisabeta ital nélküli bodega, Martin János kerékpár és varrógép, villamosági tárgyak. Ezek mind temesváriak, továbbá sorra kerül Fuchs Péter varjasi lakos kérelme reglár- és eladási hely felállítására érdekében. Tárgyalja ezenkívül a bizottság Nicolescu Elena aradi és Zimmermann János kurticsi lakosok cégjegyzési kérvényét is, akiket a legutóbbi ülésen kérvényük megfelelő kiegészítésre szólítottak fel. Összesen hét; kérvény kerül szombaton tárgyalásra.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület közleménye

Az első lépésekről a haladás útján

„Tegyen ki-ki jót s műveljen derékast, mennyire ereje enged!”
(Széchenyi: Hittel).

Amikor az egyszerű viszonyok között élő fauzai gazdaember előadások, tanfolyamok, olvasmányok révén először kezd betekintést nyerni a gazdasági tudományok világába, az a veszély fenyegeti, hogy — a közmondást megfordítva — nem látja a fát az erdő föl. A korszerű gazdasági tudomány olyan sok változást, újítást, befektetést javasol, olyan sok új teendőt akaszt látszólag a munkával amúgy is laposan megterhelt gazdaember nyakába, olyan sok új kiadással kívánna sovány erszényét igénybevenni, hogy a legtöbben meghökkennek s egyet legyintve, kijelentik, hogy mindez az uraknak való, akiknek még van pénzük a befektetésre, munkaszámításra s van idejük a korszerű tanítások számontartására és az elvégzendő újfajta munkák elrendelésére.

Olyan ez a megrökönyödött állapota a haladás útjának elején álló gazdaembernek, mint ha egy fávágó egy nagy erdő szélére érve, megvakarná a füle tövét és sópáncolni kezdne, hogy ugyan miképpen várhatná ki ő, gyenge kis ember, ezt a hatalmas rengeteget?

Talán meg is fordulna és dolga végezten hazamenne, ha jobbik esze nem világosítaná fel, hogy neki nem az erdőt kell kivágnia, hanem egyes fákat és most csak azt kell elhatároznia, hogy melyik fába vágja bele először a fejszéjét a sok közül?

A haladás útjára lépő gazdának is ennek az első fának a kiválasztása okoz legtöbb fejtörést. De ennek a kiválasztásnak az újítások sorrendjének is megvan a maga tudománya, amely megbízható útmutatást ad az újítások sorrendje tekintetében. A következőkben néhány ilyen útmutatást adunk azoknak a gazdatársainknak, akik elszánták magukat arra, hogy munkájukat, értelmüket és akaratukat egy szebb jövő szolgálatába állítsák.

Mindenekelőtt ne aprózzuk el erőnket és időnket. Aki sokat markol, keveset fog. Inkább kevesebb dolggal foglalkozzunk teljes odaadással és szakszerűséggel, mint többfélével nyugtalanul kapkodva és felületességgel. Inkább kisebb területen való álkodjunk jó felszereléssel és belterjesebb módszerekkel, mint nagyobbban gyengébb állatokkal, keve-

sebb trágyával, tökéletlenebb talajművelő eszközökkel. Több hasznunk lesz kevesebb, de gyorsan felnevelünk, felhizlalt, jól tartott állatból, mint kétszerannyiból, ha azoknak nem adjuk meg a szükséges takarmányt és gondozást.

Újításaink során először is azokat a teendőket valósítsuk meg, amelyek semmi, vagy csak kevés új munkát, kiadást okoznak. Ilyenek: vetésforgónknak átalakítására, hogy a gabona és kukorica mellett a szőlés takarmány növények és abraktakarmánynak szánt hüvelyesek is megtalálják a helyüket. Ilyen a nemesített fajtájú növények vetőmagjának beszerzése, amelyek vidékünkön beváltak. Az állattenyésztés terén ugyanilyen áldásos hatású lesz, ha gazdatársainkkal együtt kivívjuk, hogy községünk apaállatainak tenyésztése emelkedik. A tisztavérű tenyészállatokra kiadott pénz a legjobb befektetésnek közé tartozik.

Ahol még nem hántják meg a tarlót, ott hozzuk be ezt a fontos munkát olyanformán, hogy gazdatársainkkal összeállva, többvasú hántókat szerzünk be, amelyekkel a hántás játszva elvégezhető. Ahol a kukoricát még töltögetik, hagyják el ezt a fölösleges hibás szokást. Ahol csak kétszer kapálták a kukoricát, ott kapálják meg simán és alaposan háromszor. Ahol sok föld maradt szántatlanul művelés, amelynek tavaszi megmunkálása és további bővelése kétszeres munkába kerül és mégsem volt megfelelő, ott igyekezzenek az őszi szántások elvégezését valami úton-módon biztosítani. Ha saját igaerejük nem elegendő és nem tudnak segítséget kapni, akkor vessenek a terület egy részére lucernát, vagy tavaszi gabona közé löherét, amivel a felszántandó területet csökkenteni fogják.

Az a kis munka, amivel trágyakezelésünket szakszerűbbé tesszük, sokszorosan megtérül a trágya nagyobb hatásfokában.

Építkezéseink közben legyen gondunk a falak szigetelésére, a lakóház padlószintjének felemelésére, az összes épületek ablakainak kellő nagyságára, hogy ember, állat jól érezze magát bennük és örömmel legyen bennük ez élet és munka.

Amikor gépek beszerzésére gondolunk, mindig azokat a gépeket és eszközöket részesítsük elsőbbségben, amelyek nagy munkatorlódások idején tesznek nekünk hasznos szolgálatokat.

Téli szabad időnkben ne sajnáljuk sürűbben forgatni a szakkönyveket s hassunk oda, hogy gazdakörünk könyvtára gyarapodjék. Legyünk gazdasági egyesületünknek hűséges tagjai és szívelejűk meg az a sok jó tanácsot, amit az Erdélyi Gazda, az egyesület hivatalos lapja útján kapunk.

Ujabb érdekes határozatokat hozott a központi bélyegbizottság

A központi bélyegbizottság a konverziós törvénnyel kapcsolatban több érdekes határozatot hozott. Így: a konverziós törvény 52. szakasza szerint kötött egyezmények (bankokkal) bélyegilleték alá nem esnek. Tehát nem jön alkalmazásba a törvény 67. szakasza, amely szerint az „egyezségek” utáni illeték fele fizetendő. A bankokkal kötött egyezmény ugyanis nem képez új ügyletet, csak a régi összeg leszállítását és a lejáratú időpont elhalasztását jelenti.

A konverziós törvény az annak alkalmazását illető kérvényeket és eljárási beadványokat mentesíti a bélyegilleték alól. Ez — a központi bélyegbizottság legújabb határozata szerint — nem vonatkozik a váltókeresetekre, még akkor sem, ha a védekezés csak a konverziós jog fennforgására vonatkozik.

Ugyancsak most mondotta ki a bélyegbizottság, hogy nem minden mezőgazdasági termék esik a bélyegtörvény 14. szak. 17. pontja szerinti 1.4 százalékos vételi illeték alá, mivel a törvényben foglalt felsorolás nem példaszzerű, hanem kifejezett és kiterjesztően nem magyarázható. Ennek alapján a bizottság kimondta, hogy a háncsolt árpa (árpakása) nem esik illeték alá.

Árfolyamok, gabonaárak

SZOMBAT, FEBRUÁR 25.

A hivatalos devizárfolyamok a következők: (az első szám a vétel, a másik az eladást jelenti). Hollandia 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, lazi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is becsatlaltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, német márka 38—39, feár nélkül.

A bányai gabonapiacra a buza irányzata csendes és a tengeri irányzata lanya. Megfelelő kereset hiányában a piac üzletlenn. A piaci árak a következők: temesi buza 410, torontáli buza 420, tengeri 325, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 330, napraforgómag 370, tökmag 710, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkülönként.

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdabbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki: Palesztinai font, 30 százalékos szabadkvóta 1800—1840, angol font, 30 százalékos szabadkvóta 1780—1790, angol font 20 százalékos kvóta 1440—1450, angol font, 40 százalékos kvóta 1130—1140, holland forint, 30 százalékos szabadkvóta 202—204, dollár, 30 százalékos szabadkvóta 330—335, svájci frank, 30 százalékos kvóta 85—87, francia frank, 30 százalékos szabadkvóta 10.44, belgas (kliring) 60, belgas, 15 százalékos 61.50, svéd korona, 30 százalékos kvóta 94.

== Külföldi fonalból készült kesztyű után nincsen forgalmi adó. Az elmúlt év novemberében, dr. Solomon Iosif, a nagyváradi pénzügyigazgatóság főtisztviselője felülvizsgálatot tartott Csordás László nagyszalontai kesztyű- és inggyáros üzleti könyveiben és megállapította, hogy a gyár tulajdonosa 1934. óta nem fizet forgalmi adót az általa gyártott és forgalomba hozott kesztyűk után. Ezen az alapon dr. Solomon a cégre 818 ezer 406 lei bírságot rótt ki. Csordás László fellebbezéssel fordult a nagyváradi törvényszékhez, kérve a bírságolási jegyzőkönyv megsemmisítését és a bírság törlését. Az ügyben tegnap tartott tárgyaláson a Csordás cég ügyvédje előadta, hogy a gyár a pamutforgalmat külföldről hozza be az országba, azért a vámnál a fix taxát és az érték utáni hatszázalékos illetéket lefizeti, amely utóbbit tételben benn foglaltatik a pamut-fonalból készült gyártmányok forgalmi adója is. Az ügyvéd bemutatatta a törvényszék előtt a pénzügyminiszter 485144—1939 számú rendeletét, amely kimondja, hogy a külföldről importált pamutfonalból készült kesztyűk mentesek a forgalmi adó alól. A törvény ezek helyét adott Csordás László fellebbezésénél és törölte a bírságot.

== UJABB NYOLC VÁROSBAN MODERNE ZALJAK A TELEFON. A Telefonszolgálat tavasszal újabb munkakampányt kezd, miután a CFF telefonhálózatának modernizálását befejezte. Még ez évben nyolc kisebb városi telefonközpontot építenek újra és ha az automatkapcsolást nem is vezetik be mindenütt, a kapcsolási rendszert a legmodernebb alapokra helyezik. A telefonkészülékgyár most kapja új, amerikai gépeit és ezzel a termelést fokozni fogják.

Prof. GUSTI

— **MÁRCIUS ELSEJÉN LEJÁR A MALOM-LEIRÁSOK BEADÁSÁNAK HATÁRIDEJE.** A brassói pénzügyigazgatóság ezton hívja fel az összes kö-, vagy hengermalmok és kereskedelmi malmok tulajdonosait, hogy legkésőbb 1939. március elsejéig nyújtsák be a malom leírását (fisa descriptivă) ajánlott levélben, a következő címre: „Oficiul Central pt. Valorificarea Grăului”. București, Str. C. A. Rosetti Nr. 14. A leírást 5000 leitől 100 ezer leiz terjedő bírság terhe mellett akkor is be kell küldeni, ha azt 1937. évben egyszer már beadták.

— **A BOTFALUSI CUKORGYÁR RÉPASZERZŐDÉSEI.** Az országos répaszerződési törvény alapján a botfalusi cukorgyár az évi szerződések kötését megkezdte. A gyár répatételeinek legnagyobb szindikátusa között a megállapodás már létre is jött.

— **A KONVERZIÓS NYILATKOZATBÓL KIHAGYOTT HITELEZŐ KÖVETÉSE IS KONVERZIÓ ALÁ ESIK.** Öt évvel ezelőtt, a konverziós törvény életbeléptekor a 20 holdon felüli gazdáknak deklarációt kellett beadni, hogy a konverziót élvezhessék. A semmitözők egyesített tanácsa most abban a kérdésben döntött, hogy konverzió alá esik-e az a követelés, amely ebben a deklarációban nincsen említve? A semmitözők kimondotta, hogy az adós deklarációjából kiharadt hitelező követelése konverzió alá esik.

— **TEXTILGÉPGYÁR ALAKUL A FŐVÁROSBAN.** A textilgyárak fejlődése egyre sürgetőbbé teszi, hogy egyes textilgépekkel és elsősorban alkatrészeket az országban állítsanak elő. Az egyik fővárosi lap értesülése szerint megalkulóban van egy részvénytársaság, amelynek célja textilgépek előállítására.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: Félegyházi András

Ufányomlás tilos.

— Mert szeretném tudni, mit gondolnak rólam, a réten bolygó emberpárról.
— Ugyan mit gondolnának?
— Talán azt, amit mi rólok.
— Mit?
— Amit madame az imént mondott.
Madame d'Hiver makacsodott. Nem akart már visszaemlékezni szavaira.

— Én mondtam valamit rólok?
— Igen. Azt, hogy szerelmes lepkepár. És ha nekik rólok ugyanez a nézetük, akkor azt gondolják, hogy mi szerelmes emberpár vagyunk.

Ujra beállott közöttük a csend. És mentek egymás mellett tovább a virágos réten.

Azán szétfoszlott ez a káprázat.
Madame d'Hiver újra fekszedt arra, hogy kényelmes szállodai ágyában fekszik és azon töpreng, amit neki még csak nemrég a kivilágított és tánczenevel telített levegőjű teremben Limoujel elbeszél.

Nagyon érdekesnek, nagyon regényesnek találta az egész történetet. Ime, egy dúsgazdag fiatalember, aki önként a gíggelők életét éli, hogy alaposan megismerje őket.

Ámde, ami madame d'Hiver lelkét izgatta, nem is annyira maga a történet volt, mint az, hogy azt Limoujel éppen neki mondogatta meg. Hát olyan nagy hatással volt rá, hogy le kellett magáról az álcát dobni? Azonban mi volt ennek az indító oka?

— Talán belém szeretett, — adta meg a választ önmagának.
És akkor érezte, hogy újból elfogja az a forró-

— **„Átmeneti számlán“ kezelt tartozás is konverzió alá esik.** Egy aradmegyei földbirtokosnak két és félmillió váltóadóssága volt az egyik aradi banknál. A földbirtokos egy ízben 350 ezer leit fizetett le letétként a bankhoz az esedékes kamatok fedezetére. Időközben a bank a váltókat leszámítottatta a Nemzeti Banknál, amely a követelést peres uton be is hajtotta a földbirtokoson, aki felszólította az aradi bankot, hogy a letétbe helyezett 350 ezer leit fizesse vissza. Miután azonban 1934—35-ben életbe léptek a mezőgazdasági adósságok szanálására vonatkozó törvények, a bank kijelentette, hogy ez esetben is csak annyit hajlandó visszafizetni, mint amilyen mértékben általában megelte magát hitelezőivel szemben adósságai megtérítésére. A földbirtokos erre pert indított a 350 ezer lei erejéig a bank ellen. A törvényszék azonban keresetének csak részben adott helyet, azzal a megállapítással, hogy a banknak a hitelezőivel

kötött konverziós megállapodása erre az esetre is vonatkozik, tehát a 350 ezer leiből csupán a kialakított kvóta fizetendő vissza. A földbirtokos a táblához fellebbezett azzal az indoklással, hogy ez az összeg ugynevezett „átmeneti számlán“ szerepelt, tehát nem tartozott voltaképpen sem az aktívához, sem a passzívához. A konverziós törvény pedig kifejezetten az aktíváról és passzíváról intézkedik. A bank ebben az esetben nem tetépet kapott, hanem különleges, nem a bankügyletek sorába tartozó megbízatást, a melyre nem vonatkoztatható a konverziós megállapodás. A tábla döntésében elutasította felperes fellebbezését és a törvényszék ítéletét helyben hagyta. Megállapította a tábla, hogy az „átmeneti számla“ megjelölés jelen esetben voltaképpen könyvelési megkülönböztetést és a letétbe helyezett, de fel nem használt 350 ezer leire is vonatkozik a banknak hitelezőivel kötött konverziós megállapodása.

SPORTSEMÉNYEK

Rapid—Chinezul Ilsa nemzeti bajnoki mérkőzés lesz ma délután a Banatul pályán

Az egész országban megkezdődnek ma, vasárnap, a nemzeti bajnokság tavaszi küzdelmei. Temesvárott a Chinezul—ILSA a fővárosi Rapid együttesét látja vendégül. A két csapattal délután félnyolc órai kezdettel a Banatul-pályán küzd meg egymással és a mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A kerületi bajnoki mérkőzések a következők: az első osztályban Politehnica—Fratelia a Politehnica-pályán, délelőtt 11 órakor, Electrica—Progresul a Progresul-pályán délelőtt fél 11 órakor, Jandarmi—Jimboliana a

CFR-pályán délelőtt háromnegyed 11 órakor, Rapid—Vulturii a Rapid-pályán és Bohn—Banatul Zombolyán. A két utóbbi mérkőzés délután félnyolc órai kezdődik. — A második osztályú bajnokság mai műsora a következő: Victoria—III. kerületi FC, a Patria-pályán, délután 3 órakor, CSHN—Ancora a Fratelia-pályán, délután háromkor, Dura—Fortuna a Progresul-pályán, délután 3 órakor, Juventus—Patria a Juventus-pályán, délelőtt 11 órakor. Cultura—Freidorf a Patria-pályán, délelőtt 11 órakor.

Sporthírek mindenfelől

Az FC Rapid legyőzte a Juventus csapatát. A fővárosi vasúti csapat csütörtökön edzőmérkőzést játszott a Juventus együttese ellen, amelyet 6:0 arányban fölényesen legyőzött.

Repülőgépen jött meg Bartunek kiadatása. A ploestii Tricolor szorgalmasan készülődött a Ripensia elleni mérkőzésre. Az edzéseken résztvevő Bartunek cseh származású játékos is, akit most szerződött az egyesület. Az egész csapat nagyszerűen mozgott. Bartunek kiadatása repülőgépen jött meg, és még szombatn sikerült elintézni leigazalását.

Luchide Octav a KK bizottság ülésén. A Közép-európai Kupa bizottsága a jövő hét folyamán ülést tart. Az ülésen Romániát Luchide Octav képviseli, aki kedden utazik el a fővárosból.

Felfüggesztette a szövetség a Ripensia játékjogát. A temesvári Ripensia 25 ezer lírával tartozik az FC Milanak. A szövetség mindaddig felfüggesztette a Ripensia játékjogát, amíg ezt az összeget ki nem egyenliti. Tekintve, hogy a Ripensia vezetősége nem akarja elveszíteni a két értékes bajnoki pontot, valószínűnek látszik, hogy az összeget még a vasárnap mérkőzés előtt letétbe helyezi.

Erről a következő pillanatban már megbizonyosodott.

Odaát a fürdőszobában a csapból csobogva hömpölygött a langyos víz, madame d'Hiver pedig a felbontott levélke alján ott látta Alexandre Limoujel nevét.

A levélke tulajdonképpen kicsiny versike volt, mindössze hat soros. Madame Yvonne d'Hiver egyszerre csak azt vette észre, hogy már harmadszor olvassa a szöveget:

*Az ibolya, e szép virág,
a hűségnek igaz jele,
a hűség kincs, nagy drágaság,
mert a szerelem jár vele,
szívem kertje, e kis világ,
sok ibolyával van tele.*

Madame Yvonne d'Hiver vére erősen lüktetett. Szeretettel nézett az ibolyára, szagolgatta, ajkával gyengéden megérintette a pici csokrot.

Aztán kiugrott az ágyból.
A szobalánynak, aki ugyanakkor került elő a fürdőszobából és jelentette, hogy a fürdő elkészült, odaszólt:

— Mademoiselle, legyen szives és hozzon egy kicsi vázát az ibolyának.
— Igenis, madame, csak tessék nyugodtan a fürdőkádba ülni, majd elhelyezem az ibolyát.

Ezzel kisetett.
Azonban madame d'Hiver nem ment át a fürdőszobába, hanem megvárta, amíg megkapta a kért vázát. A világért sem engedte volna, hogy a szobalány hozzáérjen még egyszer az ibolyához. Maga öntött vizet a kristályvázába és nagy gondal helyezte bele a lila virágot. Aztán odaállította az asztal díszhelyére.

A szobalányt, aki a váza elhozása után még ott maradt pár percig a szobában és újabb parancsra várt, nem is látta már. Meg is feledkezett róla. Csak akkor vette észre, amikor a fürdőszobába készült bemenni. Elbocsátotta:

(Folytatása következik.)

Darázsderék a legujabb párisi divat

A francia divatműhelyek titkaiból

Párisból írják: A Párisban most lezajlott divatbemutatókra nagyon szerény reményekkel indultunk, mert hiszen erre a jelenlegi általános gazdasági viszonyok éppen elég okot szolgáltatnak. Annál kellemesebben lepött meg bennünket az, hogy mindennek ellenére sajátmagukat multák felül a divatalkotók teljesítményükkel.

Mint hallatszik, valamint amerikai mammut-megrendelés — cca 500 darab estélyi ruha — adta volna meg az impulzust ilyen nagyszabású és méretű bemutatók előkészítésére, de hőgyeink mindenesetre csak hálások lehetnek érte.

Mennyiségileg, mondhatni, egyenesen rekordot értek el. A legtöbb számottevő ház vagy 400—500 darabot vonultatott fel, ami már egy-maga meglepetésszámba ment. Egyenesen bámulatba ejtette a nézőt a felhasznált pompás, drága anyagok, szórók és díszítések tömege, amelvekkel ugyancsak nem takarékoskodtak.

Rendszerint éppen az aktuális, fontosabb események, mint pl. háború, koronázás, stb. adják meg az új divat vezérmotívumát. Ezuttal a mindinkább divatbajövő sovinizmus nyert kiállítását, mert csaknem minden ház felhasználta nemzeti viseletük egy-egy vonalát, anyagát, vagy díszítését.

Mainbochert mondhatni a legjobban hatotta át ez az irány, mert, mint láttuk, csaknem minden modellje magánhordja a francia parasztyegek népviseletének jellegzetességét.

Darázsderék, bő szoknyás szövetrohái alatt kockás taffettból készült, madeirázott alsószoknyák suhogtak. Kézben a banális táskát kecses fonott kosár helyettesíti. Ernyő és lapostejű, széleskarimájú, bársonyszalaggal lekött kalap egészíti ki a toalettet. A kedves furcsaságot fokozza még az is, hogy a kesztyű az alsószoknya anyagából készült.

Nagy általánosságban tehát csaknem minden ruhájának vonalvezetése a darázsderék, mely a természetet nyújtja és a karcsúsítja és a bő redős szoknya, amely kiegészítésképpen a mozgásnak bizonyos kecsességet ad.

Az eddigi fekete szín uralmát is igyekezett felváltani a természethez közelebb álló üdőbb színekkel, mint például a „Pastell Poutpouri“ szép pasztellkék, „Vert Lézard“ gyökzöld, vagy az ugynevezett „Burma“ kékkel. Gyakori a fekete-fehér kombináció természetességére is. Díszítést is nagyrészt a természetből meríti. Így gombjai, csukásai és más díszítései számára színes madarakat, virágokat, gyümölcsfaágakat, vagy rovarokat alkalmaz. Gyakran találtunk angol szövetrohából készült kabátot színes virággombot, sőt kitűzött nagy ibolyacsokrot is.

Az eddig megszokott virágcsokordíszítéseket szintén gyümölcsfűrtökkel igyekeznek helyettesíteni, ami egészen újszerű. Érdekesekek még zebrafeigombjai is.

Szövetkabátjait színes taffettel béleli. Nagyon sok imprimé-kabátot hozott, vagy taffettból, vagy egy egészen újszerű, nagyon tetszetős gyapjúimpriméből. Ezek szabása elől kosztüm-kabátokra emlékeztet, viszont hátul egybe vannak szabva, mint a szokásos hosszú kabátok.

Igen sok imprimé-kabátja van. simaderekú, széles, szoros övrésszel, lent két-három hóli, vagy plüsszébbe rakott fodorrésszel, melyek a természet lényegesen nyújtják.

Rengeteg valencien-csipkefodrot alkalmaz

sőt szövetrohájának fehér betétién és imprimé-ruháin, utóbbin a ruhaalapanyag színében. szintegy estélyi ruháin is. Ezeknél a ruha varrásain különösen érvényre segíti a két, vagy többféle anyag effektusát.

Nagymennyiségű estélyi ruhát láttunk. Köztük egy ujjaita jersey túllal készült sárga-lila, zöld és korallszínű derékű, hosszúujjú, magasnyakú, csipő alatt pedig egy nagyon bő,

KÖNYVEK

— NOBEL DLJAS: *Pirandello: A kitaszított.* A kitaszított asszony hősies küzdelme a méltatlan vád, rosszindulat, irigység és a nyomor ellen bontakozik ki ebben a nagyvonalú regényben. Szicíliában, a délolasz városok ragyogó, színes légkörében, merev és komor erkölcsi társadalmában vagyunk. A hősnőt, az alaptalanul házasságtöréssel vádolt és elkergetett asszonyt az egész társadalom kitagadja és kétségbeesése belekergeti ebbe, amivel először alaptalanul vádolják. A megkapóan érdekes cselekményt mély lélektani megfigyelésekkel szövi át Pirandello, a világhírű olasz író, a dráma mellett a regényírásnak is nagy mestere. A főhős nagyszabásúan megrajzolt alakja körül számtalan különös figura népesíti be a regényt: s ezek a felejthetetlen jellemrajzok, éles gunyával megrajzolt arcképek érdekes ornamentikával szelvénylik be a központi nagy szerelmi jeleneteket. Pirandello: A kitaszított, valamint az Athenaeum Recénytár többi kötetei egészvásvonalkötésben 119 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Kolozsvár. Kérje az Athenaeum újdonságok jegyzékét.

— NYITOTT SZEMMEL! *A sikeres érvényszerűsített utmutató.* Dorothea Brande írta ezt a könyvet, amit az angol könyvpiac egyik villásikere volt. A mű alapvető tétele: Cselekedj úgy, mintha a kudarc lehetetlen volna. Páratlanul hasznos könyv mind azoknak, akik problémák előtt állanak, a pályaválasztó ifjúságnak nem adhatunk biztosabb kaluzt a létért való küzdelemben. A „Nyitott szemmel“ egyszerűen és élvezetes módon ismerteti lelki életünk tudatos és tudatlan képességeit, fellebbenti a fátolt tévelygéseinek titkairól, rámutat a sikeres cselekvés rugóira. Nincsen mesterség, vagy hivatal, amelyben az intelligens és figyelmes olvasó ne venné hasznát. Dorothea Brande: Nyitott szemmel Bárd kiadás, egészvásvonalkötésben 125 lei.

— ZENEI KIS LEXIKON. Falk Géza zenei lexikona a zeneszerető művelt nagyközönségnek készült. Tárgyi és személyi részének valamennyi fejezete világos és egyszerű. A szakkifejezéseket mindenki számára érthető szavakkal magyarázza meg, a muzsikuskokról és alkotóművészekről pedig lelki elemzést ad, amelyen keresztül megismerjük stílus és kifejezésbeli hovatartozásukat. E kis lexikon minden muzsikuskának, zeneszerető hangverseny- és operálatogatóknak, valamint rádióhallgatóknak nemcsak segítőtársa. Tehát nélkülözhetetlen. Falk Géza: Zenei lexikona Bárd kiadásban jelent meg és egészvásvonalkötésben ára 125 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Kolozsvár. Kérje a Bárd kiadó könyveinek teljes jegyzékét.

korállszinű szoknyából áll rendkívül mutatós darabot.

Egy fehér túll estélyi ruhájához arany csörgő pénzekkel díszített „bajader“ fejdíszet alkalmaz.

Egyes estélyi ruháinál is feltűnően érvényesül a nemzeti viselet. Van pl. egy éjszinkék túllós estélyi ruhája, melynek dereka „pruszlikzerüen“ van szabva, színes virágmintás flitterezés-sel. Ugyanígy van flitterezve a dus redőkbe huzott szoknyáján annak két zsebbel ellátott kötévszerű része is. Megkapó volt még egy arany flitterrel himzett fekete romain estélyi köpeny is, amely a válltól mellig sűrűn, lefelé pedig fokozatosan ritkulva van himezve.

Rádió

VASARNAP, FEBRUAR 26.

Bucuresti. 8.30: Hanglemezek. Ritmikus torna, háztartási tanácsok, orvosi hírek. 9.55: Harangzúvás, szemtisztogatás, szentbeszéd. 13: Időjelzés, sport. 13.05: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.20: Alex. Laacarov Moldovanu. 15.35: Vania Lefcinco harmonikázik. Grigore Kiazim mandolinozik. 15.55: Valeriu Măgureanu előadása. 16.15: Cantică Boeru zenekara. 16.45: Előképzősök órája. 17.45: Hanglemezek. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Ionel Vlădescu zenekara. 19: Orvosi krónika. 19.02: Szalonzenekar. 19.58: Sport. 20: A hangverseny folytatása. 20.35: Sabina Niculescu hárfázik. 21: Hangjáték. 22: Hírek, sport. 22.15: Hanglemezek. 23: Hírek, sporteredmények. 23.15: Tánclemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 11: Katolikus istentisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 1.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 1.30: Operaházi zenekar. 2.30: Nagyváros. Előadás. 3: Hanglemezek. 4: Mezőgazdasági félóra. 4.45: Szalonzenekar. 5.30: A külföldi magyarok. Előadás. 6.10: Tánclemezek. 7: Selmec három élete. Előadás. 7.30: Lakatos Gyula és Vince cigányzenekara. 8.15: Ahol az új papát választják. Felolvasás. 8.30: Hocht Margit Liszt-műveket zongorázik. 8.50: Sporteredmények. 9: Kozsibrovsky üzletet köt. Hangjáték három részben. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Katonazenekar. (Készítet Kaszáról). 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Dénes József és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.15: Rácz József és cigányzenekara. 4: Szalonzenekar. 7.35: Kalocsay Kálmán szeperrantó nyelvű előadása. 8.15: Lakatos Gyula és Vince cigányzenekara. 8.35: Vasuton a Nilus deltájában. Előadás. 9: Hírek. 9.20: Hocht Margit zongorázik. 9.45: Schubert: VII. szimfónia (hanglemezzel).

HÉTFŐ, FEBRUAR 27.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, háztartási tanácsok, orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Aktuálisok. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Hanglemezek. 19.30: Szalonzenekar. 20.10: Andrei Rădulescu előadása. 20.30: A hangverseny folytatása. 21.35: Bernard Michelin zongorázik. 22.10: Hírek, sport. 22.15: Alex. Grozută énekel. 22.40: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Titi Vrăncanu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A kápolnai csata. Felolvasás. 11.45: A középkor fejlődésének jelentősége. előadás. 1.10: Szalonötös. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Bura Sándor és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerek. 5.15: Diákfélóra. 5.45: Hírek. 6.10: Elő kövületek. 6.40: Katonazenekar. 7.50: A Napoleoni idők katonája. Előadás. 8.20: Bolvárest. 9.20: A magyar vers története. A verseket R. Simonffy Margit mondja. 9.50: Kóczé Antal és cigányzenekara. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Hanglemezek. 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Operaházi zenekar. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.20: Központi iskolák nevelés. Előadás. 7.55: Katonazenekar. 8.30: Német nyelvoktatás. 9: Hírek. 9.20: Hanglemezek.

KEDD, FEBRUAR 28.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, háztartási tanácsok, orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása.

Zikeli Mihály és Erik az egész család nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb édesanya és rokon

özv. Zikeli Mihályné

született Schnabl Augustza

életének 62-ik évében f. év február 25-én délután 2 óraker pedig lelkét visszaadta Teremtőjének.

Drága halottunk földi maradványait február 27-én, hétfőn délu'án 4 óraker helyezzük örök nyugalomra az evangélikus egyház szertartásai szerint az erzsébetvárosi temető kápolnájából.

Legyen emléke áldott és pihenése csendes!

15.10: Aktualitások. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Technikai Posta. 18.17: Hanglemek. 19: Tudományos krónika. 19.15: Mutaffian mandolinzenekar. 19.45: Pavel Tornea angol kürtön játszik. 20: Prof. S. Lambrino előadása. 20.15: Gh. Folescu énekel. 20.35: Evantia Costinescu énekel. 21: Szimfónikus hangverseny. 22.20: Hírek, sport. 22.25: Maxim Vasiliu énekel. 23: Hírek. 23.15: Victor predescu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Történet az állatvilágból. Felolvasás. 11.45: Tavasz divatbemutatók hírei. 1.10: Rácz Lajos és cigányzenekara. 1.30: Hírek. 2.30: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szalonzenekar. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 5.45: Hírek. 6.10: Énekhangverseny. 6.45: A mai Szlovákia. Előadás. 7.15: Sz. Dely Margit énekel, ki-

sér: Pertis Pali és cigányzenekara. 8.25: A vörösarany lobogó utja. Előadás. 8.45: Csuka Béla gondolkodik. 9.20: Két egyfelvonásos. 10.20: Budapesti Hangversenyzenekar. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Táncclemek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6.15: Naplemente. Előadás. 7.15: Francia nyelvtanítás. 7.45: Mezőgazdasági félóra. 8.15: Szmirnov Szergej orosz balalajkenekara. 9: Hírek. 9.20: Hanglemek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési árunk a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdőszobák, gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közölhető. Házasság szavankint öt lej. minden más rovatban szavankint kettő lej. Leghísebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala. Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Küttli. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefonton 45—06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Gağóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon 7—13.

Állást keres

Úgyes, fiatal szorgalmas házmesterpár házmesteri állást keres, lehetőleg belvárosi bérházban. Cím a kiadóban. 802

Irodákisasszony kezdő állást keres. Cím a kiadóban. 804

Alkalmazás

Éves bizonyítványokkal rendelkező jól főző minden március 1-re felvétetik. Jelentkezni Vasile Catina III. Str. I. Brătianu 28. Délután 4—5 óra között. 727

Festőmestert üzemvezető munkákra felvesszünk. Ajánlatokat „Bérfestőde” jelfőre Rudolf Mosse Arad címre kérjük. 119

Lakás

Keresek egyszobás, konyhás, napos fűtés és tiszta lakást mellékhelyiségekkel a III., vagy IV-ik kerületben, március, vagy április 1-re. Cím a kiadóban. 726

Lakás, vagy irodának 3 szobás első emeleti modern ucai lakás közel a IV. kerületi állomáshoz május 1-re előnyösen kiadó. IV. Str. I. G. Duca 19. 706

Kétszobás modern, parkettás, fürdőszobás lakások azonnal és május 1-re kiadók. IV. Str. Probl 47. házmesternél. 673

A Banca Timișoarei épületében modern

3 szobás lakás

és

egy üzlethelyiség

azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timișoarei házkezelőszéknél.

Modern, 4 szobás földszinti villalakás autógarázssal, vagy anélkül Scudierpark és Belváros közelében mérsékelt házbérel május 1-re, vagy korábban is kiadó. IV. A. Sailer ucca 7. Közlebbit 32—56 telefonszám alatt. 731

Modern 4 szobás ucai lakás március 1-re kiadó. I. Str. Mărășesti 7. Telefon: 29—74. 733

Küzdő 3 szobás parkettás lakás, fürdőszobával. III. ker. legesenedesebb uccájában, közel a villamosmegállóhoz, május 1-re. III. Str. Giurgiu 8. 724

Údvari lakás 2 csinos nagy szoba, fürdő nélkül, illetékel 1.150 leiert május 1-re kiadó. Str. Müller Guttenbrun 8. (Kalap gyárnál). 707

Modern négyosztályos lakás, orvosnak, vagy ügyvédnek különösen alkalmas, május 1-re kiadó. IV. Str. Miron Costin 4 szám volt Forum mozi és Whitehouse mellett. Telefon 38—71. Házbér 3.200 lei. 697

Háromszobás modern lakás kiadó. III. Str. Coroana de Otel 10. 723

Bátorozott szoba díszkrét bejárattal kiadó. Cím a kiadóban. 734

Adás-vevés

Konyhabútor, jókarban lévő olcsón eladó II. Str. Petre Tegle 2. II. em. Radocsay. 801

Eladó Hofherr-Schranz kazán, Clayton és Shuttleworth cséplő, kombinált heredorzsóval 10 H. P. Besenoveche, házszám 1113. Ronkov Ferenc. 692

Fűszerüzlet II. kerület központjában más elfoglaltság miatt eladó. Érdeklődni II. Piata Traian 2. üzletben. 722

Allami osztálysorvegyen akar Ön is 6 milliót nyerni. Akkor vegyen sorsjegyet a közismert szerencsés számokkal rendelkező March trafikban. Timișoara IV. Piata Küttli 1., mert, aki nálam vesz, annak szerencséje lesz. 712

Tungsram rádió 6 lámpás, külön hang szóróval olcsón eladó. I. Bulev Diaconovici Loga 8. I. em. 592

Keresek megvételre ebédlőszékeket és modern konyhabútor. Címeket a kiadóba kérem leadni. 645

Ebédlő, modern, kaukázusi diófából, fémveze, üveg vitrinnel, jutányosan eladó. III. Str. Triumfului 5. 725

Fűrdőkályhát használt, de kifogástalan állapotban lévő, megvételre keresek. Ugyanott jutányos áron kapható egy komplett fémjezett diófa-ebédlő és egy ottomán takaróval. Cím a kiadóban. 728

Ajánlok „Magyar Gazdasági” cséplőszekrényt, „Medicago” kalapacs-malmet kedvező fizetésekkel, csereüzletet is bonyolítok, úgyszintén ajánlok használt cséplőket, kazánokat, traktorokat, motorokat. Königsberg, Temesvár, Sagului 28. 721

Recamier, kétszemélyes, szép huzaftos, megvételre kerestetik. Címeket ármegejeléssel „Tartós” jeligére a kiadó kérem leadni. 802

Eladó perzsakabát, kis íróasztal, szőnyegdíván, ottomán, szőnyegszék csomózáshoz, két állvány, nagy szekrény. II. Str. Meise Nicoara 18. ajtó 2. 735

Ipartelepnek is alkalmas 2100 négyzetű nagyságú ingatlan a város belterületén Aradon, több lakással eladó. Cím Kalmár László Arad, Str. Cloșca No. 15. 736

Kütféle

Küzdő gyárhelyiség május 1-től. Két terem 6×14 és 6×5, két irodahelyiség, pince, eróráram, vízvezeték. Bővebbet IV. Str. Bonnaz 11. Telefon: 16—54. 730

Házhelyek

Niemetzkeriben, árvérés február 28-án. — Felvilágosítás hélfőn egész nap a helyszínen. Alföldi Géza dr.

Ismeri már a legújabbat?

Garantáltan nem fűstöl szagtalan zajtalan legolcsóbb

HESS RUDOLF-nál

IV. I. Brătianu-ucca 17, a Rivoli mozi mellett

Tavaszi fűző- és melltartó uidsnágok legszebb kivitelben és legolcsóbban

Rosenbaum Zelma fűzőszalonban kaphatók

TIMIȘOARA | Bulev. I. G. Duca 8 | em Telefon 43. 63

SILHOUETTE

Köszönetnyilvánítás

Mindazok, akik felejthetetlen hitvesem, drága édes anyánk nagyanya és rokon

HLADIK SÁNDORNÉ szül. BESCH KATALIN

elhunyatval bennünket ért nagy gyász alkalmából részvétület nyilvánították, szeretett halottunkat utolsó utiára elkísérték és virágadományokkal az elhunyt emlékének kegyelettel adóztak, fogadják ezuton halás köszönelünket.

Temesvár, 1939. február hó 26.

Hád Sándor és családja

SODRONYKERITÉSEK

erő-en redukált árban Tűskéssodrony Sodronyszövetek legelőnyösebben

BOZSÁK M. és FIA R. T.

sodronykerítés- és lakatosárugyar

Temesvár II, Str. Glorie 11.

IV., Piata Dragalina 10,

Telefon 37—06.

Arizgyek ingyen és bérmentve

